

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

**Bardak altlığı,
defter ve poster
hediye!**

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Eylül 2018 Sayı: 36 Fiyat: 9 TL KKTC Fiyat: 10 TL

İlber Ortaylı
Zülfü Livaneli
Ataol Behramoğlu
Şükrü Erbaş
Ercan Kesal
Barış İnce
İsmail Saymaz
Zehra Çelenk
Barış Akpolat
Ali Murat İrat
Nevşin Mengü
İrfan Değirmenci
Otisabi
Şermin Yaşar
Ayşen Şahin Aksakal
Emre Kongar
Haydar Ergülen
Evrin Kuran
Alpay Erdem
Esin İris
Gökhan Horzum
Yasemin Sakallıoğlu
Ali Deniz Uslu
Orhan Aydın
Pınar Ergün
Sedef Orman
Nevzat Can Ünsal
Burak Ağdemir
Y. Emre Ceren
Derya Aydoğan
Selin Kalkan
Merve Bavra
Önder Abay

Sarışın bir kurda benziyordu.

Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı.

Nâzım Hikmet

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ DİZİSİ'NDEN YENİ ESERLER

Vatan Yahut Silistre
Namık Kemal
80 sayfa, 8 TL

Küçük Seyler
Samipaşazade Sezai
84 sayfa, 8 TL

Sair Evlenmesi
Sinasi
64 sayfa, 6 TL

Efsuncu Baba
Hüseyin Rahmi Gürpınar
84 sayfa, 8 TL

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İstivac
Hüseyin Rahmi Gürpınar
160 sayfa, 10 TL

Mürebbiye
Hüseyin Rahmi Gürpınar
172 sayfa, 10 TL

İntibah
Namık Kemal
152 sayfa, 10 TL

İzmir-Konak
kitabevimiz açıldı.
Konak Mah.
Anafartalar Cad.
No: 2 Konak/İzmir
Tel: (0232) 332 22 99

Kitaplarımız: **İstanbul** - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminönü - Müze, Tel: (0212) 511 13 37
Caddesi, Tel: (0216) 386 65 62 Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32
Nişantaşı, Tel: (0212) 234 80 71 Taksim, Tel: (0212) 238 08 37 • **Ankara** - Yenisehir,
Tel: (0312) 430 33 66 Tunalı Hilmi, Tel: (0312) 324 10 73 Bahçeşehir, Tel: (0312) 222 63 38 • **İzmir**
- Karşıyaka, Tel: (0232) 332 22 99 • **İstanbul** - Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 • **İstanbul** - Beşiktaş,
Tel: (0212) 258 77 43 • **İstanbul** - Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 • **İstanbul** - Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43

Kurucumuz olduğumuz İş Bankası Kültür Yayınları
yeni kitaplarla büyüme devam ediyor.

TÜRKİYE **BANKASI**
Türkiye'nin Bankası

• Trabzon - Merkez, Tel: (0462) 326 98 39

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranney.org>

UÇURUMUN EŞİĞİNDE BİR YAZAR

Nilgün Marmara

*Ey, iki adımlık yerküre
Senin bütün arka bahçelerini
gördüm ben!*

Nilgün Marmara, Balkan göçmeni olan bir ailenin iki kızından biri olarak 13 Şubat 1958'de İstanbul'da doğar. Kadıköy Maarif Koleji'ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başlar ama siyasi sebeplerle burada devam edemeyince Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümüne girer. 1982'de Kağan Önal ile evlenir. Bir süre Gümsülük'te bir pansiyon işletirler. Sonrasında eşinin işi dolayısıyla bir buçuk yıl Libya'da yaşar. Üniversiteyi Sylvia Plath'ın *Şairliğinin İhtiharı Bağlamında Analizi* tezi ile 1985'te bitirir. Bu tezi ve intiharıyla birçok kişi tarafından Sylvia Plath ile birlikte anılır. İyileşmesi için doktorların yazmaya ve okumaya ara vermesini söylediği Nilgün Marmara bu tavsiyeyi dinlemez.

13 Ekim 1987'de 29 yaşındayken Kızıltoprak'taki evinin balkonundan atlayarak intihar eder.

*Uçurumlar var, var uçurumlar diyorum ben
insanlar arasında, kendiyle kendi
arasında, kendiyle başkası arasında.*

Ölümünden sonra 1988 yılında *Daktiloya Çekilmiş Şiirler*, 1990 yılında *Metinler* yayımlanır. 1993 yılında ise şairin günlükleri *Kırmızı Kahverengi Defter*

adıyla arkadaşı Günseli İnal tarafından yayıma hazırlanarak okura sunulur. Nilgün Marmara'nın ardında bıraktığı günlükler ve defterlerin yayımlanması, arkadaşları, ailesi arasında bazı tartışmalara neden olur. Eşi Kağan Önal'a bıraktığı notta "...daktiloya çekilmiş şiirleri bastırabilirsin," diyen Nilgün Marmara'nın günlüklerinin ve notlarının değiştirildiği ya da tahrip edildiği şüphesinden uzak bir şekilde, olduğu gibi basılmasının gerekli olduğu sonucuna varılır ve 2016 yılında *Defterler* adıyla eksiksiz basılır, 2017 yılında ise *Kağıtlar* adıyla tuttuğu notlardan, mektuplardan, şiirlerin ilk hallerinden oluşan bir kitap yayımlanır.

*Çünkü saldırgan olandan kopmuştur o,
uykusunu bölen derin arzudan.
Büyüsünü bir içtenlikten alırsa,
Kendi saf şiddetini yaşar artık,
- bu şiir -
Kuramadığım güzelliklerin sessiz görünümü,
ulaşamayanın boyun eğen yansıması,
Sevda ile seslenir sizlere!*

Yayımlanan her şey göz önünde bulundurulduğunda Nilgün Marmara'nın şiirlerinde ve yazılarında ölüm temasının çok güçlü olduğu görülür. Bunun yanında günlüklerinin ve notlarının eksiksiz bir biçimde yayımlanmasından sonra Nilgün Marmara'nın sadece ölüm, bunalım temalarından ibaret olmadığı konusunda bir görüş de oluşur.

bulamayan Nilgün'un anısına
İsteyerek ölen kişi ile istemeden ölen insan arasında, temelden, kökten bir fark vardır: ilki, herşeyin ötesine geçmiş olmakla, huzurludur; ötekiyse, hiçbirşeyi çözmemiş olmakla, huzursuz... "Bitmiyen süknalı gece" ile "kabar azabı" arasındaki fark da bu farkta yatsa gerek...

Oruç Aruoba

İSMAIL SAYMAZ

“

Sabah namazına kalkmadığı halde mağazasını namazdan sonra açması ve yatıyı hiç kılmadığı halde kepengini ezandan sonra indirmesi, Gülbeyaz'ı biraz daha seyredebilmek içindi.

”

Afişteki kadın

Eczacı Osman, eczanesini kapatıp beyaz eşya ve teyp kaseti mağazası açtığında dahi, Eczacı Osman olmaktan çıkmadı. Açılıştan bir gün sonra şehir en popüler kementçisi Sürmeneli Nuri'nin albümünü teybe koyup sokağa bakan hoparlörü açtı. Mağrur bir edayla sandalyesini dükkânın önüne atıp, dün bismillahlara eşliğinde yerleştirdiği 'Eczacı Osman Ticaret' tabelasının altına oturdu. Demli çayını karıştırırken, aylar önceki ihtişamlı günlerine daldı.

Çırak olarak başladığı mesleğinde yirmi yıl sonra, biri devlet hastanesinin karşısında olmak üzere, Sahil Camisi'nden bile fazla çalışan iki eczanesinin sahibi olmuştu. Eczacı Osman'ın ilkökul üçten terk olduğu, diplomasız çalıştığı yıllar sonra hatırlıyandışı ve o, iki eczaneyi devretmek zorunda kaldıysa kesinlikle nazara gelmişti. Eczacı Osman, nazara inanır. Altında ayak ayak üstüne attığı 'Eczacı Osman Ticaret' tabelasının köşesine mavi boncuk kondurması bundandı.

Sürmeneli Nuri'nin atma türküleri, Eczacı Osman'ı daldığı hayal kuyusundan çıkarırdı. Bu arada, karşı kaldırımdaki Karadeniz Kasetçilik'in camekânına, yerel müzisyenlerin afişlerini asan genç kadın, gözüne çarptı. İnce uzun boylu, kumral saçlı bu kadın, -adı Gülbeyaz'dı- Eczacı Osman'ın sönmüş erkekliğini diriltti. Eşini kaçırdığı günün sonunda bir karyolada titreyerek bitmiş heyecanına, şu genç kız sayesinde kavuşmuştu. Günlerini Gülbeyaz'ı düşünerek geçirecekti.

Sabah namazına kalkmadığı halde mağazasını namazdan sonra açması ve yatıyı hiç kılmadığı halde kepengini ezandan sonra indirmesi, Gülbeyaz'ı biraz daha seyredebilmek içindi. Hoparlörü karşı mağazaya çevirip Sürmeneli Nuri'nin sevda türkülerini çalması, Gülbeyaz'a gönderilmiş bir aşk mesajı değil miydi?

Eczacı Osman'ın çabası Gülbeyaz'ın aklını çelmeye yetmediyse de mağasının iki katını teklik ederek, genç kıza transfer etmeyi başardı. Gülbeyaz'ın anlamazlıktan geldiği cimci aylarından, kolonya kokulu sabahlardan sonra, vaziyetten işkillenen Eczacı Osman'ın karısı, evi terk etti. Arayı bulmak

için çırpanlara, "Ya o...spu gidecek ya da ben!" dedi.

Eczacı Osman, kan ağlaya ağlaya 'o-puyu' işten attı. O andan itibaren bir daha iflah olmadı. Beyaz eşyaları müşterilerine sergilemeyi, satılan eşyanın borcunu tahsil etmeyi bıraktı. Kasetler rafta eskidi. Hoparlör açılmaz oldu. Adeta Eczacı Osman'ın yüreğinde Cenaze Marşı çalıyor, arzuları bir tabut içinde ağır adımlarla mezara taşınyordu.

Günler sonra Gülbeyaz, karşı mağazadan da ayrıldı. Görenler, Gülbeyaz'ın Trabzon'a kaçtığını haber verdi. Eczacı Osman için dükkânı açmanın anlamı kalmamıştı. Komşuları, bazı geceler Eczacı Osman Ticaret'in üst katından yanık bir tulum sesi geldiğini işittiler. Eczacı Osman, çocukluktan beri tulum çalar ve esaslı türkü söylerdi.

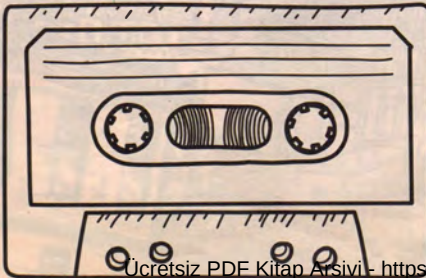
Eczacı Osman'ın mağazayı kapatmasına sayılı günler kala kaset toptancısının arabası geldi. Birer kutu kaset göstererek, "Emice" dedi, "Rizeli bir paçunun kaseti çıkmış. Atma turki söyleyi. Alur misun?" diye sordu.

- Adi nedur?
- Andonlu Gülbeyaz.
- Gülbeyaz mı?
- He. Benden duymış olma ama Sürmeneli Nuri'nun manitasıymış. Trabzon'da ele gormişler.

Kasetçi ayrıldıktan sonra Eczacı Osman, bir süre albümün kapağına baktı. Gülbeyaz, sırtında bir çay sepeti ve üzerinde bir peştamalla poz vermişti. Eczacı Osman kasetleri yere atıp topuğuyla kırdı ve çiğnedi. Teybin başına geçti. Raftan bir Erkan Ocaklı kaseti açıp teybe yerleştirdi. Play tuşuna bastıktan sonra dükkânın önünde çıktı ve sandalyesine yerleşti. Erkan Ocaklı'nın yank sesi sokakta çınlıyordu:

"Bahçede kara yemiş / Ermemiştir ermemiş
Ellere gelin olma / mezarımı görmemiş..."

Eczacı Osman'ın mağazası bir daha açılmadı. Dükkân kahvehaneye kiraya verilince Eczacı Osman Ticaret'in tabelası indirildi. Yerine 'Hoş Saatler Kiraathanesi'nin tabelası asıldı. Gündüz maç izlettikleri televizyonda geceleri Emanuella'nın videolarını oynatan kahveciler, camları örtmek için gazete kâğıdı ararken, Eczacı Osman'dan kalma müzisyen afişlerini buldular. Andonlu Gülbeyaz, o günden beri bu kahvehanenin camındadır.

İRFAN DEĞİRMENCİ

Eylül sıkıntısı

O banka kredisini alınamadık, başka çare yoktu! İşte bu yüzden kendini bankanın şube müdürünün odasına kahve içerken buldu Adnan Tekdal.

"Ya bu işi hallet ya da akşam eve gelme Adnan, kalbini fena kırarım!" Bu, 38 yaşındaki Adnan Tekdal'ın 18 yıllık eşinden duyduğu en ağır sözlerdi.

Ferizat Tekdal, daha üniversite birinci sınıftayken aşık olup evlendiği adama hâlâ âşıkta ama söz konusu çocuklarının geleceği olunca böyle öfkelenabiliyordu işte bir anda. Aslında Ferizate Hanım'ın öfkesi sadece eşi Adnan Bey'e, değil bütün yazı veliler ve öğrenciler için kontenjan kovalama işkencesine dönüştürseni sistemiydi. O sisteme, ailenin küçük kız Aybük'e için bir türlü okul bulunamamıştı. Adına LGS denilen sınav sonucunda kendinden beklenmeyen bir başarı elde etmiş, çok güzel bir puan almıştı Aybük'e ancak sorun da orada başlamış. Hangi yüzdelik dilime göre tercih yapacaklarını bilemedi Tekdal Ailesi. Yaşadıkları ilçede Aybük'e'nin gidebileceği bir tek Anadolu lisesi vardı, orun da kontenjanı bir günde dolmuştu. İlçede kontenjanı boş kalan iki imam hatip lisesi vardı ama ne Aybük'e ne de annesi Ferizate Hanım, imam hatip istiyordu. Adnan Bey, geçen akşam yemekte "İmam hatiplerin üniversite başarı oranına bir baksak mı acaba? Ön yargılı olmayalım" diyecek oldu da, Aybük'e, sofradan aplayarak kalktı, onu ablası Eda zor sakınlıyordu.

Eda, ailenin büyük kıydı, daha geçen yıl aynı ikilemde kaldıkları için careyi tüm imkânlarını seferber ederek Eda'yı koleje göndermekte bulmuşlardı. Eda'nın iki yabancı dil öğrendiği, basket takımında harikalar yarattığı koleje ödedikleri para, neredeyse Adnan Bey'in maaşına eşitti. Bir ilaç firmasında satış müdürüydü Adnan Tekdal, yıllarca o eczane senin bu sağlık ocağı benim kapı kapı gezip ilaç pazarlamaya çalışmış, yıllar sonra nihayet satış müdürü olabilmisti ama eline geçen para yine de büyük kızının kolej masraflarını ucu ucuca karşılıyordu. Ferizate Tekdal, geçen yıl eşinin tanıdığı bir eczacının yanında işe başlamamış olsaydı sofraya koyacak ekmeğe verecek paraları kalmayacaktı. Tüm bu zorluğu içinde ortaokula gitme sırası Aybük'e'ye gelmişti işte. Ablasına yaratılan fırsatın ona sunulması imkânsız görünüyordu. Ferizate Hanım, daha bu sabah Aydın'daki anne babasını arayıp küçük torunlarının eğitimine maddi anlamda destek olup olamayacaklarını

sormuş, aldığı yanıtta büyük hayal kırıklığına uğramıştı. "Kızın, bu yıl mahsul hiç para etmedi. Aybük'e mize canımız feda ama tarlayı satışa biz ne yiyip ne içeceğiz? Damat, bir yolunu bulsun Eda'ya ne yapıldıysa ayınsın Aybük'e'ye de yapsın" deyip telefonu kapatmıştı anneanne Şerife Hanım. Ferizate Hanım, işte bu yüzden evden çıkarken Adnan Bey'e son bir ultimatom verdi, o banka kredisini alınamadık, başka çare yoktu! İşte bu yüzden kendini bankanın şube müdürünün odasına kahve içerken buldu Adnan Tekdal. Şube Müdürü Nesim, okuldan arkadaşıyla, daha önce kefişsiz koşulsuz çok kredi çekip ödemişlerdi bu bankaya. "Biz bu Nesim'le aynı yaştaız ama saçlarına bak. Sanki benden 10 yaş genç duruyor. Adam, evlenmedi de o yüzden böyle! Delikanlı gibi hâlâ. Bir de spor yapıyor herhalde, keyfi de yerinde. Bir suna bak bir de bana bak" diye düşünürken odanın duvarında asılı aynaya yansıyan suretine öfkyle bakakaldı Adnan Bey.

Nesim Şentürk, soyadının hakkını vericisine gülerken. "Adnançığım, sen de ilçe aile babası oldun çıktın yahu. Borç harç derken çapkınlık da yapamaz oldun değil mi? Tepende saç da kalmamış. Kadınlar, şu saatten sonra seninle ancak cüzdanındaki paran kadar ilgilenirler şekerim" dedi ve geçip masasının ardındaki koltuğa kuruldu. Oldum olası hoşlanmazdı Adnan Bey, Nesim'in şakalarından. Yanıt vermedi, gülümsemeye çalıştı yalnızca.

İki adam, Türkiye'nin en köktü özel okullarından birinde yatılı okumuşlardı. Adnan Bey'in annesi o henüz çocukken bir trafik kazasında hayatını kaybetmiş, babası Faruk Tekdal da tek çocuk Adnan'ı hem Fransızca öğrensin hem de evden uzaklaşsın diye koleje yazdırmıştı. Kolejin son iki senesinde Faruk Bey'in işleri iyice kötüleşip son sene okula ödemeleri yapamaz hale gelince Adnan Tekdal da düz liseye geçiş yapmıştı.

Faruk Bey, oğlu Adnan'ın liseden mezun

olusunu görememiş, şirketi iflas etmiş, girdiği bunalımdan çıkamamış ve bir gece geride tek çocuğunu bırakıp arabasına atlayıp son sürat denize uçmuştu! Kayıtlara kaza diye geçti bu olay.

Nesim'in ayakkabılarına baktı Adnan Tekdal kahvesini yudumlariken, ne kadar parlak nast da gıcır gıcır diye, altına kolejdeki son senesinde beden eğitimi dersinde yaşadığı ve bir türlü unutamadığı o utanç geldi. Beden dersinde soyunma odasında gıkardığı spor ayakkabılarını çöp tenekesine atmıştı birkaç şımank oğlan, Nesim'de onların içindeydi. Kısa boylu gürbüz Sener, "Senin ayakkabılan çok sandık da attık oğlum. Ne kıyırısın? Gidip al işte" demiş, zaten zor durumda olduğunu bildiği babasına masraf olmasın diye 3 yıldır yeni spor ayakkabı alırmamış olan Adnan, normalde çok sakın bir gençken bu sözler üzerine deliye dönmüş, Sener'i yere yatırm yumruklamaya başlamıştı. Nesim araya girmese elinde kalacaktı belki de Sener o gün.

Nesim, duvardaki aynada gür saçlarına şekil verirken, "Eğitim kredisini iştine kafana takma be Adnan. Ceri ödemelerin biraz külfetli olur ama hallederiz bir şekilde" dedi. Adnan Tekdal, o anda kararını verdi. Küçük kıza Aybük'e, koleje gitse zengin çocukların içinde kendini belki de dışlanmış hissedecek, onlara ayak uyduramayacaktı.

"Teşekkürler Nesim, ben biraz düşüneyim" deyip kahvesinden son bir yudum aldı ve bankadan çıktı Adnan Bey, kendince bir çare bulmuştu. "Her iki kızına da eşit şartlarda eğitim imkânı sunmalıyım" diye düşünerek büyük kıza Eda'nın okuduğu koleje doğru yol aldı, Adnan Tekdal, Eda'yı kolejden alıp Aybük'e ile birlikte imam hatibe yazdıracaktı. Tek sorun, bu oldu bittiyi Ferizate Hanım'a ve kızlara nasıl kabul ettireceğiydi. Bunu da kaidinin kenarında duran ayakkabı boyacıasına ayakkabılarını boyatırken düşünecekti...

HAYDAR ERGÜLEN

Özdemir İnce'nin bavulu

Türk şiirinin yalnızlarından. Büyük yalnız. Yalnızlığı da büyük. Bundan olacak, çoğu zaman bu yalnızlık korkutucu da olmuş. Gençler kimi zaman hayranlıkla, kimi zaman şaşkınlıkla, kimi zaman da önyargıyla bakmışlar ona. Umursamamış hiçbirini. Gençleri de fazla umursadığını söyleyemem, tıpkı kendi kuşağındaki şairleri de fazla umursamadığı gibi. Bizde nadir olan ve rastlanan bir şair değil, şiir tavrı. Hayranlarına mukabelede bulunmak için çocuklaşan şair davranışından sonra, okuruna, okumazına, eleştirmenine, sevenine eğilmeyen bir şair olmak. Zor. Hatta şiirden de zor. Sürdürmekse daha da zor, imkânsız. Sürdürmüş, sürdürüyor.

Sürdürmekten süreklilik. Şair efsanesinden uzak, kendi çocukluğu yakın. Üç kişi gibi davranıp, şiirinde de öyle yazıyor. Çocukluğu, gençliği ve uzun şimdisi ya da uzun sonrası. Sayısız şiir kitabı, saymayı bilmediğinden değil, saymamak daha iyi olduğundan, yerelden evrensele doğru bir açılmayı temsil eden şahane örneklerle doludur. Daha da şahanesi, bunun bir süreklilik halini almasıdır. Program demek fazla, ama hem dünyayla dopdolu olup hem de iç yolculuğu değil, adına da selam göndererek, "Öz yolculuğu"nu diyelim, sürdürmek ve şiire daha büyük bir hattan bağlanmak, onda yepeni, heyecan verici şiir kanalları açmıştır.

Müritsiz, tekkesiz, cemaatsiz. Bu kavramları, dinsel olanla ilgili olmadığını vurgulamak için, bir tür yabancılaştırma etkisi yaratmak amacıyla kullanıyorum. Dinsel ya da şirsel, politik ya da poetik olarak da itibar etmemiş

bu dar çevreciliğe, evrensel bir algı olarak Cumhuriyetçi olmuş, Cumhuriyet'i benimsemek ne, her şeyin üstünde tutmuş, böylece evrensel bakışını sürdürerek, güçlendirerek, iki konuda, çok eleştirilme, sevilme pahasına ödünsüz yaşamış ve yazmış: Şiir ve Cumhuriyet. Tabii ikisinin de, yani şiirlerinin de, şiir, ve düşüncelerinin de, Cumhuriyetçi, gerisinde asıl kaynak duruyor, kaynak, yani doğa, yani laikliğin ta kendisi. Şiir onda bir doğa kültürüdür. Her şey laikliğe dayanır, yani insana ve doğaya, yani baştan beri özgür olan insana ve özgürlüğün kaynağı olan doğaya.

Bir kültür şiiri yazıyor. Dünyaya gelmiş olmakla yetinmiyor, dünyayı daha da genişletmek, zenginleştirmek, hacimli, yüksek ve derin şiirini, atasözlere ve şairtancıların, anonim olabilmek hüneriyle söyleyip getirdikleri şiirin taşıyıcılarından olma bilinciyle bir miras gibi üstlenip sürdürüyor. Şiirin onunla başlamadığını bilmenin rahatlığı ve güvenini de taşıyan bir şiir bu. İlkel. Çünkü kadim olanın bilgisiyle işe koyuluyor. Kadim gelenek. Geleneği kadim. "Geleneğin bir antoloji olduğu"nu ondan öğrendim ve benimsedim. Bu yüzden de şuradan buradan başlatmıyor, şununla bununla sınırlamıyor ve öyle böyle diye ayırmıyor geleneği. Belki de şiirinin özgünlüğü, hatta özgürlüğü, biraz da buradan geliyor. Referansları, bağlantıları diyelim, kendisinden bir önceki, iki önceki

şair kuşakları değil, şiirin başlangıcı, bu bir anlamda da dünyanın başlangıcı demek. Kültür şiiri yazıyor değişim bundan. Elbette böyle bir başlangıç bilgisiyle yaşamak ve yazmak, dünyaya, hayata, insana, doğaya, hayvana dair köklü bir farkedilme yaratacak ve şair 'dünyanın

bilgisi'yle şiire otururken, aynı zamanda bir tür ayıklama görevini üstlenen, 'seçici' bir dünya sakini olacaktır.

Bu şiirde hem dünyanın hem doğanın bilgisiyle yoğrulmuş, yoğuşlaştırılmış bir kültür şiiri olarak, zengin kaynakları, sıkı referansları ve başlangıç miterine uzanan kavrayışıyla, bizim şiirimizde pek rastlanmayan bir sürekliliği var ederek, Özdemir İnce'nin kendisini de 'inşa' etmesine

yol açacaktır. Ustalardan gördüğünü işleyerek tuğlaları koymaya, duvan örmeğe başlayan şair, yapı yükseldikçe, kendisinin de ustalaştığını görecektir, böylece yalnızlığını da sınyarak, tıpkı Nâzım Hikmet'in "Son Otobüs" şiirindeki gibi, "Çeçtim putların ormanından baltalayarak/Ne de olay yıkılıyordu/Yetiden vurdum mihenge inandığım şeyleri/ çoğu katkısı çıktı çok şükür/Ne böylesine pırl pırl olmuşluğum vardı/ne böylesine hür" diyebileceği bir konuma gelecektir. Burada konumdan murat, yer, düzey, nitelik olarak anlaşılmalıdır.

Özdemir İnce, ilk kitabı Kargı'dan(1963) önce Gürlük'ü yazar. İnce, Türkiye kazandırdığı modern Fransız şiiri gibi, Kargı'yla da modern

**Özdemir İnce
şiirinin ışığı
gelecekte
bugünkünden
daha çok
parlayacaktır.**

şirlin dilimizdeki ilk yetkin örneklerinden birini verdi. 'Kısa bir süre' İkinci Yeni'de kaldığı söylenen İnce'nin bu dönemi Karg'da değil, asıl olarak, o günlerde kitaplaştırmadığı, sonradan 1990 yılında yayımlayacağı 'Gürlevik'te karşımıza çıkar. Bu şiirler tam da İkinci Yeni'nin Ece Ayhan, İlhan Berk, Turgut Uyar, Edip Cansever, Cemal Süreya gibi şairlerinin de hem dergilerde yayımladıkları hem de kitaplarını çıkarttıkları yıllara denk düşer, 1954-60 arasıdır. Yeni Ufuklar, Pazar Postası, Dost, Yeditepe gibi dergilerde yayımlandığı bu şiirler, belki İnce'nin döneminin oluşturan şairlerle benzer şiir eğilimlerini paylaştığı şer örnekler. "Soytar" şiirinin ilk dizelerini okurken bu yakınlık hemen anlaşılır: "hayır ben bir çingene minimo/halde salı/burada değilsem neredeyim/boyununda acem şalı." "Fes Tanımadım İstanbul Kadın" şiiri de daha azından başlayarak İkinci Yeni çağrışımını duyurur.

Sonra, en yeni kitabı Opera Kahkahası'na dek yalnız kendi sesini duyurur Özdemir İnce'nin. Bir 'Atlas'a benzetir onun şiirini. Göğatlas ve suatlas. İkisi de mavirdi ve hep sonsuzluk duygusu uyandırır. Görevini yapmış olmanın değil, yapıyor olmanın ve sonsuza dek yapacak olmanın erincini duyumsatır. İnce'nin şiirine baktığımızda, göz gezdirdiğimizde, sonra okumaya başladığımızda hissettiğimiz budur. Hep güney duygusu yaşıyor bana. Bu şiirde çöl de güneydir deniz de, göğ de güneydir yer de, akşam da güneydir sabah da, eylül zaten güneydir de diğer aylara mevsimlere de bir güney duygusu yayılır buradan.

Türk şiirinin önde gelen şairleriyle olan ilişkisi de, başka türden bir dostluk taşıır. Dostluğun gereği olan eleştiriyi. Böylece onları anlamandırır, uğraşlarına daha çok anlam katar. Bu anlamda da gerçek bir tabukıncı, ezberbozucudur. Şairler arasında artık kanıksanmış olan ahbab çavuş ilişkisine uzaktır. Bu nedenle de şiirindeki yalnızlığı gibi, eleştirisinde de bağımsızdır. Laikliği ve cumhuriyeti, özellikle, en karanlık son 20 yılda yüreklice savunanların da başında gelir. Bunu baştan beri, once eleştiriyi, küfres, sevgisizliğe, yalnızlığa maruz kalarak da söylemesi, hem bir şaire hem de bir Cumhuriyet aydınına en çok yakışan ve yalnızca bu nedenle bile övülmesi gereken bir özelliği, erdemidir. Artık her şeyin aidiyet söylemesi, konuşulması, üzerine gidilmesinin zamanı geldi ve geçiyorsa, Özdemir İnce Başyücelik Devleti diyerek adını da koymuş, şair şiirine kaç kez uyarcılık görevini de yapmıştır.

Özdemir İnce'nin bavuuna pana biçmek zordur. Türkiye Cumhuriyeti laik, sosyal, demokratik bir hukuk devleti olarak yaşayacaksa, ılerde ders kitabı olarak bugünlere anlamak için okutulacaktır. Hızla yuvarlandığımız karanlıkta dibi boylarsak da o zaman el altından okunacak, karanlıkta bir ışık olarak yol gösterici olacaktır. Özdemir İnce şiirinin ışığı da gelecekte bugünkünden daha çok parlayacaktır.

BARIŞ AKPOLAT

Ah O Köprü'nün Altı Ah

Kimliği belirsiz bir köprü. Son ana kadar yazılmamış, istenmeyen bir şarkı. Ve kısacık bir şiirle gelen tahmin edilemeyecek bir ün: Red Hot Chili Peppers.

Her dev müzik grubunu "o grup" haline getiren bazı albümler, bazı şarkılar ve imza haline gelmiş öğeleri vardır. Red Hot Chili Peppers'ı ellerinde büyüten bir albüm vardır... 1991 tarihli Blood Sugar Sex Magik sayesinde bu grup bu kadar büyüdü. Dedim ya bu albüm sayesinde kazanıldı bu ün. Fakat albümde bir şarkı vardır ki...

Under The Bridge, 90'lı yıllarda İstanbul bar ve kafelerinde çalınmazsa DJ'den mutlaka istenen şarkılardandır. Kesin pek çok şehirde yaşanmıştır. Balad olmasından kaynaklı sevgillere ithaf edilmiştir. Hatta belki bu şarkıda sevgiliye kadeh kaldırmışlığımız bile olabilir. Kuran binlerce gençlik hayalini parçalamak istemem ama o köprü'nün bambaşka bir anlamı var...

Yayınladıktan sonra herkes şarkıya resmen taptı fakat grup bu şarkıyı bestelemek bile istememişti o dönem. Grubun solisti Anthony Kiedis şarkıya bu grubun kurulduğu günden 1988'e kadar gitaristi olan Hillel Slovak'a yazmıştı. Yani Slovak uyuşturucuyla olan savaşını kaybettiği yıla kadar...

Şiir olarak ilk yazıldığında Kiedis'in karanlama defterinin bir sayfasıydı sadece. Sonra dünyayı fethetti Slovak bu şarkıyla. Ona yazıldığını herkes bilmesede...

'Under The Bridge' yani 'Köprü'nün Altında'. O köprü'nün konumu uzun süre bilinemedi. Kiedis, Scar Tissue adlı otobiyografik

kitabında Los Angeles'taki Mac Arthur Park olduğunu belirtmişti ama o kitabın yayınlandığı 2004 yılına kadar bunu kimse bilmedi.

O köprü'nün altında Anthony ve arkadaşım dediği yıllarını birlikte geçirdiği Hillel bir takım alışverişler yaptı. Yıllarca süren bu uyuşturucu bağımlılığı bir gün Slovak'ın sonunu getirdi. Anthony Kiedis'in uyuşturucu bağımlılığı yüzmesindeki en büyük felaket buydu belki de. Tabii ki bu ölüm sonrasında bir süre iyice dibe çekti.

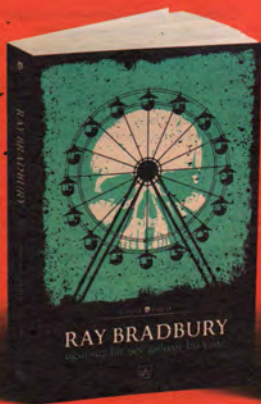
Funk rock'tan beslenen Red Hot Chili Peppers'in müzik tarihinin en önemli gruplarından biri olduğu tartışmaya açık bile değil. En azından funk rock nedir ne değildir tüm dünyaya öğrettiler. Under The Bridge ise asla öyle tınlamaz, tam teneke duyusal bir baladır. Ama işte dediğim gibi bu şarkı resmen zorla bestelendi.

Albümün prodüktörü Rick Rubin stüdyoda grubun bu albümünü kaydettiği sırada Kiedis'in yazdığı sözleri için kullandığı defteri karıştırdığında şiiri görüp gruba "Bunu bestelevin" demişti. Grup hiç istemedi, Kiedis özel defteri karıştırdığı için sinirlendi fakat sonunda ikna oldular, zorla kaydettiler. Funk rock olmadı için istenmeyen ve benimsenmeyen şarkıya klip çekildiğinde gelen liste başarısına kadar onları bekleyen şöhretten haberleri yoktu. Konserlerde çalmayaya başladığı anda insanları tepkisinden doğru bir şey yaptıklarını anladılar. Hillel Slovak bu şiire, felaketiyle ilham olarak grubun önünü açtı, gruba inanılmaz bir ün kazandırdı aslında farkında olmadan. Belki de grubun en ünlü albümlerinde onun imzası yok ama ilham olduğu şey çok daha büyük...

Kimliği belirsiz bir köprü. Ve kısacık bir şiirle gelen tahmin edilemeyecek bir ün: Red Hot Chili Peppers.

İthaki'den yepyeni bir seri!
Poe'dan Bradbury'ye, Stoker'dan Machen'a
korkunun ve gôfiğın öne çıkan eserleri
artık bir arada.

/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

Ücretsiz PDF E-kitaplar ve kütüphane: <https://rantey.org>

Genel Dağıtım PUNT

Ölüm beni çağırıyor *

*Beni neden öldürdün G.
Seni sevmek için
yaşamak istiyorum...*

Çoktandır özlediğim yanık saman kokulu bu toprak üzerinde dalıp kalnımsı. Uyuyor muym, yoksa rüya mı görüyorum? Bilmiyorum... Serin bir gölge. Kafamda 12 tonluk Büssinglerin korkuncu gürültüsü. Bir şeyler düşünmek istiyorum. İki şeyi bir araya getiremiyorum bir türlü. Düşüncelerim hep uçuyor. Biri daha uçtu. Yaprakları dökülmüş kuru bir dala takıldı kaldı. Ağacı salladım, salladım. Düşemedim. Sonra, düşünm testi olup düşüverdi. Kırıldı. İçinden bir kuz çıktı. Kızıl mısır püskülü gibi partak, yumuşak saçları vardı. Gözleri mavî mi, yoksa yeşil mi? Gözünün rengini bir türlü bulamıyorum. Kızın saçları ıslanmış. Gözyaşlarımdandır, diyorum. Ayaya kalktı. "Benden ne istiyorsun?" dedi. Gülmeye çalıştım. Dudaklarımı oynatmak istedim. Dudaklarım donmuş. Kulaklarım oynuyor. Burnuma bir sinek kondu. Sonra, burnumdan içeri girdi. Gıdıkladım. Düşünümdeki kız. "Beni bırak gideyim," dedi. "Yarın sayım var." Kızın rengini bilmediğim gözlerine baktım. "Git," dedim. "Git. Elini kolunu tutan yok ya!" Kız gitti. Arkasından baktım. Kızın ne güzel saçları vardı. Sonra, testimin, her biri bir tarafta gitmiş parçalarına bakıyorum. Kırık parçaları toplayıp eski haline sokmak istiyorum. Koca bir parça eksik. Yerini dolduracak şey bulamıyorum...

Karmakarışık sesler duyuyorum. Birî, göğsünü göstererek, "Buradan girmiş, buradan çıkmış" diyor. Ne bu gürup çakan? Memlekette trafik yok mu? Bilmiyorum. Başka birî, "Çiğerlerini parça parça etmiş," dedi. Bir uğultu duydum. Birî kulağımı keşiyordu... Kutaklarını aldı, cebine koydu. "Hatıralı" dedi. Herif, tam da seçti hatıra olacak şeyi. Ondan, ne duyarsa gelip bana söyler. Başka birî saçlarını baktı, "Saçları da esash," dedi. Ya herif Kızılderlilye. İlk işi saçlarını kökünden söküp çadırına asmak olacalı. Ya bir Çingene çıkar da, "Derisini de ben alacağım, iyi davul olur," derse? Kalkmak istiyorum. Yere kazıklaştılar sanki. Beyaz boyalı bir otomobil geldi. Üzerinde bir şeyler yazılı. Yazıları okumak istiyorum. Okuyamıyorum. Okumayı unuttumşum. Oysaki ben liseyi, ilse de beni bitirdi. Üstümdeki kazıklan çıkarp beyaz boyalı otomobile bindirdiler. Bir vinlama ortalığı birbirine kattı. Bana ne olmuştı da bu otomobile bindirdiler, bilmiyorum.

Penceresi, kapısı, tavanı olduğuna göre burası oda. Burada düşüncülerimden başka her şey beyaz. Bir de, şu kızın gözleri beyaz değil. Ağzıma bir şey soktular. Ne

soktuklarını bilmiyorum. Salt birî "Yuttu be..." dedi. Gözlerimi tavana diktim. Bir ışık yandı. Ortalık sarı bir ışığa boğuldu. Bakışlarım tavanı deldi. Ta, gökyüzünde bir yıldız çarpı. Yıldız kaydı. Arkasından hiçbir iz bırakmadı. Öbürleri yine ipil ipil.

Tam yıldızın altındaki köyde, bir erkek, bir kadına, "Bak Haçça," dedi. "Yıldız gaydı." Haça, kayan yıldızda baktı. Kafasını salladı. "Biri öldü desenen," dedi.

Kayan yıldız benmişim... İnsanın kendi yıldızını bilmesi ne iyi şey. Tellim* ona bakar. Günün birinde yıldızı kayarsa, "Vay canına, ben öldüm!" der ve düşer ölür. Yıldızım, bulunduğum yerin damına düştü.

Birden kapı açıldı. İçeri anam girdi. Üzerime abandı. Ağladı, ağladı. "Yavrum," dedi. "Yavrum," başka demedi, bayıldı. Bana ne oldu? Gözlüklü birî, gözlerimi kapadı.

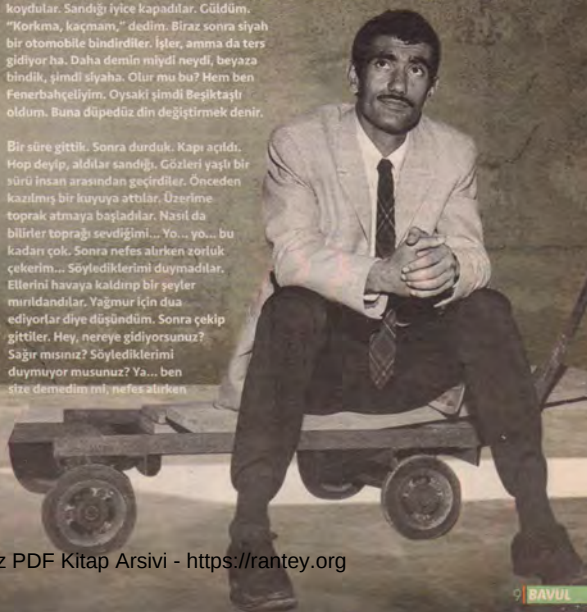
Aradan ne kadar zaman geçti, bilmiyorum. Beyazlara sarmışlardı beni. Sonra bir sandığa koydular. Sandığı iyice kapadılar. Güldüm. "Korkma, kaçmam," dedim. Biraz sonra sıyah bir otomobile bindirdiler. İşler, amma da ters gidiyor ha. Daha demin miydi neydi, beyaza bindik, şimdi sıyaha. Olur mu bu? Hem ben Fenerbahçeliyim. Oysaki şimdi Beşiktaşlı oldum. Buna düpedüz din değiştirmek denir.

Bir süre gittik. Sonra durdık. Kapı açıldı. Hop deyip, aldılar sandığı. Gözleri yaşlı bir sürü insan arasından geçirdiler. Önceden kazılmış bir kuyuya attılar. Üzerime toprak atmaya başladılar. Nasıl da bilirler toprağı sevdiğimi... Yo... yo... bu kadan çok. Sonra nefes alırken zorluk çekerim... Söylediklerimi duymadılar. Ellerini havaya kaldırp bir şeyler mırıldandılar. Yağmur için dua ediyorlar diye düşündüm. Sonra çekip gittiler. Hey, nereye gidiyorsunuz? Şağır mısınız? Söylediklerimi duymuyor musunuz? Ya... ben size demedim mi, nefes alırken

zorluk çekerim diye... Arkalarından bağırırım, çağırırım, duyuramadım. "Demek ben ölmüştüm." Buranın ne penceresi, ne de dikiz geçilecek bir yeri var. Yaşadığım yerler bambaşkaydı. Birî geldi yanıma. "Hoş geldin," dedi. "Biraz sonra giriş muamelem yapılacak." Bu arada başucumda bir kız belirdi. Gözleri ağlamaktan şişmişti. Hâlâ da ağlıyordu ya... Kızın yaş dolu gözlerine baktım. "Ağlama artık," dedim. "Bilirsin, ağlayanları hiç sevmem. Hem ağlayacak ne var bunda. Ölüm işte... Ağlasan geri gelecek değilim ki. Zaten gelmek istesem bile, buradan bırakmazlar. Giriş muamelem yapıyoruz. Sen de git. Sevdığım bütün insanların yaptığı gibi sen de git. Ölüler sevilmez artık. Ötenlerin arkasından salt söylenir. Benim söyleyecek bir şeyim yok ki... Neyse uzatma da git. Beni de yalnız bırak... Senden bir ricam var. Gözlerim G.'de kaldı. Ona söyle, gözlerimi göndersin. Hadi git..."

İnsanın kendi yıldızını bilmesi ne iyi şey. Tellim* ona bakar. Günün birinde yıldızı kayarsa, "Vay canına, ben öldüm!" der ve düşer ölür.

* Yılmaz Güney'in gençlik döneminde, Mayıs 1956'da Yeni Ufuklar'da yayımlanan öyküsü.

Sarı Öküz

"Bütün büyük olayların, büyük düşüncelerin önemsiz bir başlangıcı vardır."

Albert Camus

Kişileri çoğunlukla hayvanlardan seçilen, sonunda bir yaşam dersi ortaya koyan öykülere fabl denir. Fablların kaderidir; kahramanları hayvan olduğu için insan cinsi genelde o dersleri üzerine alınmaz. Benim en sevdiğim fabl, anonim bir hikâye. Bir öküz sürüsünü anlatır.

Zamanın birinde, bir otlakta, bir öküz sürüsü yaşamış. Yakınlardaki aslan sürüsünün gözü, işte bu öküzlerdeymiş. Ancak, öküzler saldırı anında bir araya geldiğinden, aslanların öküzlere gücü yetmemiş. Küçük hayvanları yemek zorunda kaldıklarından iyi beslenemediklerini düşünen aslanlar, öküzleri ele geçirmek için bir yöntem düşünmeye başlamış.

Aslanların lideri, yanına iki aslanı da alarak, beyaz bayrak çekmiş ve öküz sürüsüne yaklaşmış. Öküzlerin lideri Boz Öküz ve yanındakiler tatlı dille anlatmaya başlamış: "Çok sevgili öküz efendiler. Bugün, buraya sizden özür dilemek için geldik. Biliyorum, bugüne kadar sizlere zarar verdik ama inan ki, bunların hiçbirini isteyerek yapmadık. Bütün suçlar hep o Sarı Öküz'de. Onun rengi sizinkilerden farklı ve bizim de gözümüzü kamaştırıyor, aklımızı başımızdan alıyor. Aslan olmanın fitratında var; sarı öküz

görünce saldırganlaşıyoruz. Verin onu bize, yine hep beraber barış içinde yaşayalım."

Boz Öküz ve heyeti bu talebi aralarında tartışmış. Bir tek Benekli Öküz bu duruma karşı çıkmış ama kimseye derdini anlatamamış; öküz heyeti oy çokluğuyla Sarı Öküz'ü aslanlara teslim etmiş.

Bir süre sonra aslanlar yine aynı yöntemle gelip, bu kez Uzun Kuyruk'u istemişler: "Gördünüz mü ne kadar barışseveriz. Kimse bizim barışseverliğimizi test etmesin. Ancak, şu sizin Uzun Kuyruk var ya, kuyruğunu salladıkça aklımızı başımızdan alıyor. Aslan olmanın fitratında var; uzun kuyruk görünce saldırganlaşıyoruz. Verin onu bize, yine hep beraber barış içinde yaşayalım."

Boz Öküz ve heyeti bu talebi aralarında tartışmış. Bir tek Benekli Öküz bu duruma karşı çıkmış ama kimseye derdini anlatamamış; öküz heyeti oy çokluğuyla Uzun Kuyruk'u aslanlara teslim etmiş.

Bu durum her seferinde ipe sapa gelmez bahanelerle, sürekli tekrarlanmış, Sayıları azalan öküzler zayıflamış, aslanlar iyice kıfayet sahibi olmuş. Artık, bir bahane dahi ileri sürmeden istedikleri öküzü almaya başlamışlar. Öküzler, birer birer aslanlara yem olurken, Boz Öküz ve birkaç öküz kalmış geride. İçlerinden biri liderlerine dert yanmış: "Ne oldu bize? Ne ara kaybettik bu savaşı? Oysa, vaktiyle ne kadar güçlüydük." Boz Öküz, gözleri nemli cevaplamış: "Biz

Sarı Öküz'ü verdiğimiz gün kaybettik bu savaşı. Sarı Öküz'ü vermeyecektik..."

Kesif kokusuyla geniz yakan bir vasatlık tadı var boğazımızda nicedir.

Edebiyattan sanata, siyasetten spora, eğitimin iş hayatına, her köşe başını tutmuş bir vasatlık.

Biz vasatlığa ilk teslim oluşumuzda verdik Sarı Öküzü. Sigara izmaritini ilk yere atışımızda, Geçtiğimiz her kırmızı ışıkta, Doğru söyleyi ilk köyden kovduğumuzda, Sırf bizim mahallede diye yalancıya yalancı demediğimizde, Kol kırılır yen içinde kalır sandığımızda, Okumadığımız her kitapta, burun kıvrıldığımız her tüküde, Söz verdiğimiz tarihe hiç sebep yokken yetiştirmedeğimiz o işte, Fikrini ödün aldığımız insanı kaynak göstermediğimizde, Yan masadaki mesai arkadaşımıza şirketi sen mi kurtarıncan dediğimizde, Toplumsal meseleler yaza denk geldiğinde memleketi ben mi kurtarıncam dediğimizde, Bir çocuğun çıkaramadığı ses olmadığımızda, Daha iyisini yapabileceksen, beşten şaşmayıp altıyı aşmadığımızda, Ne kadar ekmek, o kadar köfte hesabında, Komşumuz aç yatarken tıka basa doydüğumuzda, O televizyonu kapatmadığımızda, O markadan vazgeçmediğimizde, Burnumuzu dayadığımız akıllı telefonun camında, Bütün bir kereden birşey olmazlarda verdik Sarı Öküz'ü. Sarı Öküz'ü vermeyecektik.

Biz vasatlığa ilk teslim oluşumuzda verdik Sarı Öküzü. Sigara izmaritini ilk yere atışımızda, doğru söyleyi ilk köyden kovduğumuzda...

BARIŞ INCE

Neden ışıtmıyor bazıları? Daha kötüsünü gösterenlerle az iyiye şükredenler arasındaki çıldırtan denge ... Bundan daha beteri var mı?

Cehennem'in dibi

"Nihayet nefsi onu kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürdü. Bu yüzden de kaybedenlerden oldu. Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri esleyen bir karga gönderdi. (Katil kardeş) 'Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar da olamadım mı ki, kardeşimin cesedini gömeyim' dedi ve ettiğine yanarlardan oldu." Maide Suresi 31. ayet...

Min en nâdimine... Ettigiğe yanarlardan oldu...

Kardeşin kardeşi vurması ve ettiğine yanarlardan olması... Ucu ilk insana kadar gittiye, kardeşi kardeşe kırdırmanın soyu nereye kadar gider? Ettigiğe hiç de yanmayanların hatta hiç bile umursamayanların soyu! Nereye kadar gider? Bir karganın gör dediğini göremeyen zalimlerin kendini aklama çabaları nereye kadar gider?

"Ellerine bulaşmış kara incirin sütü ve kardeşinin kanı Habil ile Kabil'in. Yaşıyorsun sarşın onurlu ve aşık kara sevdalar içinde aydınlık" diyor şair... Yaşıyoruz evet... Bir tarafta utanmadan bize Habil ve Kabil diyen birilerinin yarattığı düzende yaşıyoruz... Öte tarafta hiçbir şey olmamış gibi gülüyoruz, bağıyoruz, şışık oluyoruz ya da ufakık

şeylere danlıyoruz. Bir yanda her gün Adem gibi toprağın tüm renklerinden ana kuzuları kefenlerde anadan üryan... Bir yanda geçekodu, bir yanda saray, şehrin ışıkları, çınlayan kakhaha, kimsenin yazmadığı tuluat, akıp giden bir hayat... Ve biz "yaşıyoruz işte"...

"Şüphesiz biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yaratık. Onu deniyoruz. Bundan dolayı onu işiten ve gören yaptık." İnsan Suresi, 2. ayet...

Neden ışıtmıyor bazıları? Daha kötüsünü gösterenlerle az iyiye şükredenler arasındaki çıldırtan denge... Bundan daha beteri var mı? Bir damla suyun karmaşası değildir yaşadığımız! Susup oturanların süzme rezil temasıdır yaşadığımız... Yaşıyoruz işte...

"Cehennem'in yedi kapısı vardır ki, her birinin içinde ateşten yetmiş bin dağ vardır. Her dağda ateşten yetmiş bin vadi vardır."

Belki de o vadi içinde odalar vardır... O odalarda ne kumpaslar vardır. Para pul için Allah'a şirk koşma vardır. Bir de ötede susup oturanlar, izleyenler, bizden görünüp için için gülenler vardır. Topyekün reddedemeyen, rahatını bozmaktan imtina eden, iblislerle uzlaşan ve en sonunda çözümler vardır. Hiç kimse olanlar ama herkes adına konuşanlar vardır. Aslında içlerinde "zehir ve zakkum

emsali bin türlü azap" vardır.

Direnin derler sonra vazgeçerler... Yazılarında ağlatırlar sonra haydi şimdi gülmenizi istiyorum, gülün derler... Hesap soralım derler, üç gün sonra aman yumuşayın, uzlaşın derler... Derler Allah derler... Siz kimsiniz bizim adımıza konuşursunuz ey gafiller? Ayaga kalkın demeyeceksiniz bundan sonra, "kalkalım" diyeceksiniz. Bizim adımıza konuşmayacaksınız artık yeter...

"O, sizin için kulakları, gözleri ve gönülleri inşa edendir; ne az şükrediyorsunuz" Mü'minun Suresi, 78. ayet.

Gözümüzle görüyoruz, kulağımızla duyuyoruz. Zalimin zulmünü, sahnelenen oyunu biliyoruz. Susuyor ve oturuyoruz. Belki de daha kötüsüne şükrediyoruz. Çıldırta denge... Bize yazılan ezberliyoruz, dışına çıkmıyoruz. Azabın büyüğü işte... Allah bize kulak verdi. Sağır mıyız biz? Buna da mı şükür yoksa?

Cehennemde kara yüzlü, gök gözlü zebani melekleri vardır ki, cümlesi sağdır ve onlarda merhamet duygusu yaratılmamıştır...

(Yok Başka Bir Cehennem şiirinin yazarı Behçet Aysan'a, tüm inananlara, inanmayanlara, ülkeyi cennet yapmak isteyen herkese...)

Daha ilerisi için, BİLGİ Lisansüstü.

Alanlarının önde gelen akademisyen ve profesyonellerinden eğitim alma,
kariyeriniz için güçlü bağlantılar kurma olanağı BİLGİ Lisansüstü Programları'nda.

Yüksek Lisans Programları

- Avrupa Etüdləri
- Avrupa Etüdləri-Çift Diplomalı Program
- Bilişim ve Teknoloji Hukuku
- Ekonomi
- Ekonomi Hukuku
- Elektrik-Elektronik Mühendisliği
- Felsefe ve Toplumsal Düşünce
- Finansal Ekonomi
- Halkla İlişkiler ve Kurumsal İletişim
- İnsan Hakları Hukuku
- İnsan Kaynakları Yönetimi
- MBA Kozyatağı
- MBA İngilizce
- MBA Türkçe
- Kültür Yönetimi
- Kültürel İncelemeler
- Medya ve İletişim Sistemleri
- Mimarlık Tarihi, Teorisi ve Eleştirisi
- Mimari Tasarım
- Muhasebe ve Denetim
- Örgütsel Psikoloji
- Pazarlama (İngilizce)

- İnteraktif Pazarlama / Next Academy
- Pazarlama İletişimi / Marka Okulu
- Pazarlama İletişimi / Marka Okulu - Kozyatağı
- Sinema ve Televizyon
- Teknolojide Girişimcilik ve İnovasyon / LITE
- Uluslararası Ekonomi Politik
- Uluslararası Finans
- Uluslararası İlişkiler

Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programları

- Bankacılık ve Finans Uzaktan Eğitim
- e-MBA İngilizce
- e-MBA Türkçe
- İnsan Kaynakları Yönetimi Uzaktan Eğitim
- Yönetim Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim

**Başvurular
devam
ediyor!**

Sartla sevgi ile girdim.
Tahliyemi beklerim.

Biz doğan
sosyetikler ile
siz dünyaya
getirilmiş
sosyetikler.
Aramızda
kayalar var.

YASEMIN SAKALLIOĞLU

Kapı kapanıyor ve bir dünya yıkılıyor

Bilmediğin bir dili öğrenmeye çalışmak gibidir bazı anlar.

Anlayamamak; zor.

İlk kez gittiğin bir şehir gibi, tonla ev var ve bazı şehirlerin kapısı çok.

Her kapıdan başka ses çıkıyor.

Bazı sesler yabancı, bazıları çok tanıdık geliyor.

Yüzler var kimisinin çizgileri bir birine benziyor, insan anlıyor, aynı seve üzülmüş olanlar zamanla bir birine benziyor.

Saçlar var ağarmış, bazıları çok dökülmüş insan geçmiş zamanın yaşına kattığı yastan güç alıp da eğilip toplayamıyor.

Gözler var kimisi kahve kimisi renkli. Buna derken bile insan kahvegi renkten saymadığına utanıyor.

Dünya bugün diyorlar ama bir şehir kadar küçük ve karmaşık geliyor.

Dönüyor diyorlar belki de doğru.

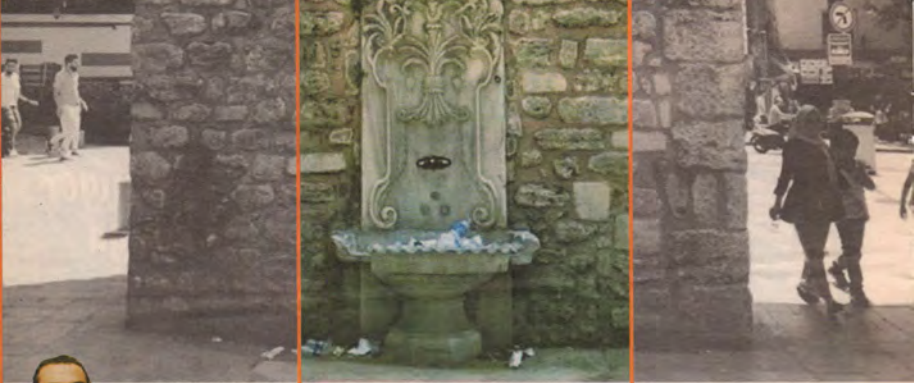
İnsan da dünyaya uyuyor.

Sözünden, gönlünden, once güzellikten cayıp başka birine dönüşüyor.

Bir kapı çok şey ediyor bazen. Bir ses bin söz ısıltırıyor.

Koca bir dünya bir kapıya sığıyor bazen, kapı kapanıyor ve bir dünya yıkılıyor...

Kalbiniz kadar kuru: Çeşmeler

ÖNDER ABAY

İnsan ruhunun doğası da toplumsal yaşamın da yolu, suya doğru akar. Su, aklın ve hayatın özüdür. Nasıl ki kendi özünüze mücadele etmek boş ve yıpratıcı bir çabaysa, suya dair herhangi bir şeye karşı direnmek de öylece boş ve yıpratıcı olur. Ben de bu yazıyı, ismini suyun şehre dağıldığı yer olmaktan alan ve bugün susadığınız takdirde kana kana su içeceğinizi tek bir çeşmesi olmayan Taksim'den yazıyorum. Bir şehrin ve toplumun, paradan taraf olup kendi yaşamının özü olan suya karşı verdiği tarihsel savaşın yarattığı büyük yozlaşma hepiniz hoş geldiniz.

Tarihte suya ulaşmak ve sahip olmak için büyük çaba ve uğraş verilmiş. Bizden önce bu topraklarda yaşamış her halk suyu kutsal bir anıma aracı olarak görmüş. Şimdi gördüğümüz her suyu kirlüten ve kurutan anlayışın devamlılığı olmaz. Tabiat yanıldığımız her anda bunu gösteriyor. Suyun en değerli zamanında insanlara ulaştırmak için en iyi mimarlarla çalışılmış. Bu yazı hemen her köşede kurumuş ve unutulmuş tüm çeşmelere adanmıştır.

Suyun insanla buluştuğu yer olan "Çeşme", kelime anlamı olarak, Farsça'da "göz" anlamına gelen "çesm" kelimesinden geliyor. Bir zamanlar sosyal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan çeşmeler hem büyük bir ihtiyaç karşılayıcı

“Üzerlerine kitabeler işlenmiş, şiirler yazılmış yüzlerce çeşme bakımsızlıktan yok olmayı beklerken, sürekli tarihe öykünmek bu yüzyılın en büyük ikiyüzlülüğüdür.”

hem de estetik mimarisile kent oluşumuna büyük bir renk katıyordu. Çeşme yaptırmak en büyük hayırlardan sayıldığı için İstanbul'un Fethi sonrasında çeşme sayısı çok hızlı bir artış gösteriyor. Tahta çıkan sultan, zafer kazanan komutan, çok iş yapan tüccar, şehre ziyarete gelen önemli ziyaretçi adına çeşme yaptırılmış. Bu bir anlayış olarak benimsemiştizi.

Son yıllarda kötü ve kontrolsüz yönetim şekli yalnızca insanlının ekonomik ve psikolojik dengelerini bozmadı. Gördüğümüz her boşluğa beton döküp onlarca kat inşaat yapan anlayış şehrin dokusunu yok etti. Modern hayat, başında onlarca hikâyeye ev sahipliği yapmış çeşmeler bir bir kuruttu, yıktı, yok etti. Bu kadar estetik mimariyle süslenmiş çeşmelere sahip ülkeler bu eserlere gözü gibi bakarken bizimkiler bu eserleri yıkıp park yapmayı tercih etti.

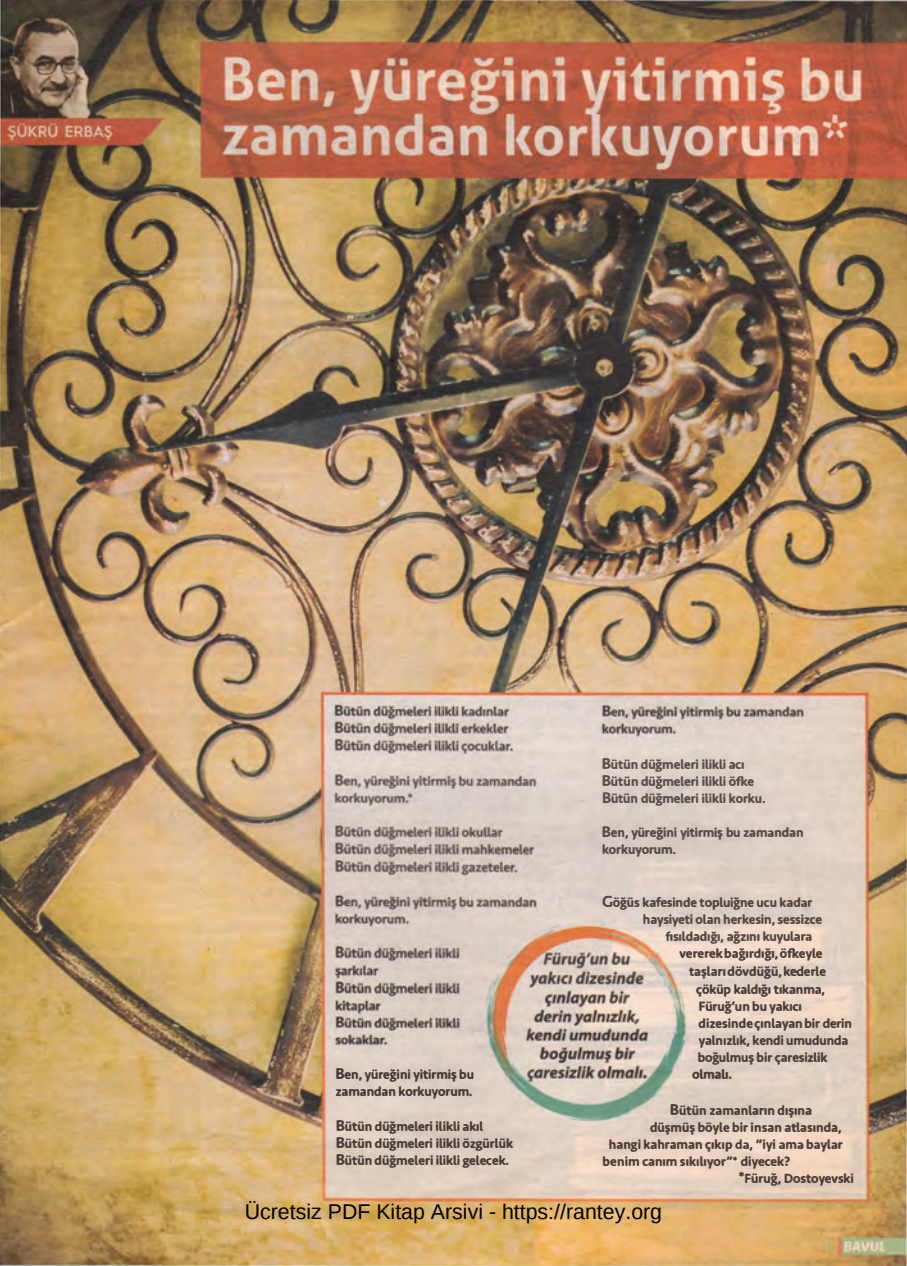
Üzerlerine kitabeler işlenmiş, şiirler yazılmış yüzlerce çeşme bakımsızlıktan yok olmayı beklerken sürekli tarihe öykünmek bu yüzyılın en büyük ikiyüzlülüğüdür. Modern insan tabiatı

karşı açtığı savaşın her zaman yenileni olmasına rağmen bir savaştan asla vazgeçmiyor. Var olanı korumak ve yaşatmak yerine onu kaybettiğinde yakınmayı tercih ediyor.

İstanbul'u seven, sokaklarını merak edip gezen biriyeniz birçok semtinin veya mahallesinin isminin su ve çeşme ile alakalı olduğunu fark edersiniz. Sosyal yaşamın içerisinde bu kadar önemli olan çeşmelerin durumu bu yazıdan çok daha somut adımı hak ediyor.

Bütün yenilenebilir kaynaklarımız bir bir yok edilirken elimiz kolumuz bağlı oturuyoruz. Bir taraftan da anbean değişen yıpratıcı ülke gündemi yüzünden yıkılan bir tarihi eser, yok edilen bir orman, katledilen bir deniz en fazla bir iki gün günde kalabilir. Sonra unutulup gidiyor. Çünkü bu ülke bizlere ince şeylerle uğraşma şansını tanımıyor.

İntikam geç kalınmış nefsi müdafaadır. Tabiat sanılanın aksine insanlktan intikam almaz. O yalnızca kendine ait olanı geri alır. Bir gün yitirdiğimiz, yok ettğimiz her çeşmenin, kirdettiğimiz her denizin, yaktığımız her ağacın hesabını vereceğiz. Elbet bir gün hepimiz bu tahribata göz yummamızın bedelini ödeyeceğiz. Kalbi bu çeşmeler kadar kuru olan yöneticiler bu tahribattan kaçamayacaklar.

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Ben, yüreğini yitirmiş bu zamandan korkuyorum*

Bütün düğmeleri ilikli kadınlar
Bütün düğmeleri ilikli erkekler
Bütün düğmeleri ilikli çocuklar.

Ben, yüreğini yitirmiş bu zamandan
korkuyorum.*

Bütün düğmeleri ilikli okullar
Bütün düğmeleri ilikli mahkemeler
Bütün düğmeleri ilikli gazeteler.

Ben, yüreğini yitirmiş bu zamandan
korkuyorum.

Bütün düğmeleri ilikli
şarkılar
Bütün düğmeleri ilikli
kitaplar
Bütün düğmeleri ilikli
sokaklar.

Ben, yüreğini yitirmiş bu
zamandan korkuyorum.

Bütün düğmeleri ilikli akıl
Bütün düğmeleri ilikli özgürlük
Bütün düğmeleri ilikli gelecek.

Ben, yüreğini yitirmiş bu zamandan
korkuyorum.

Bütün düğmeleri ilikli acı
Bütün düğmeleri ilikli öfke
Bütün düğmeleri ilikli korku.

Ben, yüreğini yitirmiş bu zamandan
korkuyorum.

Cöğüş kafesinde topluiğne ucu kadar
haysiyeti olan herkesin, sessizce
fısıldadığı, ağzını kuyulara
vererek bağırduğu, öfkeyle
taşları dövdüğü, kederle
çöküp kaldığı tıkanma,
Füruğ'un bu yakıcı
dizesinde çınlayan bir derin
yalnızlık, kendi umudunda
boğulmuş bir çaresizlik
olmalı.

**Füruğ'un bu
yakıcı dizesinde
çınlayan bir
derin yalnızlık,
kendi umudunda
boğulmuş bir
çaresizlik olmalı.**

Bütün zamanların dışında
düşmüş böyle bir insan atlasında,
hangi kahraman çıkıp da, "iyi ama baylar
benim canım sıkılıyor" diyecek?

*Füruğ, Dostoyevski

Edebiyat, hiç beklemediğiniz sonuçlara sebep olur. Sizi 'geçici olarak zamandan çekerek alır, sonra daha iyi bir biçimde geri verir!'

ERCAN KESAL

Anamın, 'deli olan deliğinden çıkmaz' dediği türden bir hava. Kışın en soğuk günleri. Soba gürül gürül yanıyordu.

Tüm kardeşlerin yanı sıra serili yün döşeklerde yatıp uyuduğu salondaki yatağının içinde, yorganı boğazına kadar çekmiş, halı tezgâhına vuran kırkitten sesini dinliyordum.

Az sonra benimle birlikte yedi sekiz öğrenciyi daha Nevşehir'e götürecek olan minibüs gelir. Vaktim var, biraz daha çıkarayım şu anın keyfini.

Salonun köşesine kurulu halı tezgâhının önünde, sırtları bana dönük çalışan iki kadından biri anam, diğeri de Rasime halam. Görünmez bir bağ var sanki aralarında. Birbirlerine hiç bakmadan aynı hareketleri yapıyorlar. Aynı anda ilmek atıyor ve yumaktan aynı anda çekiyorlar ipi. Aynı anda indirdikleri kırkitten sesi, yerlilerin savaş tamtamları gibi gümlüyor havada.

Bir ara camekânın basma perdesinin aralığundan ebemi fark ediyordum. Elinde kocaman bir çalı süpürgesi. Don Kişot'un yeldegirmentileriyle savaştığı gibi karlarla savaşıyor.

Kelimeler ne işe yarar?

Aralıksız yağan karın az sonra yeniden kapatacağı evin girişini süpürüp duruyor.

Evin ortasındaki biteviye ses birden durdu. Rasime halam yavaşça kıpırdandı yerinde ve,

"Okul!" dedi.

Bir an durdum ve baktım anneme. Annem hiç istifini bozmadan,

"Oku guzum" diye destekledi halamı.

"Hikâye bitti ana, ne okuycam?"

"Oku bi' şey, ne kursan okul!" diye devam etti halam.

Birbirlerine 'imece' denen usulle halı dokuyan ve okuma yazmaları olmayan bu iki kadın, halı dokurken bir yandan da onlara hikâye okumamı istiyorlardı. İlk zamanlar evde olan kitaplardan seçtiğim Ömer Seyfettin, Reşat Nuri, Refik Halit hikâyeleri bitince, tarih kitabının hikâyeye benzeyen savaş metinlerine geçmiş, giderek, coğrafya'dan "ülkemi tanıyalım" yazılarına, yetmeyince de yurttaşlık bilgisi'nden "demokrasilerde seçim sistemi"ne kadar uzanmıştım. Hemen her sabah tekrarlanan şey, aslında bir çeşit 'okuma saati' programıydı.

Bozkırın ortasında, gün doğmadan ıstarın başına oturan bu kadınların yaşadıkları acımasız gerçekliği bozacak, onlara hiç bilmedikleri ve görmedikleri başka bir dünyanın kapılarını açacak biricik yolculuğun vize memuru gibiydim.

Okurken yeniden üretme ve çoğaltma şansının olduğunu fark ettiğimde, 'yazmaya' da başlamıştım aslında. Kısa hikâyeleri uzaştırıyor, bazılarını ekleme yapıyor, bazen erkenden ölen kahramanları kafama göre biraz daha yaşıtıyordum. Nasıl olsa koşulsuzca dinleyen birileri vardı yanı başımda.

Anamın ve Rasime halamın en çok sevdiği okumalardan biri de bir arkeoloji kitabında rastladığım hikâyeydi. Mısır Firavunu Tut-enh-Amun genç yaşta ölünce, kızı Mısır Kraliçesi çocuk sahibi olamadı dul kalmıştı. Kraliçe, Hitit Kralı Suppiluliuma'ya bir mektup gönderir ve ondan, oğullarından birini kendisine koca olarak göndermesini ister. Böylece Kral'ın oğlu Mısır'a firavun olacaktır. Baba, oğullarından birini Mısır'a gönderir.

Fakat Prens, Mısır'a gidemeden yolda öldürülür. Milattan önce

2000 yılında yaşanan bu trajediyi isimleri hafifçe eğip bükerek biraz da bizimkilerin anlayacağı biçimde anlatınca ortaya Kerem ile Aslı destanını aratmayacak lezzetle mevzular çıkıyordu.

Edebiyat, yeniden yaratma ya da gerçeği yeniden icat etme değil miydi zaten?

Cuma günü halı dokumaya ara verilir, anam tüm komşuları toplar, dörde katlanıp mushafın arasına yerleştirilmiş bilmiem kaçınıcı kopya "bal tefsiri" yazısı çıkartılır, okumam için elime verilir. Hatırlayabildiğim kadarıyla, peygamberin ve halifelerin önerine gelen bir kase balda gördükleri bir kul üzerine söylediklerinin yazıldığı iddia edilen bir motilide ve böyle bitirdi:

"Her kim bu bal tefsirini üzerinde taşırsın, her gün okur veya dinlerse katiiyen dünya darlığı görmez, fakru zarurete düşmez, ölürken hüsnü şehadetle ölür, ahirete iman ile gider, kaza ve musibetlerden muhafaza olur."

Onlarca kez okuduğum için artık ezberlediğim bu tuhaf metnin sonlarına doğru nendense tüm kadınlar ağlamaya başladılar.

Anam, herkesin yeterince ağladığına kanaat getirdikten sonra, yine tüm ciddiyetiyle tefsirin yazılı olduğunu kâğıdı alır, katlar, bir sonraki Cuma gününe kadar bekleyeceği mushafdaki yerine koyardı.

Bal tefsiri okumaları edebiyatın çoktan fark ettiğim gücünün yanı sıra manevi bir gücünün olduğunu da göstermişti!

...

1970'li yıllar, 'Almanya acı vatan' yıllarıydı. Akrabalarımızın, komşularımızın birçoğu buradaki hayatlarını bırakıp işçi olarak Almanya'ya ve diğer Avrupa ülkelerine gitmişlerdi. 'Almancılar'ın geride bıraktıkları çocuklarını bayramlarda giydikleri naylon gömleklerinden ve arada sırada ellerinde gördüğünüz iç çikolata paketlerinden tanıyabiliydiniz. Yurt dışında yaşanan ağır gurbetlik geçim derdine bir nebeze çare olmuştu ama genç yaşta geride kalan eşlerinin kederlerine ve yalnızlıklarına merhem olamamıştı. Belki mektuplar, az da olsa indiriyordu bu hasreti? Almanya'dan, Holland'a'dan, Fransa'dan gelen mektuplar ya da Türkiye'den gönderilenler.

Tam burada iş yine bana düşüyordu. Mahallelerde, okuma yazması olmayan Alamancı kadınların mektuplarını yazıyor, kocalarından gelen mektupları da

çağırdıklarında gidip okuyordum.

Halamin kocası Mehmet amcaya yazdığım mektupların gönderildiği adresi şimdi bile tüm canlılığıyla hatırlarım: 7805 Bötzingen Walt strase 16 Deutschland.

Aile ve özellikle akrabalar arasındaki statümü yükselten bu durum, edebiyatın bana sağladığı ayrıcalıktı ve bundan pek memnundum.

Bu sayede hiç çekinmeden içeri girip peynir ekmek, kuru üzüm yediğim evlerin sayısını artımtı. Sonra küçük hediyeler, iri çikolata paketlerinden payıma düşenler, daha önemlisi, mektupları yazarken ya da okurken taraflara ait özel bir cümle(!) paylaşılmasının yarattığı sıradalık ve bunun gizli gücü!

...

Anamın ağzından çok sık duyduğum bir laf vardı: "Bi' şeyi çok istersen mutlaka olur kuzum."

Çocukken neyi en çok istiyorsam, yüz kez, çizgisiz sarı yapraklı matematik defterime, yan yana yazardım. "Pilot olmak istiyorum, doktor olmak istiyorum" ya da "bu yıl buğdayımız çok olsun" falan...

İşbirlikçim olan anam, sabah ezanında uyandırır ve matematik defteri koltuğumun altında, taş köprüye yollardı. Köprüye vardığımda deftere yazdığım her cümleyi kâğıttan kopartarak ırmağa atardım.

Yırtıp yırtıp köprüden attığım kâğıt parçaları bu dünyaya dair dileklerimdi. Nereye gittiğini bilmediğim bir menzile, ama ulaşacağına emin olduğum bir inançla gönderdiğim dilekler.

Edebiyat da böyledir.

Gezeğinin ortasında yapayalnız kalmış gibi yaşayan kız kardeşlerimin ve anaların arzuhalcisi, sesi olmayanların sesi olmaktır edebiyat. Bu yüzden kelimeler, mazlumlara yaralarını serinleten merhemlere benzer.

Arkadaşlara gönderilen mektuplar gibidir yazdıklarımız. Yürek ferahlatan, yalnız olmadığınızı hatırlatan, birlikte kurtulmayı ümit ettiğiniz arkadaşlarınıza; o işe yarar.

Edebiyat, hiç beklemediğiniz sonuçlara da sebep olur, tahmin bile edemezsiniz. Sizi 'geçici olarak zamandan çekerek alır, sonra daha iyi bir biçimde geri verir!' İyileştirir, tahammül gücünüzü ve cesaretinizi artırır.

Başımıza gelenler, bizden sonra da bu dünyayı yaşamaya devam edecek çocuklarımızın dilinde şiir ya da şarkı olacaktır. Edebiyat çocuklarımızın söyleyeceği şarkıların kelimelerini taşıyacaktır, bu bile yeter!

Mehmet Ali & Akşamserası

GÖKHAN HORZUM

Stoa Athanaton'da aklımdan geçen kır saçlıya

Babam, Sanırım dünyanın tüm kır saçlı al yanaklı adamlarında izini arayacağım kır saçlı al yanaklı bir baba olana kadar

hiçbir zaman istemedim gençliğinin katili olmayı şurda birlikte oturup dört beş şişe beyaz şarap tüketsek gülbahar dinleyerek fena m'olurdu?

Sonra birbirimize yaslanıp fena halde sarhoş, Omonya meydanına çıkıp "s.kiyim bu hayatı!" diye bağırarak, Kavga çıkarsak birlikte hep iska geçen yumruklarımız havayı dövmese bu gece

Sonra bir taksiyi atlayıp kaçsak şehir'Atina'dan polis peşimizde yurolar saçarak direksiyondaki yarım tespikli doğuştan delikanlı şoför dayıya

güneş doğarken adı bile olmayan bir koyda ayılsak beş kurusuz ama özgür

koy g.tüne be baba öldün işte yeterince, dön artık geri.

Tolstoy, hiç kuşku
olarak Lev Tolstoy 1828 yıl Eylül ayında
(eski tarihle 28 Ağustos) Tulska ilı Yasnaya
Polyana bölgesinde doğdu. Annesini ve babasını
çok erken yaşta yitirdi.

ATAOL BEHRAMOĞLU

Lev Tolstoy: Doğru ve yetkin olanı arayışta dev bir yazar

Eski bir Rus aristokrat ailesinin çocuğu olarak Lev Tolstoy 1828 yıl Eylül ayında (eski tarihle 28 Ağustos) Tulska ilı Yasnaya Polyana bölgesinde doğdu. Annesini ve babasını çok erken yaşta yitirdi.

Çocukluk yıllarında, bütün aristokrat aile çocukları gibi, evde öğrenim gördü. 1844 yılında, diplomat olmak amacıyla, Kazan Üniversitesi, Arap-Türk Edebiyatı Bölümüne girdi. Bir yıl sonra, aynı üniversitenin Hukuk Bölümüne geçti. Felsefe ve özellikle ahlak felsefesi sorunlarına ilgisi o yıllarda başladı. Rousseau en sevdiği yazar oldu. Yine bu yıllarda, büyük bir tutkuyla okuduğu Puşkin, Lermontov gibi Rus yazarlarının yanı sıra, Dickens, Sterne ve Schiller de en sevdiği yazarlar arasında yer aldı.

Aylıklık ve Arayış Yılları

1847 yılında öğrenimini tamamlamadan üniversiteden ayrılan Lev Tolstoy birkaç yıl süresince kendine yeni bir eylem alanı aradı. Bir ara Yasnaya Polyana çiftliğindeki köylülerin yaşamını düzenlemeye girişti. Bir süre Moskova'da sosyete yaşamına daldı. 1847 yılında, yaşamının sonuna kadar sürdüreceği günlükünü tutmaya başladı. 1852 yılında yayımlanan "Çocukluk" ve birkaç yıl arayı bu izleyen "Ergenlik" ve "Gençlik" adlı yapıtları, genelde özyaşamsal roman türüne girerler. Tolstoy daha bu ilk yapıtlarında 1840 yılları Rus doğalcı okulunun nesneye uygunluk, betimlemelerde tamamlık gibi özelliklerini aşarak, kahramanın iç dünyasının psikolojik süreçlerine ve

ayrıntılarına inmektedir. Yine bu yapıtlarda, Tolstoy'un tüm yapıtlarında bulduğumuz bir itiraf içtenliği ve yalınlık vardır. Çernişevski, özyaşamsal üçlü üzerine ünlü incelemesinde, genç yazarın bu özelliklerini "ruhun diyaletliği" ve "ahlaksal duygunun dolaysız temizliği" sözleriyle tanımlamaktadır.

"Sivastopol Hikâyeleri"

Tolstoy 1851-1853 yıllarında, önce gönüllü, daha sonra topçu subayı olarak Rus ordusunda Kafkas halklarıyla savaşlarına katıldı. Kırım savaşının başlamasından sonra ise, kendi isteği ile Sivastopol cephesine gönderildi. Ordu yaşamı ve savaşta tanık olduğu olaylar 1855 yılında "Sivastopol Hikâyeleri" başlığı altında topladığı öykü türündeki yapıtlarına kaynak oldu. Bu hikâyeler, belgesel röportaj ile konulu anlatının gözüpekçe birleştirilmesidir. "Sivastopol Hikâyeleri"nde genç yazar, sıradan askerin kahramanlığını, halksal yalınlığını vurgularken, ordu saflarındaki kariyerizmi, gösterişçiliği acımasızca eleştirmektedir; daha da önemlisi, savaşın korkunç insanlık dışılığı zaman zaman doğalcılığa varan gerçeklikte sahnelere sergilemektedir. "Sivastopol Hikâyeleri", Rus edebiyatında o güne dek alışılmamış konuları ve yaklaşımıyla dönemin Rus toplumunda büyük bir etki uyandırdı. Bu yapıt, "Savaş ve Barış"a hazırlık olarak da önem taşımaktadır.

Petersburg Yılları ve Köylü Sorunu "Derebeyinin Sabahı"

1855 yılında Petersburg'a gelen Tolstoy,

"Çağdaş" dergisi çevresinde toplanan Nekrasov, Turgenyev, Goncharov, Çernişevski gibi dönemin önde gelen Rus yazarlarıyla tanıştı. O yılların Rus toplumunda köylü sorunu, dönemin ilerici yazar, düşünür ve siyaset adamlarının başlıca ilgi konusuydu. Köylülük üzerinde kölelik hukukuna son vererek 1861 reformunun hazırlık öncesi olan bu dönemde 1856 yılında Tolstoy, "Derebeyinin Sabahı" adlı uzun öyküsünü yayınladı. Bu uzun öykünün, köylünün yoksulluğu ve ileri görüşlü derebeyinin çıkmazı diye özetlenebilecek olan konusuna Tolstoy, daha sonraki yapıtlarında, "Anna Karenina" ve "Diriliş"te yeniden dönecektir. Yine Çernişevski'nin tanımıyla "eşyaya köylüsel bakış" Tolstoy'un başlıca yazarlık özelliklerinden biri olarak belirmektedir. Daha sonra Lenin de, Tolstoy'u bu özelliğini temele alarak inceleyecektir.

Yeni Bir Sanat Anlayışına Doğru

1850 yıllarında Tolstoy, sürekli olarak, yeni yaratış yolları aramakta, edebiyat sanatı üzerine düşünmektedir. Bu yıllarda vardığı sonuçlar, "duygu ayrıntılarına ilgi"nin, "olay ayrıntılarına ilgi"ye üstün gelmesi ve bunun yanı sıra psikolojik gözlem ve betimleme ayrıntılarının, yaşamın büyük akışıyla, ahlaksal ve felsefi araştırmalarla ve tarihsel süreçlerle birleştirilmesi gerekliliğidir.

(1853-1863) yıllarının ürünü olan "Kazaklar" da, yüce bir doğanın ortasında, yalın halk insanları arasında, roman kahramanı genç soyunun, daha önce sürdürdüğü kent yaşamının yalın

ve ikibüzlükte dolu içyüzünü kavradığını görüyör. Tolstoy'un bu yapıtında, yalın anlatımla ve konularıyla ona kaynaklık etmiş olan Puşkin'in "Kafkas Tutsağı" ve "Çingeneler" adlı yapıtların etkileri vardır. Epik anlatım özellikleriyle "Kazaklar", Lev Tolstoy'u "Savaş ve Barış" a hazırlayan yapıtlarından biridir.

Yine bu yıllarda Tolstoy, gerek kendi ürünlerinden, gerek edebiyat ve sosyete çevrelerinden hoşnutsuzluk duyarak, ruhsal bir bunalıma girmiş, yazarlığı tümüyle bırakmak kararıyla köye yerleşmiş, Yasnaya Polyana'da köylü çocukları için okul açmış, 1859-1862 yıllarında zamanının tümünü pedagoji sorunlarıyla uğraşmayavermiştir. Ruhsal bunalımdan kurtuluşu da yine halkta ve onun sorunlarıyla uğraşmakta bulmuştur. Bu yılların ürünü olan ve köylü yaşamını yansıtan bir dizi öyküsü, bunu kanıtlamaktadır. Tüm bu bunalımlar ve arayışlar, büyük destan-romanı "Savaş ve Barış"ın hazırlık dönemini oluşturmaktadır.

"Savaş ve Barış"

1863-1869 yıllarının ürünü olan "Savaş ve Barış" romanı, Rus (ve dünya) edebiyatının seçkin bir yapıtıdır. 1863 yılında günlüğüne "epik tür bana en uygun olan"dır" diye yazan Lev Tolstoy, bu görkemli yapıtında psikolojik roman biçimini epik destan boyutlarıyla ve çok kahramanlıkla birleştirmiştir. "Savaş ve Barış"ta Tolstoy, tarihsel gelişimin süreçlerini ve ulusal yaşamın dönüm noktalarında halkın rolünü araştırmaktadır. Yazar, savaşın, tüm roman kahramanların ruhunda, dar ve bencil olan her şeyi yokarak, General Kutuzov'dan, Prens Bolkonskiye Bezuho'dan, sıra neferi Timohin ve Yüzbaşı Tuşin'e kadar, herkesi bir omuzdaşlık ve ortak bir yazgı duygusunda birleştirdiğini göstermektedir. Öte yandan romanda, Fransız özentili başkent aristokrasisinin ikiye bölünmüşlüğü, parlak görünüşleri arkasındaki boş içyüzleri eleştirilmektedir. Tolstoy ulusal Rus karakterini, "yurtseverliğin gizli sıcaklığında", gösterişsel kahramanlığa nefrette, gerçeğe olan sakin inanca dönüştürmektedir. Betimlemelerin tamlığı ve resimsel keskinliği ile birbirine geçmiş pek çok insan yazgısının bütünsel tablosu, "Savaş ve Barış"ın seçkin epik yapısını belirlemektedir. Klasik destan türünün yazgı anlayışı, Tolstoy'un yapıtında, yaşamın kendiliğinden akışıyla yer değiştirmektedir. Yaşamın doğal ilerleyişini kavramak amacıyla Tolstoy, romanında, doğum, aşk, ölüm gibi basit ve sonsuz yaşamsal anlar üzerinde özel bir ilgiyle durmaktadır. Çünkü "Savaş ve Barış"ın asıl kahramanı yaşamın kendisidir. Ağır aksak akışı, mutlu kulları, acıları, başarıları ve başarısızlıkları ve sonsuz yenilenişinin zaferiyle... Öte yandan, ataerkl Rus köy yaşamının sevgiyle betimlenmesi ve kadın özgürlüğü sorununa küçükkuç yaklaşımıyla "Savaş ve Barış", Çerişevski'nin önderlik ettiği 1860 yılları Rus devrimci-demokrat edebiyatıyla da potemiğe girmektedir...

1870 yıllarında Rusya'nın burjuva bir toplum olma yolunda ilerleyiş, ataerkl düzen kalıntılarının burjuva toplumunun ilerleyiş önünde çatırdarak yıkılışı, 1860 reformlarından beklenen toplumsal barışın bir türlü gelmeyişi, Tolstoy'un ahlâksal-felsefi görüşlerinde ve köylülüğün çıkarlarıyla "vicdanî" derebeyinin çıkarlarının birleşebileceği inancında yeni bunalımlar yarattı. "Anna Karenina" bu dönemnin ürünüdür.

Yeni Düş Kırıklıkları ve "Anna Karenina"

Anna'nın kişiliğinde, tıpkı Dostoyevski'nin "Karamazov Kardeşlerindeki Dmitri'de olduğu gibi, karanlık, dizginlenemez, istemdiği bir tür parlayışı vardır. Ve bu, onun yıkıma getirecektir. Fakat Tolstoy öte yandan, hukuk ve kilise yasalarının ve sosyetenin yarattığı binlerce yazılmamış kuralın, canlı duyguya, doğanın dizginlenemez atılışlarına ve ruhsal bağmsızlığı nasıl düşman olduğunu da anlatmaktadır romanında. "Anna Karenina", duyguların doğuş, oluşum ve yok oluş süreçlerini, yine Çerişevski'nin deyimini kullanırsak, "ruhin diyalektiğini" seçkin bir ustalıkla yansıtmaları bakımından da dünya edebiyatının başyapıtları arasındadır.

Dinsel Arayışlar - Çelişkiler - Toplumsal Haksızlığa Karşı Savaşım

1860 yıllarında yazdığı deneme türünde yapıtları, Tolstoy'un, bağlı olduğu yüksek sınıflardan onların ahlâk ve yaşam anlayışlarından tümüyle kopuşunu yansıtır. Bu yapıtlarında devlete ve resmi kiliseye karşı kesin bir protesto sesi yükselir. Kendi sınıfının ayrıcalıklarını ve bürokrasinin egemenliğini acımasızca yargılar. Fakat öte yandan, toplumsal ve kişisel kurtuluşu yine de, resmi kurallardan arınmış dinsel öğretilere görmektedir.

"İvan İlyiç'in Ölümü" (1884-1886), yüksek rütbeli bir yargıcin, ömrünü maddi esenlik, para ve saygınlık içinde geçirmiş bir insanın, ölümün eşiğinde, tüm yaşamının nasıl bir anlamsızlık ve saçmalıklar yığını olduğunu kavramasının öyküsüdür. 1891'de yayımlanan "Kroycer Sonat" da ise, tensel sevgi yargılanmakta, yaşam ülküsü olarak tam bir sofuluk önerilmektedir...

Yine 1880'lerde Tolstoy, oyun türünde birkaç ürün verdi. Bunlardan, "Karanlığın Egemenliği" adlı dramında, kent uygarlığının köy toplumunda yarattığı çürütücü etki konu edilmektedir. Bu oyun, yazarın kullandığı halk dili ve köy yaşamının betimlenişinde- ki katı gerçekliğiyle ilginç bir yapıttır. Aynı yıllarda Tolstoy, halkın anlayacağı yalın bir dille yalın konular yazmak gerektiği inancıyla, "Halk Öyküleri" başlığı altında topladığı, kısa, öğretici öykülerini yazmıştır.

1880-90 yıllarında Lev Tolstoy, yorulmak bilmez bir toplumsal etkinlik içindeydi.

Devleti ve kiliseyi eleştiren yazı ve denemeleri genellikle yurtdışında basılabilmektedir bu dönemde. Dönemin çarlarına gönderdiği mektuplarda mutlakîyet yönetiminin baskı ve başına buyrukluğunu eleştirdiği için bir ara akıl hastanesine kapatılması düşünülmüş, fakat uluslararası ünü ve saygınlığı bunun gerçekleştirilmesine olanak vermemiştir.

"Diriliş"

Tolstoy'un son büyük yapıtı 1899 yılında yayımlanan "Diriliş" tir. Devlet egemenliğine, dönemin hukuk kural ve uygulamalarına, soylu sınıfların ayrıcalıklarına ve kilisenin sahte ahlâkına yönelttiği acımasız, yalın ve keskin bir yargı olan bu romanı Tolstoy'un, Yüksek Kilise Meclisinde Ortodoks kilisesinden çıkarılmasına neden olmuştur.

Yaşamını dilediğini sürdürmek amacıyla, aile yaşamından ve çevresini kuşatmış bulunan "Tolstoycu"lardan duyduğu bunalımla 1910 yılı 28 Ekim'de Yasnaya Polyana'dan gizlice ayrılan 82 yaşındaki dev yazar, yolda üşüterek 28 Ekim günü Astopova istasyonu yakınına öldü. Ölümü tüm dünyada üzüntü ve yankılar uyandırdı. Cenaze töreni, ülkesinde çarlık yönetimine karşı gösterilere yol açtı.

Sonuçlar:

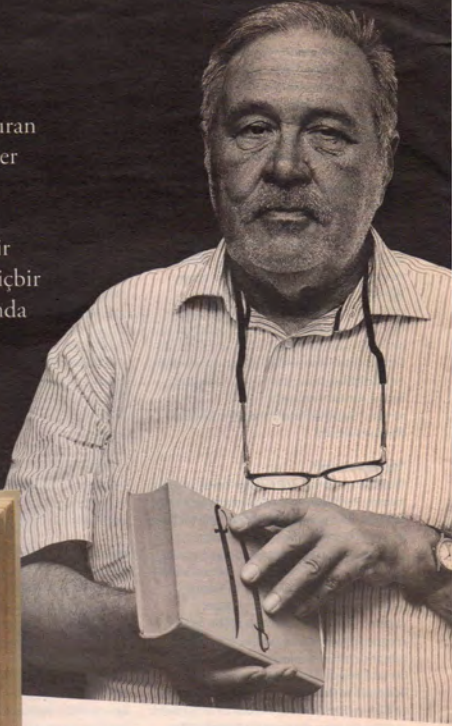
Yapıtları 90 ciltte toplanan dev boyutlu bir yazarın bir tanıtma yazısının sınırları içinde özetleyebilmek olanaksız. Bir yazar, bir düşünür, bir toplum savaşçısı ve bir insan olarak Lev Tolstoy, hiç kuşku yok ki, gelişmiş tüm dünya edebiyatının, üstünde en çok düşünülmesi, incelenmesi gereken kişiliklerinden biridir. Anadolü yöntemi ve bir yazar olarak tüm insanlara doğru ve yetkin olanı arayışındaki zorlu çabasıyla, gerek çağdaşı, gerek kendinden sonraki pek çok sanatçısı derinliğine etkilemiş ve etkilemekte olan Lev Tolstoy'un "Savaş ve Barış" ve "Anna Karenina" gibi dev yapıtlarının çıkardığı boyunca okunup tartışılacağı söylemek sanırım aşırı bir yargı olmayacaktır.

"Tarihin akışını değiştiren, ona mührünü vuran veya büyük tehlikelere mâni olan liderlere her memlekette rastlamak mümkün değildir.

Atatürk dünya tarihinin nadiren gördüğü bir dehadır. Birinci Dünya Harbi'nden sonra hiçbir mağlup milletin direniş göstermediği zamanda siviller ve askerlerle dünyaya meydan okumuştur."

İLBER ORTAYLI

Türkiye'de tarih kültürünü yeniden inşa eden **İlber Ortaylı**'dan modern Türkiye'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamı ve liderliği...

Atatürk'ün çocukluğundan İstiklâl Harbi'ne, Cumhuriyet'in ilanından Türkiye'nin dönüşümüne, **İlber Ortaylı**'nın kaleminden tarihini merak eden herkesin mutlaka okuması gereken bir başucu kitabı...

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK...

Kocatepe yanık ve ihtiyar bir bayırdır,
ne ağaç, ne kuş sesi,
ne toprak kokusu vardır.
Gündüz güneşin,
gece yıldızların altında kayalardır.
Ve şimdi gece olduğu için
ve dünya karanlıkta daha bizim,
daha yakın,
daha küçük kaldığı için
ve bu vakitlerde topraktan ve yürekten
evimize, aşkımıza ve kendimize dair
sesler geldiği için
kayalıklarda şayak kalpaklı nöbetçi
okşayarak gülümseyen bıyığını
seyrediyordu Kocatepe'den
dünyanın en yıldızlı karanlığını.
Düşman üç saatlik yerdedir
ve Hıdırlık-tepesi olmasa
Afyonkarahisar şehrinin ışıklan gözükecek.
Kuzeydoğuda Güzelim-dağları
ve dağlarda tek
tek

ateşler yanıyor.
Ovada Akarçay bir pırıltı halinde
ve şayak kalpaklı nöbetçinin hayalinde
şimdi yalnız suların yaptığı bir yolculuk var :
Akarçay belki bir akar su,
belki bir ırmak,
belki küçücük bir nehirdir.
Akarçay Dereboğazı'nda değirmenleri çevirip
ve kılıksız yılan bahkalarıyla
Yedişehitler kayasının gölgesine girip
çıkar.

Ve kocaman çiçekleri eflatun
kırmızı
beyaz
ve sapları bir, bir buçuk adam boyundaki
haşhaşların arasından akar.
Ve Afyon önünde
Altıgözler Köprüsü'nün altından
gündoğuya dönerek
ve Konya tren hattına rastlayıp yolda
Büyükçobanlar Köyü'nü solda
ve Kızılkılıse'yi sağda bırakıp
gider.

Düşündü birdenbire kayalardaki adam
kaynakları ve yollar düşman elinde kalan bütün nehirleri.
Kim bilir onlar ne kadar büyük,
ne kadar uzundular?
Birçoğunun adını bilmiyordu,
yalnız, Yunan'dan önce ve Seferberlik'ten evvel
Selimşahlar Çiftliği'nde ırgatlık ederken Manisa'da
geçerdi Gediz'in sularını başı dönerek.

Dağlarda tek
tek

ateşler yanıyor.
Ve yıldızlar öyle ısıtılı, öyle ferahtılar ki
şayak kalpaklı adam
nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden
güzel, rahat günlere inanıyordu
ve gülün bıyıklarıyla duruyordu ki mavzerinin
yanında,
birdenbire beş adım sağında onu gördü.
Paşalar onun arkasındaydılar.
O, saati sordu.
Paşalar : "Üç." dediler.
Sarışın bir kurda benziyordu.
Ve mavi gözleri çakmak çakmak.
Yürüdü uçuşunun başına kadar,
eğildi, durdu.
Bıraksalar
ince, uzun bacakları üstünde yaylanarak
ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak
Kocatepe'den Afyon ovasına atlıyacaktı.

Nâzım Hikmet

EMRE KONGAR

Bir imparatorluğun gömüldüğü yer: Haydarpaşa İngiliz Mezarlığı

“

İstanbul'un işgal yıllarında ölen, öldürülen İngiliz askerleri bu mezarlıkta yatmaktadır. İlginç bir ayrıntı olarak, İngiliz ordusunda çarpışan Hintlilerin de burada gömülü olduğuna işaret edelim.

”

Geçen ay ülkemiz müthiş bir ekonomik krizle ve Türk Lirası'nın değer kaybıyla sarsıldı; sarsıntı hâlâ da devam ediyor.

Bir Amerikalı misyonerin Türkiye'de hapsedilmesine dayalı gibi görünen krizin altında, ülke ekonomisinin kötü yönetilmesi, üretimin hacim ve verimlilik olarak yeterince artırılamaması ve cari açık, yani dış finansman sorunu gibi temel faktörler yatıyordu.

Bu olay bana Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş sürecindeki olayları ve bu olayların bir simgesi olarak Haydarpaşa İngiliz Mezarlığı'nı anımsattı.

Osmanlı İmparatorluğu, Endüstri Devrimi'ni algılayamadığı, izleyemediği ve bu devrimi iskaladığı için çöktü:

Ama bu süreç içinde iki oluşum, imparatorluğun yok olmasında başat rol oynadı:

1) Çok dinli/mezhepli ve çok ırklı/milliyetli imparatorluk yapısını çökerten ve Endüstri Devrimi'nin ideolojik temelini oluşturan milliyetçilik akımları.

2) İmparatorluğun yeni toprakları fethedememesinden ve bununla birlikte endüstriyel üretime de geçememesinden kaynaklanan finansman gereksinmesi ve dış borçlar.

Milliyetçilik akımları, Balkanlar'da kurulan yeni devletler aracılığıyla İmparatorluğun topraklarını küçültürken, dış borçların karşılanamamasından doğan iflas ve 1881 yılında ilan edilen Düyun-u Umumiye, Devleti sadece mali olarak değil, fiilen de çökertmişti.

Milliyetçilik akımları, elbette İmparatorluk içindeki azınlık grupları üzerinden geliyordu. Özellikle Rumlar ve Ermeniler, Batı devletlerinin de desteğiyle, Osmanlı toprakları üzerinde özerk devlet yapılanmaları için siyasal ve örgütsel çalışmalar yürütüyorlardı.

Osmanlı zayıflamaya başlایncaya, Batı ülkeleri, ama özellikle Rusya ve İngiltere, İmparatorluk topraklarına göz diktiler ve gerek ülkedeki Hristiyan azınlıkları, gerekse devletin finansman ihtiyacını, İmparatorluk üzerindeki nüfuzlarını artırmak için kullanmaya başladılar

İlk ve etkili adımı atan, Küçük Kaynarca

Antlaşması'yla Rusya oldu ve Osmanlı tebaası olan Ortodoksların koruyuculuğunu üstlendi.

Bu adım İngiltere'yi müthiş telaşlandırdı ve derhal bir yandan Osmanlı'ya borç vermek için baskı yapmaya, öte yandan hem Ermenilere destek olmaya hem de Osmanlılar ile Rusların arasını açmaya başladı.

İngiltere'nin sistematik çabaları, 1853 yılında sonuç verdi ve hem Osmanlı'yı Rusya'ya karşı Kırım Savaşı'na soktu, hem de bu savaşın finansman için, İmparatorluğa ilk dış borcunu verdi.

Bu savaş sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nun hiçbir dişe dokunur kazancı olmadığı gibi, savaş dolayısıyla aldığı dış borç, katlanarak, sonunda Düyün-ü Umumiye'nin ilanına ve İmparatorluğun çöküşüne yol açtı.

Ne yazık ki resmi tarih kitapları, bu savaş sonucunda Osmanlı İmparatorluğu'nun yeniden Avrupa'nın Büyük Devletleri arasında yer aldığı gibi abuk sabuk bir başarı öyküsü anlatır.

Kırım Savaşı'nda İngiltere, Fransa ve Piyemonte-Sardinya, Osmanlı İmparatorluğu ile birlikte Rusya'ya karşı savaştılar ve bu savaş tarihine Hemşirelik mesleğinin simgesi olan, "Lambalı kadın" Florence Nightingale'i armağan etti. Sağlık sorunları konusunda bir aktivist ve yazar olan Florence Nightingale, Kırım Savaşı sırasında İstanbul'a gelir ve yaralı askerlerin tedavi edildiği Selimiye Kışlası'nda görev yapar. Gece gündüz demeden çalıştığı için ona

"Lambalı Kadın" adı takılmıştır.

İşte bu savaş sırasında ölen İngiliz askerlerinin gömüldüğü mezarlık, Haydarpaşa İngiliz Mezarlığı'dır.

Haydarpaşa Limanı ile Gülhane Askeri Tıp Akademisi arasında yer almaktadır.

Bu mezarlıkta defnedilen askerlerin çoğunun o sırada çıkan bir kolera salgını dolayısıyla öldüğü bilinir. Savaş boyunca Selimiye Kışlası'nda toplam 6 bin İngiliz askerinin koleradan öldüğü sanılmaktadır.

Mezarlıkta, Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı'nda ölen İngiliz vatandaşları ve asker ve siviller de gömülmüştür.

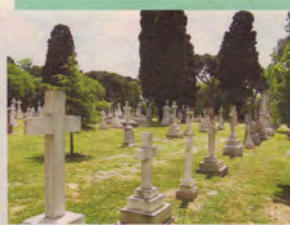
Mezarlık, Kanuni Sultan Süleyman'ın özel mülkü olan, 1855 ve 1867 yıllarında İngiliz hükümetine bağışlanan arsalar üzerinde kuruludur.

Mezarlıkta bir küçük şapel ve Kırım Savaşı'nda ölen askerlerin anısına, 1857 yılında Kraliçe Victoria tarafından diktilen, 28 metre yüksekliğinde bir anıt vardır.

1867'dan beri, 700'den fazla sivil ve mezarlığa gömülmüştür.

Bunların arasında 1598'de ölen ve sonradan buraya nakledilen, I. Elizabeth'in büyükelçisi Sir Edward Barton, 1898-1908 yılları arasındaki İngiliz Büyükelçisi Sir Nicholas O'Connor-Don da vardır.

Osmanlı hizmetine giren ve Hobart Paşa adıyla tanınan Amiral Augustus Charles Hobart Hampten da burada gömülmüştür.

İstanbul'un işgal yıllarında ölen, öldürülen İngiliz askerleri de bu mezarlıkta yatmaktadır.

İlginç bir ayrıntı olarak, İngiliz Ordusu'nda çarpışan Hintlilerin de burada gömülü olduğuna işaret edelim.

Kraliçe Viktorya'nın diktiği anıt aslında pek çok yerden görülmektedir... Elbette bu onu görürken, o da bizi görür:

Bakmak ile görmek, görmek ile anlamak arasındaki farkı vurgulayan sessiz bir tanık olarak yüz yüze aşkın bir süredir İstanbul'u seyretmektedir!

ZÜLFÜ LİVANELİ

Atatürk ve Nâzım Hikmet

Nâzım'la ilgili yazılarıma değişik tepkiler geliyor. Hepsini saygıyla ve ilgiliye okuyorum elbette.

Görüş belirtenleri üç kategoride toplamak mümkün.

1. Nâzım'ı sevenler ve Atatürk'e duyduğu derin hayranlığı bilenler (Bu yüzden yazıları beğenenler).
2. Nâzım'ı sevenler ama Atatürk'ü eleştirenler.
3. Atatürk'e hayran olanlar ama Nâzım'dan nefret edenler.

Birinci görüşteki okurlarıma teşekkür ederim, zaten fikirlerimiz aynı.

İkinci görüşte olanlar; Nâzım Hikmet'in CHP döneminde mahkûm edildiğini, onu Kemalist dönemin ezdiğini belirterek Atatürk'le ilgili cümlelerine itiraz ediyorlar. Nâzım'ın CHP döneminde ezildiği, uydurma suçlamalarla hapislere, hatta ölüme

sürüklendiği bilinen bir şey. Zaten Şükrü Kaya'ları vs. savunan yok.

Ama Nâzım, o dönemin bütün solcu yazar ve şairleri gibi bir Mustafa Kemal hayranı. Onun kişiliğine ve antiemperyalist mücadelesine büyük saygı duyuyor. Onun için dünyanın en güzel şiirlerini yazıyor; onu sarışın bir kurda benzetiyor.

Ve 1938 yılında Atatürk'e hitaben "En devrimci baş sensin" diyerek bir af dilekçesi yazıyor. Atatürk o sırada Dolmabahçe'de ölüm döşeginde. Mektup kaleme kaydediliyor, Nâzım'ın akrabası Ali Fuat Cebesoy Paşa, mektubu Atatürk'ün odasına girip çıkabilen Şükrü Kaya'ya veriyor. Mektup ulaştırılsa Atatürk'ün Nâzım'ı hapisten çıkaracağına kesin gözüyle bakılıyor. Çünkü

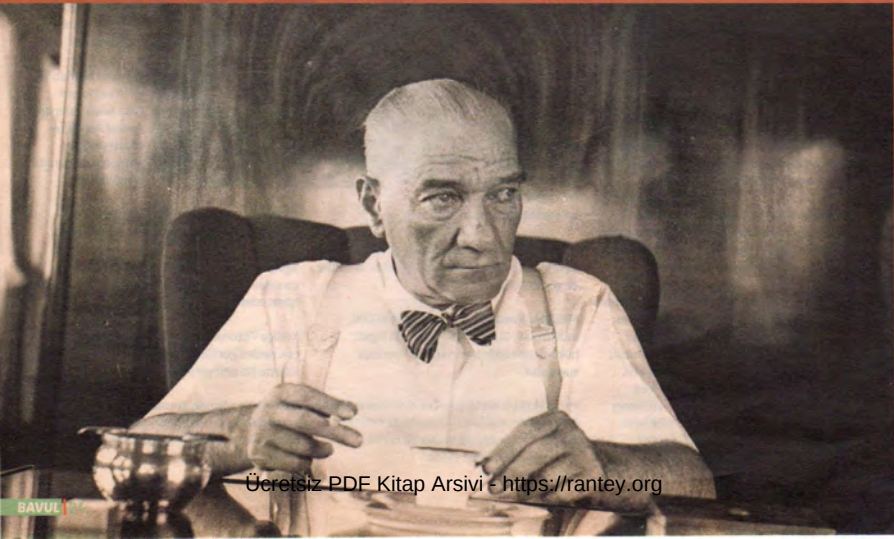
seviyor Nâzım'ı. Ama Şükrü Kaya mektubu vermiyor, saklıyor ve Nâzım yıllarca hapiste kalıyor.

Abidin Dino'dan, Hıfzı Topuz'dan, Refik Erduran'dan, Rasih Nuri İleri'den, eşi Münevver Andaç'tan, Nâzım'ın Atatürk'e hayran olduğunu defalarca duyduk.

1930'lardan sonra totalitarizme kayan CHP hükümetleri ile Gazî'yi birbirinden ayırmak gerekir. O, hiçbir zaman Nazi hayranı ve ırkçı olmadı. Ama özellikle hastalığı döneminde her şeye hâkim olamıyordu.

Atatürk'ün uşağı Cemal Canda anılarında onun Nâzım'ın kendi sesiyle plağa okuduğu şiirlerini dikkatle dinlediğini ve güzel sözler söylediğini nakleder.

Atatürk'ün uşağı, onun Nâzım'ın kendi sesiyle plağa okuduğu şiirlerini dikkatle dinlediği nakleder.

Nâzım'dan Atatürk'e mektup

1937 yılında genç bir Harbiye öğrencisi, "hayran olduğu üstadı Nâzım Hikmet'i" ziyarete gelmişti. Öğrenci gittikten sonra Nâzım'ı aldı bir kuşku. O genci polis göndermiş olabilirdi!

Yoksa kendisine bir tuzak mı kuruluyordu? Heyecanlı yapısıyla hemen telefona sarılıp Emniyet Müdürlüğü'nü aradı. Öğrenciyi boşuna gönderdiklerini, kendisine tuzak kurma oyununun farkında olduğunu söyledi.

İşte bu telefon, ünlü 1938 Harp Okulu davasının temelini oluşturdu ve Nâzım "Askeri isyana teşvik" suçundan uzun yıllar boyunca hapis yattı. Oysa bu suçlamayla uzaktan yakından ilgisi yoktu:

Hapishaneden Atatürk'e şöyle bir mektup yazdı:

Türk Ordusu'nu "İsyana teşvik" ettiğim iddiasıyla 15 yıl ağır hapis cezası giydim. Şimdi de Türk Donanması'm "İsyana" teşvik etmekle töhmetlendiriliyorum. Türk inkılabına ve senin adına ant içerim ki suçuzum. Askeri isyana teşvik etmedim. Deli, serseri, mürteci, satılmış, inkılap ve yurt haini değilim ki bunu bir an olsun düşünebileyim. Mustafa isyana teşvik etmedim.

Senin eserine ve sana, aziz olan Türk dilinin inanmış bir şairiyim. Sırtıma yüklenen ve yükletilebilecek hapis yıllarını taşıyabilecek kadar sabırlı olabılırım. Büyük işlerinin arasında seni bir Türk şairinin felaketi ile alakalandırmak istemezdim. Bağışla beni. Seni bir an kendimle meşgul ettimse, alınma vurulmak istenen bu "İnkılap askerini isyana teşvik" damgasının ancak senin ellerinle silinebileceğine inandığımdandır. Başvurabileceğim en inkılapçı baş sensin. Kemalizm'den ve senden adalet istiyorum. Türk inkılabına ve senin başına ant içerim ki suçuzum.

Bu mektup yazıldığında Atatürk Dolmabahçe Sarayı'nda son günlerini yaşıyordu. Mektup "Gelen evrak" listesine kaydedildi ve Nâzım'ın yakını olan Ali Fuat Cebesoy tarafından, Atatürk'e verilmesi ricasıyla, hastanın yanına girip çıkabilen Şükrü Kaya'ya iletildi.

Ama o mektup hiçbir zaman Atatürk'e verilmedi, zaten bir Nâzım düşmanı olan Şükrü Kaya engel olmasaydı Nâzım büyük bir ihtimalle bağışlanacaktı. Çünkü Mustafa Kemal'in bağışlayıcı bir kişiliği vardı ama Şükrü Kaya'nın acıması yoktu.

Ayrıca Nâzım, Kurtuluş Savaşı yıllarında Ankara'ya gitmiş, Gazi'nin huzuruna çıkmış ve onun öğütlerine uyarak, Milli Mücadele'ye destek veren şiirler yazmıştır.

Üçüncü görüşteki arkadaşların bir özelliği Nâzım'ın büyük dedesi Mustafa Celalettin Paşa'nın Polonya kökenini vurgulamak için Borzecki soyadını vurgulamaları. Nâzım Hikmet Borzecki diyorlar. Sevgili dostlar; eğer Osmanlı tarihine bu gözle bakarsanız ne Sokollu Mehmet Paşa (Sokoloviç) kalır, ne herhangi bir valide sultan, hatta padişah. Eğer bu devirde bile "Türk kanı"ni

önemsiyorsanız gelin birlikte düşünelim: Diyelim ki Osman Gazi yüzde yüz Türk'tü. Ama oğlu Orhan, Bizanslı Holofera ile (Nüfêr) evlendi. Gitti mi yüzde eli. Onun oğlu da yabancıyla evlendi; kaldı mı yüzde yirmi beş. Daha dördüncü padişaha geldiğinizde "Türk kanı" dörtte bire düştü. Bir de saraya giren onca yabancı hanımı ve otuz altı padişahı düşünün. Son padişahta "Türk kanı" ne kadardır acaba?

Ama bir imparatorluk böyle düşünelemeyeceği gibi, Türkçenin görkemli şairi de Osmanlı paşası olan dedesinin kökeniyle yargılamaz.

Kurtuluş Savaşı'mızın en büyük destanını

yazmış olan şairdir Nâzım.

Bu tartışmaları bırakalım da şu görüşten, bu görüşten demeden tarihteki bütün değerlerimize sahip çıkalım.

Ben Gazi'ye hayran bir kişiyim, Nâzım'ı da çok severim ama bunca yıldır yazılarımda Osmanlı kütürü, Abdülhamid, Vahdeddin, Necip Fazıl, Peyami Safa, Sezai Karakoç gibi kimseler aleyhine yazılmış tek bir satır, tek bir kelime gösterilebilir misiniz?

Gösteremezsiniz elbette, çünkü yok. Gelin tarihteki şahsiyetler üzerinden kavga etmeyi bırakalım; bizi ayran yüzde 1'lere değil bizi birleştiren yüzde 99'a bakalım.

26 Ağustos 1071'den 26 Ağustos 1922'ye...

Son yıllarda yakın Türk tarihi üzerinde, Frenklerin "démystification" dediği, "sözde" tabu düşünce ve yorumları yıkma havası esiyor. Evvela şunu söylemek gerekir ki yakın tarih üstünde bu tür eğilimler ilkin Kara Avrupası'nda başladı. O toplumların ve Britanya'nın abartılı tarihlerinin, pek övündükleri demokratik gelenek ve miras (!) ile bağdaşmayan rejimlerle ve olaylarla dolu olması, tarih yazımını yeniden düzenlemeye ve bazen daha da aşırı giderek orta eğitimde ağırlıklı olarak, hatta bazen münhasıran yakın tarihin okutulmasına neden oldu.

Öyle ki Bourbon Hanedanı'nın tarihini ve ünlü kralları sıralamayı bilmeyen Fransız öğrenci veya 1618-48 arasındaki 30 Yıl Savaşları ve Westfalya Barışı'nın önemini kavrayıp ifade edemeyen Alman-Avusturyalı öğrencilerin varlığı işte bu eğitimin sonucudur. Buna rağmen şunu da eklemek gerekir ki tarih bilimi, tarih araştırma yöntemleri o ülkelerde yine de sağlam olduğu için, yakın tarihin tabu yıkması bir maskaralık haline dönüşmemiştir. Bizdeyse bu teşebbüslerin grotesk (mudhik) dereceye döndüğü anlaşıyor.

Mesela, Çanakkale üzerine şöyle gülünç bir iddia çıktı. "250 bin kişiye -ki bu rakam sadece şehitleri değil, savaş dışı kalan askerlerin toplam sayısını belirtir- şehit vereceğimize,

zaten bu zihirlılar harbin sonunda geçmediler mi, başından bıraksaydık, İstanbul'da efendi gibi otururduk" bile diyorlar. Biraz İstanbul'un tarihi demografisine, iktisadi yapısına baksınlar. 1914 sonu veya 1915 başında İngilizler Boğaz'ı geçip İstanbul'a girse, tepeden de Rusya ile birleşseler, şehrin yarıya yakın gayrimüslim nüfusu gelen Rus ve Britanyalı yerleşimcilerle kısa zaman içinde hızla çoğalardı. İstanbul'u da Türkler bir daha ancak anılarla ve turistik gezilerde gördü.

Şimdi bir de 30 Ağustos sorunsalı çıktı. Memlekette sağdan soldan, "30 Ağustos'u kaldıralım" veya "Lozan zafer değil hezimet" deniyor. Birinci Dünya Savaşı'nın son barış muahedesiyle, 26 Ağustos'ta Büyük Taarruz ile başlayıp 30 Ağustos'ta elde edilen zaferi bu şekilde değerlendirmek, abes bir hükümdür. Lozan'da zafer olmaz, çünkü diplomatlar birbirine süngüyle saldırmıyorlar. Lozan'da şartların elverişliliği ölçüsünde bir uzlaşma söz konusudur. Lozan'da savaşın süngüyle gızdığı sınırı onaylattık; tek kazanç kapitülasyonların gürültü ve kavgayla kaldırılmasıdır. Kimenin kimseye fazla

diretecek gücü yoktu, bütün Avrupa ve Türkiye yorgundu. "30 Ağustos" bir zaferdir. Çok ülkede böylesi yoktur; böylesine sahip olanlar da bunu kutlar. Fransa'nın zafer günlerini (L'armistice 1918) ve Rusya'nın zafer günlerini (7 Mayıs 1945) onlar kutlar, başkaları da tebrik eder.

"30 Ağustos Zaferi"yle işgal altındaki Türkiye'nin, yani Anadolu ve Trakya'nın siyasi coğrafyası değişti. Ordular tutabildiklerini tuttular, Türkler de ilerledi. Tam donatılmış bir Yunan ordusu Selanik ve civarında saldırı için değil, ama Batı Trakya'yı elde tutmak için hazır bekliyordu. İstiklal Savaşı kumandanları Fevzi ve Kâzım Karabekir Paşa'lar fevkalade temkinliydi. Onlara göre çok daha atılgıncı olan Gazi Mustafa Kemal Paşa dahi bu sınırlara ulaştıktan sonra temkinli olmak zorundaydı.

Büyük Taarruz öncesinde uzun bir hazırlık devresi vardı. Ankara Hükümeti büyük bir sabır ve sert kanunlarla savunma tedbirleri aldı ve yeni bütçe uyguladı. Şurası açıktır ki milletin morali düzelmişti.

**30 Ağustos,
bir bakıma
Birinci Dünya
Savaşı'nın bitiş
demektir.**

Britanya kabinesinin Yunanistan'ı destekleyeceği ve Sevr'i dahi lehlerine düzenleyeceğini açıklaması yanında Yunan savaşbütçesini ve mühimmatını artırması, TBMM Hükümeti'nin dirime konusunda bütün dünyaya bir açıklama (âdetâ bir universalıa) vermesine neden oldu.

Piyade tüfeği miktarındaki ufak bir fazlalığın dışında silah, hatta asker sayısı bakımından dahi Yunan ordusuna göre üstünlük yoktu ve tek üstünlük yine süvari kuvvetleriydi.

Savaş günü Ankara'daki diplomatik çevrelerden ve gazetecilerden gizlendi. Başkumandan gizlice Akşehir'e intikal etti ve o akşam sözde bir çay ziyafeti düzenlenmişti. Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa (Çakmak), Garp Cephesi Kumandanı İsmet (İnönü), 1. Ordu Kumandanı Nureddin Paşa ve 2. Ordu Kumandanı Yakup Şevki Paşa'ydı. Diğer dühâ Türklerin müstahkem mevkiileri bertaraf edeceğine inanılmıyordu fakat beklemedikleri oldu.

26 Ağustos günü erken saatte başlayan top atışını arkadan bir hücum ve ilk aşamada güneyde, Çal köyünde Yunan tümenlerinin önemli kısmının çembere alınması ve kuzeyde Eskişehir mintikasında ki Yunan ıgşal kuvvetlerine hücum izledi. Savaş anı saldırıyla başlamıştı ve öyle de devam etti. Aslında başarılı bir asker olarak tanınan Başkumandan General Trikopis ve karargâhı 2 Eylül'de Uşak'ta esir alındı ve öncü kit'alar İzmir'e girdiler. Birinci Ordu Kumandanı Nureddin Paşa'ydı. 9 Eylül'de ise Gazi Mustafa Kemal Paşa ve kit'alar İzmir'e törenle girdi.

1526'nın 29 Ağustos'undaki Mohaç zaferi Avrupa tarihinin değiştiği bir olay, Türklerin imparatorluğunun zirve noktası olarak kabul edilebilir. Hemen hemen 400 yıl sonra 30 Ağustos 1922'deki Dumlupınar Başkumandanlık Meydan Muharebesi'nde kazanılan zaferse, Türklerin Küçük Asya'daki anavatanlarını savunmalarının zaferidir ve beklenen bir zaferdir. En başta Başkumandanımız ve subaylarımız bunu bekliyordu. Aslında İkinci Dünya Savaşı yıllarında Mussolini'ye karşı başarılı şekilde Yunanistan'ı savunan, Yunan ordusunun

seçkin ve ünlü komutanı Ioannis Metaksas "Oraya çıkmayın, iki günde Türk ordusu karşınıza çıkar, sizi mahveder" demişti, dediği gibi oldu.

Hatta şunu da ifade edebiliriz; 26 Ağustos 1071 Türklerin Anadolu'ya giriş tarihidir; 26 Ağustos 1922 ise Anadolu'dan asla çıkmayacağımızın belgesidir; zaten çıkamayacak durumda olduğumuz da açıktır.

Türk Kurtuluş Savaşı eski bir devletin yapısı içinde devam etti. Savaşı yürüten genç kumandanlar kadar erbaş zümresinin (onbaş, çavuş) de Birinci Dünya ve Balkan Savaşı'nın tecrübelerinden olduğunu unutmamak gerekir ve nihayet Ankara Hükümeti genel müdüründen telgrafçısına kadar Osmanlı bürokrasisinin seçkinlerini bir araya getirmiş veya mevcudu istihdam etmeyi bilmiştir. İsmi geçen kumandanlar yanında o tarihte albay olan, sonra Budapeşte ve Vichy Fransası'nda sefirlik yapan Behiç Bey'i de zikretmemiz gerekir. İmkânsızlıklar içindeki Türk demiryollarının bu savaşın sevkياتına yetebilecek onun ve takrimin sayesinde. Deha ancak çevresiyle parlar. Büyük adamların ideali kitlenin itaati ve tasviyle gerçekleşebilir. Gazi Mustafa Kemal Paşa geniş kitleyi kazanabilmiştir.

Büyük Taarruz

Büyük Taarruz tam da bu toparlanma sonrasındaydı. Üstelik ordumuz askerî savunma ve hücum özelliklerinin ikisine de haiz durmuyordu. Gerçekten iyi hazırlanmış, planlanmış bir muharebedir. Karşıdaki ordunun ne yapacağı tahmin edildiğinden tam anlamıyla bir kurmaylar muharebesi olduğu söylenebilir. O planı yapanların içinde sadece bir kumandan, bir görüş yoktur, bir sürü görüş vardır. Onların muhassalası söz konusudur. O muhassalayı yapan adam ise o büyük mareşal Gazi Mustafa Kemal Paşa'dır.

Büyük Taarruz başlamadan evvel kurmaylar planlamayı yaparken, Gazi Mustafa Kemal'in planına hemen herkesin itiraz ettiği, "Bu çok iddialı, bunu gerçekleştiremeyiz" dediği, Gazi'nin ise "Ya bunu gerçekleştiririz ya da gerçekleştiremezsek zaten bitik" dediği

malumdur.

Başkumandan tecrübeli ve tecrübenin yanında hakikaten keskin ve atılan zekâlı bir kumandanı ve bu strateji zaferi getirmiştir. Çevirme hareketini iyi biliyordu ve aslında savaş bir gün içinde halledilmişti. Karşı tarafın savunması tarumar ediliyor ve bitiyordu. Üstelik tarumar ettiği kumandan da Yunanistan'ın Küçük Asya'daki en önemli, en kabiliyetli generallerinden biri olan Trikopis'tir. Bunu bildiğimiz takdirde görürüz ki, bu savaş büyük, üstün bir kurmay savadığı. Burada her durum önceden mütalaa edilmiş, ele alınmıştı.

İliğin bir şekilde topçu sayısı bizde fazlaydı. Fakat buna karşılık Yunanlılarda piyade fazlaydı. Birtakım silahların dengesinde de Yunan tarafı üstündü. İki ordu arasındaki çok büyük farklar donatımda ortaya çıkıyor. Fakat hiç tartışılmayacak bir şey, Yunan ordusunun mekanize nakliyatının daha güçlü oluşudur. Bu harbe keşif için kullanılan Yunan uçak sayısı da tabii ki daha fazlaydı.

Zafer bizim olunca Anadolu halkından olup Yunanlılar destekleyen ve Yunan ordusuyla birlikte Afyon'dan beri ricat etmek zorunda kalanlar da vardı.

Doğrusu, Büyük Taarruz başlarken bu kadar kısa sürede sonuca ulaşacağını büyük ihtimalle Türk tarafı da tahmin etmiyordu. Çünkü o günden bazen kayıtlı, bazen şifahi bilgilere baktığımız zaman bunun daha uzun süreceği, bu kadar hızlı bir bozgun olmayacağı ve yine bir vakit alacağı düşünülüyordu.

Zafer Bayramı

Bu bir ordu günüdür. Dünyada da örnekleri vardır. Mesela Rusya'da 7 Mayıs'ta Zafer Günü kutlanır. Bizde ise 30 Ağustos Zafer Bayramı vardır. Esasında 30 Ağustos, bir bakıma Birinci Dünya Savaşı'nın bitiri demektir. Çünkü 1918'de Mondros imzalanmıştır ama bir barış antlaşması henüz yoktu ve biz sonrasında dayatılan Sevr'e de karşı geldik. 30 Ağustos'ta bu reddediş perçinlendi. Sonrasında mütareke için Mudanya'ya gittik, muahede olarak Lozan'a gittik, sulh sağlandı ve akabinde ise yeni Türkiye kuruldu.

Kaynak: ORTAYLI İlber, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Kronik Kitap, İstanbul 2018.

Aşkların en serin ayı: Eylül

Hazırların yaklaşıyor serin bir ay
Çünkü;
Aşkların hazan, şairlerin hasat zamanıdır eylül.
Benim için eylül bütün güzel meydanları bütün güzel
şehirlerin.
Bütün şiirleri bütün büyük şairlerin.
Bütün sohbetleri bütün güzel dost meclislerinin.
Ve bütün renkleri bütün eşsiz tavallerin.

Uzundur eylül

Bir mevsim kadar uzun. Sevmeye,
sevişmeye, savrulmaya, vazgeçmeye,
tükenmeye ve aşık olup tekrar
dirilmeye yetecek kadar uzun.
Öyle geldiği gibi hemen de gitmez.
Sarıkaşım'ı ta kişin hükümdarlığı,
Mardin'de gece yarısı bir evin
damından bakınca görünen güney
sınırı gibi uzundur; içine çeker sonra
savurur seni.

Çünkü savraktır eylül

Dalından kopan yaprakların rüzgârda
feleğini şaşması misali savurur insanı. Düşerken
insan yön de belirlemediği için, yolunu,
yönünü bulamadan dönüşü olmayan yollarda
kaybedersin kendini.
Turgut Uyar'dır eylül
"Eylül toparlandı gitti işte
Ekim filan da gider bu gidişle
Tarihe gömülen koca koca atlar
Tarihe gömülür o kadar" der gibi.

Değişimdir eylül

Kozanın içten dışa çatlaması, tırtılın kelebek olması, yeşilin safrana
sonra turuncuya dönüşü, halkın iktidar olması gibi mucizevi bir
değişim aydır.

Vazgeçtişir eylül

Hüzüne meftun olup, umutlu ve mutlu ve cümbüşlü cümleler
aramaktan vazgeçmek gibi..

Murathan Mungan'dır eylül

"Eylül gelmeden bavuluma ütopya
Kendime trenlerden ayrılık aldım
Bak ay karşıyor alnıma
Adını arayan rumuz
Bu mantar sendekalsın
Yırt at bu şiiri okuduktan sonra!" der gibi.

Haydar Ergülen'dir eylül

"Yazın bittiği her yerde söylenirse
Kadının gittiği de her yerde söylenir
Kadın gittiği her yerde şir diyer söylenir;
Kadının gittiği yazın bittiğidir, her yerde
Yaz biter kadın giderse, bunun son u
şirdir,
yazın son u şirdir, şirdir aşkın son u" den
gibi bir gecede gidilir hazırandan eyüle..

Ve bir bakıma Türkiye'dir eylül...

Bir bahar ayı kadar umutlu olmadığı halde, yine
de hüznüyle çok güzel olmak gibi. Karadeniz kadar
hırçın, Akdeniz kadar nahifit aynı zamanda. Ve
Anadolu gibi candan...

Edebiyata yön verecek, aşklara mekân olacak kadar güzeldir
eylül.

"Her gönül insanı yemiştir ömründe birkaç kez Eylül'ün tokadını"
diye okumuştum bir yerde. Ben de 'hayatımın eylülü'ne girdiğim
bu dönemde rehavetten ve uzun boş vermişliklerden sıyrılan
ağustos böceği misali hazırım yeni kararlara, yeni hikâyelere, yeni
başlangıçlara.

Mesela yazın boş vermişliğiyle bizzat batırdığım tüm define yüklü
gemileri, dalıp tekrar çıkarttığım zamanlar hep yaz sonları, eylüldür
benim.

Kış insanları bilir, her yaz sonu büyürüz biz ve büyüdükçe azalar
inandığımız şeyler. Ama umudumuz eksilmez yarından. Ve biliriz ki
bir sonraki eyüle çok olsa da umut bekler, aşk bekler, yarı hüzünlü
sevinçler bekler bizi ve şimdiden biriktirmeye başlarız bir sonraki
eyül için...

O zaman yeniden görüşmek üzere

Eylüle yakışır yaşayın bu ayı

Eylül gibi...

Ekime ve umuda kast eden herkese
ve her şeye inat!

Y. EMRE CEREN

Ateş Getiren Prometheus

Prometheus, Titanların Savaş'ında Olymposluların yanında savaştı.

Savaşın muzaffer çıkan Zeus kendilerine karşı savaşmış olanları Tartaros'a kapatır. Yanında olanları ise kendi egemenliğini kabul etmeleri şartıyla özgür bırakır. Prometheus ile kardeşi Epimetheus da onlardan biridir. Apollodoros'a göre, Prometheus, toprak ve suyu karıştırarak insanı yaratır. Kimine göreyse, çok eskilerde ilk insan soyunu Olymposlular yaratmıştır. Her iki anlatıda da insanların hakkını hep Prometheus korur. Olymposluların düzenini değiştiren odur.

Savaşın ve insanların yaratılmasının ardından yerde ve gökte huzur hâkimdir. İnsanlar tanrılar gibidir, bir altın çağ yaşarlar. Yaşlanmaz, acı duymaz, yorulmaz, öylece hiçbir iş yapmadan yaşarlar. İhtiyaç duyduklarında meyvelerin en güzeli her yerde bitiverir. Yiyecekler pısmış gelir. Ölümsüzsüz ateş, dışbudak ağaçlarının tepelerinde

hep yanan. Hepsinden de öte ölüm, hastalık, dert, acı nedir bilmezler. Sürekli Olymposlularla Mekone Ovası'nda buluşur, ziyafet ederler. Bir gün Mekone Ovası'nda tanrılar ve insanlar yine toplanırlar. Bu kez Zeus, Prometheus'tan

tanrılar ve insanlar arasındaki hiyerarşinin oluşturulması için yardım ister. Bir boğagetirir ve Prometheus'a bunu parçalamasını söyler. Prometheus ise Zeus'a bir hinlik kurar. Kurbanı iki ayrı paya ayırır. Birine etsiz beyaz kemikleri doldurur üstüne de lezzetli yağları koyar. Etleri ise boğanın iğmebesinin içine doldurur ve öteki pay olarak sunar. İnsanlar ile tanrılar arasındaki sınır bu masada çizilir. Zeus, üzeri yağlı kemikleri seçer. Yağı kaldırır ve kemiklere rast gelir. İşte Zeus ile Prometheus arasındaki husumet burada başlar, aynı zamanda insanlarla tanrılar arasındaki kayımda buradan çıkagelir. Birisi, tıpkı seçtiği beyaz kemikler gibi ölümsüzdür. Hiçbir şey yemeden de asırlarca var olur, öteki tıpkı payına düşen et gibidir, ölümlüdür. İnsanların altın çağı burada son bulur. Prometheus, Zeus'u aldatmıştır, ama insanlar da ölümsüzlüğünden olmuştur.

"Zeus kızınca Prometheus'a, kendini aldatan o sivri aklıyla, sakladığını boğuşunu insanlığın, o gün bugünkü dertlere boğdu insanlığını." Hamle yapma sırası Zeus'tadır. Zeus, dışbudak

ağaçlarının tepelerinde yanan ateşi ve olgun buğdayı insanların elinden alır. Bunun üzerine Prometheus, her şey olağanmış gibi elinde asasıyla Olympos'a çıkar. Zeus'un atesinden bir tohumu, bu dışı yeşil, içi yaş asanın içine koyar. Tekrar yeryüzüne iner. Çıkartır asanın içinden ateşi, verir insanlara. Prometheus yine dışardan normal görünen bir şeyin içine tuzak kurmuştur. İnsanlar ateşle etipispirir, tarih boyunca sönmeyecek ocaklarını yakarlar. Ateşin çalındığından hibaher göklerde oturan Zeus, yeryüzünde dört bir yandan tüten dumanları görür. Sinirlerir çünkü Prometheus insanları zincirlerinden, Zeus'tan kurtarmıştır, ama insanların artık kendi ayakları üzerinde durması, çalışması gerekmektedir. İnsanlar eskisi gibi altın çağda değillerdir artık. Bu yüzden, Prometheus ve kardeşi Epimetheus onlara bildiği her şeyi öğretir.

Her hamle hem Zeus'u öfkelenendir, hem de insanların yoğun çileler altında yaşamaya iter. Bu son hamlede Zeus, Hephaistos'a bir kadın heykeli yaptırır, Hermes onu canlandırır, Athena ruh verir, Aphrodite baştan çıkarıcı özellikler katar, diğer tanrılar donatırlar en iyi bildikleri şeylerle, pırlı pırlı

gönderirler insanların arasına. Dışı dünyalar güzeli, içindeyse tanrıların kattığı bin türlü hinlik. İşte ilk kadını, tanrıların armağanı anlamına gelen Pandora'yı böyle yaratırlar ve insanların dünyasına gönderirler.

Prometheus, Epimetheus'a tanrılardan gelecek hiçbir şeyi kabul etmemesini, geri göndermesini söyler. Kapı çalınır, Epimetheus açar. Karşısında güzeller güzeli Pandora'yı görür. Dışı tıpkı Prometheus'un Zeus'u aldatdığı gibi yanıltıcı, içi ise yalan dolu. Epimetheus, Zeus'tan gelen hediyeyle alınca, Prometheus'un ölümlülük derde sokarsın dediğini hatırlar. Pandora, kendiyse getirdiği kutusunun kapağını açar ve eskiden insanların bilmediği şeyleri, dertleri, acıları dünyaya musallat eder. "Bir tek umut kaldı dışarı çıkmadık, kapağı açılan dert kutusundan, umut tam çıkacakken Pandora kapatmıştı kapağını." Bir insan Pandora'yı alır, eş yapar. Zeus, Prometheus ile girdiği savaştı, insanların elinden son şeyi, öylece var olmayı da almıştır. Prometheus ise, insanlara bilincin ve özgürlüğün vermek için girdiği savaştı, Zeus tarafından

Dünyayı taşıyan Atlas

dört kardeş içerisindeki en güçlü olanı Atlas ve kardeşi Menoitios, Zeus'un babasına karşı açtığı savaşı Kronos'un yanında yer alır. Savaşın ardından, savaşı kaybeden tarafın lideri olan Atlas ve kardeşi Menoitios tıpkı Zeus'un karşısına yer alan diğerleri gibi cezalandırılır. Menoitios ve diğer Titanlar, Tartaros'a kapatılır. Atlas'ın cezası ise o dayanıklı ve güçlü yapısından ötürü, dünyanın bittiği yerde bütün dünyayı sırtlamaktır.

Zeus savaşı karşısına çıkan herkesi Tartaros'a atmıştır. Bir tek Atlas'ı farklı bir ceza vermiştir. Sebebi, Atlas'ı kendisine rakip olarak görmesi ve Atlas'ın insanlara astronomiyi, pusula kullanımı, hasat mevsimlerini öğretmesidir. Tıpkı diğer kardeşleri Prometheus ve Epimetheus gibi Atlas da insanların bilincin ve özgürlüğünü sağlamaya çalışmıştır. Herakles, on iki görevinden birisi olan Batı kızlarının altın elmaları görevinde, orada dünyayı taşıyan Atlas'la karşılaşır. Atlas ise Herakles'e dünyayı bir süre tutarsa, elmaları kendisinin alabileceği söyler. Böylelikle Atlas bir hinlik planı yapmış olabilir. Atlas gider elmanları alır, ancak dünyayı tekrar sırtlamayı reddeder. Bunun üzerine Herakles bir takım bahanelerle Atlas'a geri verir dünyayı ve elmanları alarak kaçar. Pandaros'a dayanarak Strabon aktarır ki Herakles tıpkı Prometheus'u kurtardığı gibi Atlas'ı da kurtarmıştır. Herakles Sütunları olarak bilinen sütunları dikerek, dünyayı onların üzerine dikmiştir. Böylelikle dağlardan okyanuslara kadar pek çok yerin isim babası Atlas özgür kalmıştır.

Kafkas Dağları'na, boyunu aşan sütunlara zincirlerir. Zeus, dağlara kartalını gönderir. Kartal her gece Zincir Vurulmuş Prometheus'un karaciğerini yer. Ölümsüz Prometheus'un ciğeriyse her gün yeniden onarır kendini. Prometheus, haykırır bir dağ başından: "Bak işte, yerli yerindeyim; İnsanlar yetiştiriyor bana benzer, bütün bir kuşak benim gibi, acılara katlanacak, ağlayacak, gülecek, sevinecek ve aldırış etmeyecek sana, benim gibi!" Hesiodos'a göre Zeus'un müsaadesiyle Herakles, kartala arkadan bir ok atar ve öldürür, Prometheus'u da zincirlerinden kurtarır. Aiskylos'a göreyse Zeus, Heracles'i dağın başına gönderir, Zeus'a biat etmesi koşuluyla af teklif eder. Prometheus ise dünyaya başma çöskede af dilemem der, Zeus'a biat etmez.

Şeftali bir zamanlar acı bir bademdi

ZEHRA ÇELENK

Baban evden gitmeden çok önce bizi terk etmişti," dedi.

Küçük bahçemizde yan yana dizilmiş biber saklarını hortumla

sularken, sakince söyledim bunu. Ben elimdeki fotoğrafta, babamın olması gereken yerde duran şeftali ağacına bakarken, musluğu kapatıp yanıma geldi.

Fotoğraftaki annemle plastik bahçe sandalyesini çekip yanıma oturan annem birkaç saniyelğine aynı çerçevede karşımda durdu. Dudak kenarlarına kaşıklı oyulmuş gibi duran derin çizgilere, soluk mavi kotuyla bebek mavisi tişörtünün birleştiği noktada küçük bir simit oluşturan göbeğine baktım. Yaşlanmış görünüyordu. Fotoğrafın çekildiği güne o gün arasında sadece bir yıl vardı. Fotoğraftaki iki yarı, özgüvenli, güzel kadında o an karşımda duran kadın bambaşka kadındı. Normalde ona çok yakışan ismi, artık üstünde düşüncesizce bir şaka gibi duruyordu: Neşe. Babam giderken annemin neşesini de götürmüştü.

Ucundan tutup şöyle bir baktı annem fotoğrafa. Burnundan, tıslamayla yarım gülüş arası bir ses çıktı. "Eh işte görürsün, anlatmaya gerek yok," dedi.

Babam ortak fotoğraflarımızdan birer birer siliniyordu. Durumu fark ettiğimden beri dehşet içindeydim. Babam içlerinden çıkamamış diye fotoğrafları en olmadık yerlere saktıyordum evde. En son market torbasına sarıp buzluga koymuştum. Babam oradan bile gitmeyi başarmıştı. Gitmekte sinir tanımıyordum.

İki hafta önce ağlayarak en yakın arkadaşım Burçin'e anlatmıştım durumu. Ona gösterdiğim fotoğrafa doğru dürüst bakmadı bile. Beni tatlı tatlı dinledikten sonra yanağımdan öpüp, "Geçecek tatlım, inan geçecek hepsi," dedi.

Burçin bazı şeylerin geçmeyeceğini biliyordu. Onun marşmelov kıvamındaki hayatında böyle sıvı bilgilere yer yoktu, olmayacaktı da. Benim babamı sevdiğim kadar kimseyi sevemeyecekti muhtemelen. Kimseyi bu kadar sevemeyeceği için de asla

piş gibi ortada kalmayacaktı.

Olay fotoğraflarla sınırlı değildi. Babamın gardırobunda bıraktığı giysiler de birer birer eksiliyordu. Anneme söyledim, "Saçmalama kızım," dedi. Nerden bulduysa bir anahtar bulup getirdi. Dolabı, açıp içine bakmadan kilitledi.

İnsanların olaylarla başa çıkma yöntemi bu: Canlarını sikan gerçeklerin üstüne kilidi vuruyorlar. Babam bizi bırakıp gitmeden önce tanıdığım en cesur insan olan annemin bildiği yapıtı buydu. Akıl sağlığını koruyabilmek için de delirtili bir rutine tutunuyordu.

Bahçedeki, aramızda sadece babamın yiyebildiği acı biberleri sulamaya devam ediyordu. Şeftali ağacınıysa ihmal ediyordu. Ağaç bize küsmüş, kurumaya başlamıştı. O da gidiyordu. Güzel olan her şey bizi terk ediyordu. Sonunda o evde sap gibi iki kadın kalacaktık. Kıvrım kıvrım, zehir zikkim biberler ve dağınık saçlı deli kadınlar.

Anneme gıcık oldum birden, canını acıtmak istedim. "Artık güzel değiliz," dedim. "Ondan gitti babam."

Dalgalı bir anda yerini müthiş bir öfkeye bıraktı. Yerinden kalktı, çenemi avuçlarının içine alıp yüzümü sıkı sıkı kavradı. "Sakin," dedi. "Sakin böyle şeyler düşünme. O şerefesizin senin de hayatını mahvetmesine izin vermeyeceğim."

Silkinerek kurtuldu elinden. "

"Öyle demel!" dedim. "Babam şerefli bir adamdı."

"Onun ben şerefini s..eyim," dedi.

Annemin küfredtiği ilk kez duyuyordum. Öfkesi saman alevi gibi parlayıp sönen bir kadını. Ona bir tür şeffaf zırh sağlayan müthiş bir enerjisi, neşesi vardı. Her piş dünde da bir şeylerle meşguldü, babama göre çok sosyaldi. Evi ihmal ediyordu, babamın öyle düşündüğünü hissediyordum. Bir şey düşündüğünden değil. Detaylara

gizlenmiş kalp kırıklıkları. Buluşuklara dolup taşmış mutfak tezgahları gözünden geçen bir hüzün. Annem bilmem ne gönüllüleri toplantısından eve çok geç saatte geldiğinde kanepede hüzünlü bir virgül gibi kıvrılmış koca bedeni.

Kocaman bir adamdı, o yanımdayken bütün dünyaya başa çıkabilirmişim gibi gelirdi. Annemin karşısında küçüklüyordu. Bu durum canımı sıkıyordu, içimden kızıyordum anneme. Ne vardı hayatı, başka insanları bu kadar çok sevecek? Bizden önemli miydi yani. Akıldan geçenler ilk kez yüzüne söylediğini fark edip şaşırdım birden.

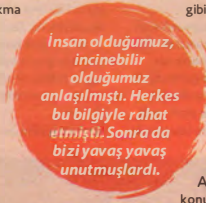
Aylardır susan annem konuşmaya başladı. Fotoğraftaki annemi gördüm karşımda. Ateş topu. Bal buketli, güzel, deli kadın.

"Babandan önce o kadar sevebileceğimi biliyordum ben. Sivriydim, iddialıydım, her erkek beni kaldıramazdı. Ben böyle denmişti, ben de kanıksamıştım bu durum. Baban beni olduğum gibi kucaklayan ilk adamdı. Bıraktığı yerden çok sert düştüm bu yüzden. Bende sevdiğim ne varsa onlar yüzünden gitti, biliyor musun? Hepsini de götürdü gitti. Bunu sırf bana yapmış olsa anlardım. Seni böyle bırakmasını kabullenemiyorum ben."

Bunları söyledikten sonra öfkesi toplu iğne batırılmış kırmızı bir balon gibi sönuverdi. Görkemli gövdesini sarsan hıçkırıklarla ağlamaya başladı.

İçimdeki düğüm çözüldü o anda. Birden, anladım. Babam bizi belki de hiç bizim onu sevdiğimiz şekilde sevmemişti. Biz o dünyayla aramızda zırh gibi duran kocaman, sakın adamı seviyorduk. Babam bize yalnızca aşıkı. Eş, ev, bahçe, kız çocuğu, bir konseptte aşıkı. Aşkı bittikçe gitmişti. Kalarak gitmişti.

Babamı daha çok sevsem de aynı anneme benzeliyordum. Ne kadar kıvrılıp küçülme çabılaşsa da ünlm dikliğindeydim.

Bulunduğum her ortamda iyisiyle kötüsüyle en keskin duyguları paratoner gibi çekerdim. Annem hep öneydi, hep koşmuştu. Hep ailesinden çok başkalarını düşünmüştü. Her şeyeyetiştirmişti, ateşten varlığıyla gittiği her yeri doldurmuştu. Babam gittikten sonra bizi ziyaret edenlerin çoğunun yüzünde o tuhaf ifade vardı. Merak ve üzüntüyle karışık, gizlenemeyen sevinç. Hah işte, annemin başına da gelmişti bu. O kurşungeçirmez görünen kadının.

İnsan olduğumuz, incinebilir olduğumuz anlaşılmıştı. Herkes bu bilgiyle rahat etmişti. Sonra da bizi yavaş yavaş unutmışlardı. Onlar kadar kırılğan olduğumuz zaman da tam onlar gibi değildik. Ama artık o kadar ilginç de değildik. Babamın son hareketinin büyüklüğü bizi ezip geçmişti.

Babam hiçbir şeyini almadan gitmişti. İki cümle vardı bize bıraktığı mektupta. "Bensiz her şey daha iyi olacak. Kendinize iyi bakın, iyi olun."

Telefonu kapalıydı. Bizi terk etmeden bir gün önce işinden de ayrılmıştı. Bütün tanıdıklarımızla yavaş yavaş ilişkisini kesmişti. Koca adam, iz bırakmadan sırta kadem basmıştı. Hiç polemige girmemiş, yeni bir hayat kurmak için bizi toptan silmişti.

Biz onu özlemeye devam ettikçe o da gitmeye devam etmişti. Sonunda, son fotoğraftan da silinmişti. Bizimle

hiç yüzleşmemişti. Birden gitmeye cesaret edememiş, ufak ufak toplanmıştı.

Babam sandığımız kadar iyi bir adam değildi. Biz de sandığımız kadar güçlü kadınlar değildik. Hepimiz insandık. Artık bu ölüyü gömmemiz gerekiyordu.

Son fotoğraftan silindiği günün ertesi sabahı uyandığımda biber saklıları yerinde değildi. Atmıştı annem. Babamın gardirobunu beraber açtık, dibinde duran kocaman alyans dışında bomboştur.

O öğlen babamın alyansını annemle beraber çocuk parkına gömdük. Bildiğimiz duaları yarım yamalak okuduk. Gayet ciddiyydik.

O evden taşındık. Yeni dostlarımız oldu, bizi bu yeni halimizle tanıyan daha iyi insanlar. Babamın koruması ortadan kalkınca rahatlamıştık. Uzun uzun çektiğimiz acı hem daha dayanıklı hem de daha esnek kılmıştı bizi. Çok iyi bir adamın taşıdığı çıkıntı kadınlar değildik artık. Kendimiz gibiydik.

Annem bir yıl içinde kıvrımlarını koruyarak eski kilosuna döndü. Hiçbir zaman çok zayıf olmayacaktı, böyle güzeldi. Evimiz hiçbir zaman o çiçek gibi evlerden olmayacaktı, böyle güzeldik. Babam bizi bıraktıktan sonra biz kendimizi daha çok sevmeyi öğrendik.

Sonunda bir gün, iyileştik.

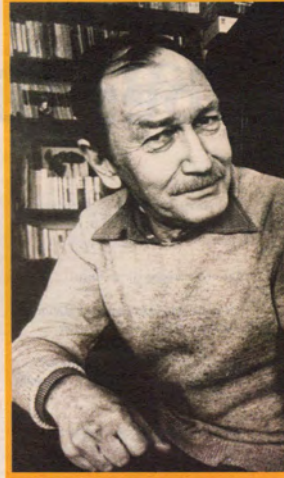
Taşındıktan bir yıl sonra eski evimizin önünden geçen anı bir kararla bahçeye daldım. Mutlu bir ailenin izleri vardı her tarafta. Bahçede bir salıncak, renkli toprak, mangal, rüzgârgülü, pembik sakslar. Şeftali ağacı da kendine gelmişti. Hiç olmadık kadar iyi görünüyordu Allahsız.

Tepedeki olgun şeftaliyi kopardım, ağacın dibine oturdum. Babamdan duyduğum bir Mark Twain sözünü mırıldandım kendi kendime: "Şeftali bir zamanlar acı bir bademdi."

Suyunu akıta akıta, çeneme göğsüme bulaştıra bulaştıra ıstahla yedim bitirdim şeftaliyi. Kalbimde babamın bıraktığı o katı boşluk sonunda yerini ılık, tatlı bir canlılığa bıraktı.

O yaz ilk kez birine âşık oldum. Babama benziyordu.

bavulunda dizeler

Tavrim bir şeyi bulup coşmaktır

Sonbahar geldi hüzün

Kış geldi kara hüzün

Ey en akıllı kişisi dünyanın

Bazen yaz ortasında gündüzün

sevgim acıyor

Kimi sevsem

Kim beni sevse

Eylül toparlandı gitti işte

Ekim filan da gider bu gidişle

Tarihe gömülen koca koca atlar

Tarihe gömülür o kadar

Turgut Uyar

NEVİN MENGÜ

**Türkiye kendini
bakan en güzel
şu son Uber
meselesinde
anlatıyor. Yasak
desen değil, yasal
desen değil.**

Uber Türkiye'si

-Selamlar

- Merhabalar hanımefendi, öncelikle şu formu doldurmanız lazım yalnız, dolduralım sonra sıkıntı olmasın

-Aaa niye nereden çıktı o form?

-İşte polis ceza kesmesin diye. Malum biliyorsunuz Uber'le uğraşıyorlar.

-Ooo TC Kimlik No falan yazılıyor bu forma? Tamam neyse. Ne işe yarayacak ki form?

- Şimdi hanımefendi eğer havaalanı girişinde polisler durdurursa, uygulamayı kapatın, aracı otelden ayarladılar deyin. Yoksa sıkıntı oluyor, bekletiyorlar falan. Polisin yazdığı cezayı gerçi Uber ödüyor ama başımız ağrmasın.

-Yahu çocuk gibi yalan falan mı söyleyeceğiz şimdi, hay Allah! Şimdi Uber yasak mı, değil mi?

-Vallahi hanımefendi işte seçimden önce Cumhurbaşkanı kaldırdık dedi, ama biz devam ediyoruz. Uber de bize destek mesajı gönderdi. Yani eskisi gibi, işte bazen polis durduruyor, ceza kesiyor, kesilen cezayı Uber ödemeye devam ediyor.

- Peki daha da arttı mı denetimler?

-Yoo aslında hemen hemen aynı eskiyle.

-E maşallah devlet de yolunu bulmuş, dansıklı

dövüş gibi ... Uber ceza adı altında Türkiye'de bulunmak için haraç ödüyör desene.

-E tabii hanımefendi. Sonuçta isteseler uygulamaya erişimi engellerler biter gider yani.

Öyle acayipçocuk gibi bir milletiz ki. Başımızda avaz avaz bağışa bağışa bu oraya bu buraya koşan çocuk ruhlı adamlar oligarşisi, yönettikleri ergen gibi devamlı kızgın öfkeli, isyankâr, anlamaz dinlemez vatandaşlar. Bu acayiplik içinde işte herkes kendince bir yol tutturuyor, bağışla çağışla yalanlarla hayat sürüp gidiyor.

Türkiye kendini bakan en güzel şu son Uber meselesinde anlatıyor. Yasak desen değil, yasal desen değil. Koca koca adamlar, kerli ferli kadınlar, Uber aracında yakalanınca sanki acayip bir suç şebekesinin bir parçasıymış gibi garip garip yalanlar söylüyor, şoförle yolcu önceden anlaşış ağız birliği yapıyor falan. Polis de işin parçası, bu garip tiyatroyu yemiyor da aslında, yiyor gibi yapıyor. Polisin kestiği ceza taa dünyanın öbür ucundan, Amerika'dan şoföre geri ödeniyor falan. Bir yanıyla anarşizm, bir yanıyla üçüncü dünya. Al takkever külâh, ahab çavuş ilişkisiyle İstanbul'un varıl semtleri arasında cirit atıyor VIP Uber araçları.

Ülkeyi yöneten arada bir kızıyor "Eeey neymiş bu Uber, yasakladım gittii Sen benim taksicimi mağdur edemezsin" diye. Haykırıyor haykırmasına da, düzen aynen devam ediyor. Herkes birbirine yalan söylüyor, taraflar birbirinin de yalan söylediğini biliyor da işte, kimse de umursamıyor. Türkiye bu işte aslında tam da, kendini Uber'le anlatıyor. Bol bol hamaset, çokça yalan, bol bağış çağırış arasında sistem aynen, hiç değişmeden devam...

MARMARA MAKAMI

Kahramanların yokluğunda güneş yükselirritimde Ertesi günün yalanları yazanır Kadehine düşenlerle, düştükleriyle yaşıyanlar tanır birbirini.

Nem, ne menem boğar bedenleri ağıstosa Timsahların yorgun gevikleri beklediği bir gecede, Kadıköy, Beşiktaş'a dalgaların üstünde gelir.

Biraz yorgunum, biraz buruk, biraz da talihsiz... Darmadağın olmuş bir yatacak bulurum kendimi, Mezar taşlarındaki tashiher, Acınası bir acının koyununda birikir. Trenlerin kalkmadığı bir istasyonda, Vazgeçtiğim intiharları bir kutuya sığdırdım Her gece kendimle uğraşmaktan yoruludm Telefon zilleri cehennem çanları gibi. Dilimdeki zehirli kelimeleri cebimdekiYunan tütünü susturur belki. Zaten olasılıklara bırakmıştım mutluluğu. Tanıdık sızlar bizi bağlayan. Alistığından korkar kimileri, Korktuklarına alışır bazıları. Mağluplarşehrinde galipler gizlenirken, Kadıköy'den Beşiktaş'a dalgaların üstündegelirim. Altında Marmara, üstünde Marmara...

ESİN İRİS

Çıplakken pek güzelim

G enellikle kendini, göz yuvalarına hapsolmuş halde bulurum. Dünyaya ancak buradan dışarı bakabilirim ve daha fazlası yokmuş gibi, sadece buradan içeri anılarla varlığını tanımlarım. Bu durumun farkında olmak, içten içe canımı sıkar... Ve genellikle bununla ilgili bir şey yapamam. Ama sabaha karşı uyanıksam, sessizce göz yuvalarımdan dışarı çıkar, kendimi et, kemik ve duvalardan ibaret bir insan olarak bulurum. Zira "sabaha karşı saatleri" ile "ani ve ferahlatıcı anıların" arasında, kadim ve gizli bir anlaşma var.

Hayatın içinden akıp geçmenin oyalayıcılığı, gündelik dertlerle farkındalık sularını bulandıran alışkanlığımız ve başka insanların perspektifini temel alarak varoluşunu tanımlama hastalığımız, "sabaha karşı saatleri"nin imparatorluğunda hayatta kalamıyor. Zamanın bu dilimi, yaşamın yalnızca yaşamdan ibaret olduğu bir yer. İnsanlar, hayvanlar, yargılar, değerler, erdemler, erdemsizlikler, para, güç, başarı, yaratıcılık, beğenime kaygısı, onaylanma ihtiyacı ve daha saymadığımı yığınlarca dış etmenin arasında koşarak geçip, kalabalık zihnimi bu şifirli yerin sınırlarına attığımda, her şeyi olduğu gibi anlamaya çok yaklaşıyorum. "Sabaha karşı saatleri", kendi yalın gerçekliğime selamlaşmak için en elverişli ortam.

Toplumdan, yabancılardan, tanıdıklardan, arkadaşlarımdan, ailemden, bugünün dünyasının maddi ve manevi çıkar kaygılarından, hayatta kalma savaşındaki kanlı cephelelerden uzaklaşabildiğim bu saatlerde, içine yüzlerce gerçek ve bîraz da vitamin sıkıştırılmış bir kapsülü yutmuş ve sindirmeye başladım gibi, kendimi anlıyorum. Anlamaya başlayınca ise her hücremle bağınıyorum:

"Kendime nasıl kıydın ben öyle?"

Zekâmı ve yaratıcılığımı görüp, buna ancak kendi maddi veya duygusal çıkarlarına hizmet etmesini isteyecek kadar saygı duyabilen insanların fikrine teslim oldum.

Oysa zekân sana özgüdür, yaratıcılığın da öyle... Ve başkalarının arzularına hizmet etmek için kiraya verilemez, modifiye edilemez, estetik operasyonlara sokulamaz.

Başkaları senin zekânı, kendi akıllarına yatkın hale gelsin diye eğip bükmek isteyebilir. Sen,

onlara izin verdiğinde; gerçek kıyım budur.

Beni, ancak kendi bakış açılarının genişliği kadar anlayabilen insanlara, kendimi sakınmadan emanet ettim. Beni kendi bakış açılarının darlığına sığdırmaya çalışan insanların önüne acılarımı, sancılarımı, kaygılarımı, umutlarımı, yaralarımı döktüm.

Oysa yaralarım, kendi benim derinliğine inildiği ve senin vizyonunla seyredilebildiği zaman doğru anlaşılıp hissedilebilir... Ve yaralarım, ancak doğru anlaşılıp hissedildiğinde sana bir şeyler katmaya başlayıp önemsizleşebilir.

Başkaları, senin yaralarını ve acı çekme sebeplerini anlamadıkları için seni kendi dar algılarına sığdırarak yargılayıp, kendilerini büyük hissederken seni bu kadarıcı biri olarak tanımlamaya çalışabilir. Sen, onlar da seni anlayıp onaylasınlar diye basite indirgenmeyi kabul ettiğinde, gerçek kıyım budur.

**Kendimi en çok
çıplakken
beğeniyorum.
Çünkü
çıplakken,
kendim dışında
kimseye
benzemiyorum.**

Kendi akımı, isteklerimi ve mutluluğumu bir kenara bırakıp, başına gelen olaylara ve etrafımdaki insanların davranışlarına verdiğim duygusal tepkilerle yaşamaya başladım. Sanki dünüym, sadece başıma gelen olaylar ve başka insanların davranışları ile şekillenen bir hamurmuş gibi davrandım.

Hayatımın üzerindeki yetkiimi, duygularımın üzerindeki gücümü başkalarına gönüllü olarak devrederek, asıl kahramanın ben olduğum gerçeğini hiçe saydım.

Oysa yetişkin bir insan, kendi hayatı üzerindeki bütün yetkilerini, kendinden başkasına devredemez. Gönüllü kölelik de bir seçimdir. Seni, başına gelen olaylar ve başkalarının davranışları tanımlayamaz. Sen, olaylara ve insanlara verdiğin tepkilerden ibaret olamazsın.

Başkaları, seni yıkip, üzerine kendilerini kurmak, kişiliğinin ve mutluluğunun kontrolünü senden almak isteyebilir. Sen, kim olduğunı anlamak için kendine değil, onlara kulak verdiğinde, gerçek kıyım budur.

İnsanların anlayışsız sevgilerinden ve fütursuz bencilliğinden daha fazla yara almamak için, korkuya ve güvensizliğe teslim oldum; bana ait olmayan zırları giydim, kendime layık görmediğim yaklaşımları elime alıp birer silaha dönüştürdüm. "Onların bana ne yapacakları" ile ilgilendim, "onların bana ne verecekleri"ne kafa yordum, "onların benden ne almak

istedikleri"ni sorguladım.

Kimsenin bana hiçbir şey yapamayacağını, kimsenin benden hiçbir şey alamayacağını ve kimsenin bana, kökü bende olmayan bir şeyi veremeyeceğini sadece hatırlasaydım; kimsede bana bir şey yapamaz, benden bir şey alamaz ve bana kendi önyargılarını dikte edemezdi.

Başkaları, senin nasıl yaşamam gerektiğiyle ilgili senden daha akıllı kararlar verebileceklerini, onların eylem ve görüşleri olmazsa yere çakılacağı düşünülür. Sen, "başka fikirlerle açık olmak"la, "kendi sesini susturup yerine onarınkını koymak" kavramlarını karıştırdığında, gerçek kıyım budur.

Sadece başkalarının savaşına girmeyi reddederek bitirebileceğim sancılar, üstüme giydiğim zırların ve taşımaya çalıştığım silahların ağırlığı altında ezilerek sürdüm. Başkaları, onların yarattığı cephelede, onların önemli olduğunu söylediği konular için, onların çizdiği stratejilerle savaşmanı senden isteyebilir. Sen, kendi mutluluğun dışında herhangi bir şey için savaşmayı kabul ettiğinde, gerçek kıyım budur.

Sabaha karşı saatlerinin imparatorluğunda size bir şey daha itiraf etmek istiyorum: Kendimi en çok çıplakken beğeniyorum. Çünkü çıplakken, kendim dışında kimseye benzemiyorum. Zırlarımdan, giysilerimden ve başkalarının yargılarından soyunduğumda ne kadar güzel olduğuma inanamazsınız.

İnanmazsanız da inanmayın canım... Kendi güzelliğimi görmek için, başkasının gözüne ihtiyacım yok. Göz yuvalarıma hapsolan zihnimi, şöyle bir salsam yeter...

Mehmet Ali & Akşam

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Geçtiğimiz kırk gün

SERMIN YAŞAR

Nedim'e...

Geçtiğimiz kırk gün neler olduğunu müsaadenle bütün tafsilatıyla anlatmak istiyorum. Anlatmazsam bunlar içinde küf tutacak, nefesim yeşil yeşil kocakak. Biliyorum ki şu yaşımda küflenmemi sen de istemezdin sevgilim.

Kırk günün ilk gününden başlayayım. Bir sabah uyanımdı ve sen öldün. Haber bana kuş olup ulaştı. Ecel kuşu diye bir kuş varmış, bilmiyordum. Haberi boynunda kara bir zarfla, o getirdi. Katladığın yerden açıp baktım, "Sevgilim ben öldüm, hoşçakal" yazıyordu. Yaşasaydın sana dedim ki "Yalnız hemşerim bu haber sevdigiye böyle mi verilir?" O saatten sonra söylenenler, okuduklarım, duyduklarım bir kulağımdan girdi, beynimi oydu ve geri çıkmadı.

Geçtiğimiz kırk gün içime bir şeyler oldu. İlk önce kalbime ok gibi dört kelime saplandı. "Her şeyce hazırlıklı gel" dediler, her kelimesi ayrı ayrı bir yer nişan aldı. Sonra biri başın sağ olsun dedi, o bıçak gibi girdi kalbime. Sonra hancıdan tut mızrağa, iğneden tut kıymığa kadar bütün delici cisimlerle amansız bir saldırı başlattılar içime. Geçtiğimiz kırk gün, kalbim kalplikten çıktı, moleküllerine ayrıldı. Herkes kelimelerine dikenli teller geçirmiş sanki, oralara takıldım kaldım paçavra gibi.

Geçtiğimiz kırk günün tüm günlerinde gözlerimi açtım, açtım kapattım. Daha çok sıkarsam, kirpiklerimi birbirine daha sıkı geçirirsem ve daha büyük açarsam gözlerimi uyanacakmışım gibi geldi. Denedim, çok denedim, fayda etmedi. İnsan nasıl ki rüyalarından kendisi uyanamıyorsa, ruşadamyış gibi yaşadığı gerçeklikten de kendisi uyanamıyor. Geçtiğimiz kırk gün, kış uykusunda kâbuslar gören bir hayvan

gibi bögürerek uyanmayı diledim. Olmadı. Geçmiş zaman şairleri gibi, hayatımın sonuna kadar uyanamayacağım bir kâbusun içine sürgün edildim.

Geçtiğimiz kırk gün, çok şey oldu, çok şey unuttum, çok şey hatırladım. "Son nefesimi senin dudaklarına bırakacağım" demiştin. Çocukluğuma mı geldi, saflığıma mı bilmem, inanmıştım. Oysa ben senin yanına geldiğimde, son nefesini üç saat önce vermiştin. "Görebilir miyim?" dedim. Beyaz örtünün altından yüzünü açtılar. Dudaklarımı dudaklarına değdirdim, ağzının içine koca bir nefes bıraktım ve o nefesi geri çektim. O aldığım son derin nefesi sevgilim. Ondan sonra aldığım nefesi nefes bilmedim.

Yanına geldiğimde gözlerin kapalıydı haliyle, uyuyor gibiydin. Yüzünü severken elim mi değdi, ne oldu anlamadım ama tek gözün açıldı. Son kez göz göze geldik, küçük, kahverengi göz bebeğini son kez gördüm. O an çok şey gördüm. Gözünün içinde kendimi gördüm. Kendimi senin göz bebeğinin içine gömdüm, parmağımla göz kapağını indirdim. Kırk gün önce sevgilim, seninle son kez göz göze geldim.

Geçtiğimiz kırk gün çok şey anladım. Manasını bildiğimi zannettiğimi kelimeleri bilmiyordum, bilmediklerimi aklımdan bile geçirmiyordum. Misal; umut denilen şeyin ne bok olduğunu bilfiil kavradım. Gazetelerin gereksiz sayfalarından çıkan 'Öldü dediler, morgda uyanı' manşetli haberlerin gerçekliğine, milyarda bir ihtimallere, ölüler diriltlen peygamber mucizelerine tutundum. Tam üç kez gidip cansız bedeninden nefes indirdim, bir nefes, sadece bir nefes diledim. Vermedin. Morg neden tek heceli bir kelime, o gün anladım. İki heceli olsa çıkamaz insanın ağzından. Bir kerede söylüyorsun, boğazına

takılıyorsun, sonunu duymuyorsun. O gün orada, tek heceli morgda, çekmeceyi kapatırken senin göğsüne, kefenini üstüne, üstündeki çörek otlarının hemen yanına umudumu yatırdım. Çekmece bütün ihtimallerin üzerine demir kale kapıları gibi kapandı, hem umudumu, hem sevdiğimi yitirdim. Sanki kilitler, kilitler, kilitler altında çaresiz kaldım.

Kırk gün önce abdest aldım, ağlayarak 'Yasin okudum. 'Ve ileyhi turceun' dediğimde kucığıma bir siyah poşet bırakıldılar. Sabah giydiğin beyaz gömleğin, siyah pantolonun, saatin ve saatinin kordonuna geçirilmiş alyansın çıktı poşetin içinden. Ellerimi yüzüme sürerken, 've ona döndürüleceksiniz' diye tekrarlardım içimden. Geçtiğimiz kırk gün çok dua ettim, bir kez olsun 'neden' demedim. Allah biliyor, çok dilimin ucuna geldi ama, demedim.

Geçtiğimiz kırk gün içinde sana bir gün, bana her gün mezar kazdılar. Üstüne tahtalar koydular, kürek kürek toprak attılar. Dikildim ve izledim. Genel dualarda iyiydim, adının geçtiği dualarda ensem balyozlar indi, devrildim. Geçtiğimiz kırk gün, kırk kez öldüm, kırk kez dirildim. Hiçbir ölümümü ciddiye almadılar, yanımdan geçip gitti seni mezara koyanlar. "Affedersiniz ama beni de gömemez misiniz?" diyen bakışlarına bir cevap bulamadılar.

Geçtiğimiz kırk gün; ben çok değiştim. Büyüdüm, bin yıl daha eklendi yaşıma üstüne. Sükunetle karşıladım taziye gelenleri, her söylediklerine amin dedim. Allah sabır versin, dediler, valla bence de versin, dedim. Ne olur versin, hatta sabır nerdeyse gidip alayım, ağacı varsa toplayayım, çiçeği varsa dikeyim, taşı varsa alıp boynuma asayım, sabır yağmur

Morg neden tek heceli bir kelime, o gün anladım. İki heceli olsa çıkamaz insanın ağzından. Bir kerede söylüyorsun, boğazına takılıyorsun, sonunu duymuyorsun.

Mehmet Ali & Akşamsıra

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

bavulunda sevda sözleri

olup aksın altında ıslanayım istedim.
Büyüdüm ben, büyümesem, kaçıp giderdim.
Geçtiğimiz kırk gün çok küçüldüm aynı
zamanda. Her yalnız kaldığımda büküldü
dudağım, yastığıma sarıldım, yaz sıcağında
yorganlar çektim başıma, saklandım,
saklandım, saklandım, ağladım. Geçtiğimiz
kırk gün, bir büyüdüm, bir küçüldüm.
Geçtiğimiz kırk gün harikalar diyarından
felaketler diyarına düşmüş bir garip
Alis'tim; bin bir kapıdan geçtim.

Geçtiğimiz kırk gün çok sarıldılar bana.
Hiç boş bırakmadılar, ağzıma su böreği
tiktılar, zorla yemek yedirdi ağlarken
yemek yemenin ne kadar zor olduğunu
bilmeyenler. Sarıldılar, sarıldılar ve "her
şeyin ilacı zaman, tek ihtiyacın olan şey
zaman" dediler. Durup durup kolumdaki
saate baktım, senin aldığın saate.
Yolculukta ana babasını bunalan çocuklar
gibi sordum, "Daha gelmedik mi?" diye.
Yüzüme boş baktılar. Yani dedim, daha
yalın sorayım, "Bu zamanla geçer dediğiniz
zaman, takribi ne zaman ey insanları?"
Başlarını eğip önlerine baktılar. Ben de
yaptım. Gelen gidenin ayaklarını ezber
tuttu aklım. Geçtiğimiz kırk gün dışlerimi
sıktım, dudaklarımı ısırđım, tırnaklarımı
kemirdim, kırk gün sanki senin elinmiş
gibi sol elimle yanağımı sevdim. Hele bir
akşamüstü bir dokunuşum vardı ki, o
kesinlikle sendin.

Geçtiğimiz kırk gün, her gün bana aynı
yalnı söylediler. Dediler ki sevdiğin öncüne
kalbinde kırk mum yanar, her gün biri
söner. Kırkını gün hepsi söner, biri bekler.
O tek mum ebediyen yanar, acını o tek mum
tutar. Ben buna inandım. Hayalimde otuz
dokuz mum söndürdüm her gece üfleyerek,
içimdeki cılız nefeslerle. Göğsümdeki sızı
hafifler, kalbim tekrar toplanır, ciğerime
derin bir nefes girer diye kırk gün bekledim.
Geçtiğimiz kırk gün, bu günü bekledim.
Sabah uyandım, kendimi yokladım. Öğlen
tekrar baktım. Kırkını ikindiye beklerken
kırkikindi yağmurları boşaldı gözlerimden.
Gecesini bekledim ve de gece yarısını. Hiçbir
şey olmadı. Yalanınız batsın dedim. İçimde
tek bir mum kalacaktı hani, peki ne bu
yürekteki bin dönümlük orman yangını?

“

Herkes uyusun bir seni uyutmam bir de ben uyumam
Herkes yokken biz oluruz biz uyumayalım
Nasıl olsa sarhoşuz nasıl olsa öpüşürüz sokaklarda
Beni bırak göğşe bakalım
Turgut Uyar

”

“

Sokağımsan
Ben anahtarını çevirdiğim zaman
Kapanan evin kapısı değil,
Senin kapın olsun açılan.
Cemal Süreya

”

“

Sevdiğim dillere destan;
Sevdiğim,
Meyil verdiğim;
Ben dizinin dibinde
elpence divan,
Samanlık seyran.

Orhan Veli

”

Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz
barkımız bir
Mutluluk bir çimendir
bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir
Oktay Rifat

”

“

Sana gitme demeyeceğim.
Uşuyorsun ceketimi al.
Günün en güzel saatleri bunlar.
Yanımda kal.

Özdemir Asaf

”

Bir hayatı tamir etmek

MERVE BAVRA

"Bazen özgürlük iki teker üzerinde koşarken rüzgârın yüzüne çarpmasıdır."

Kendi sözleriyle başlamak istiyorum Hasan'ı anlatmaya. "Tek ayak üzerindeki yükü kaldırıncaya hayat daha güzeldir," notunu düşmüş Hasan, kendi elleriyle yaptığı yürüteç sayesinde belki de ilk kez koşmanın tadına varan sakat bir dağ keçisini kayda aldığı videosuna.

Hasan Kızıl 23 yaşında, Mardin'de yaşıyor. Onun öyküsü araba motoruna sıkışan bir kedinin ellerinde can vermesiyle başlıyor. "O kedi kalbimde çok büyük bir boşluk bıraktı," diyen Hasan'ın kelimeler boğazında düğümleniyor. O kedi için döktüğü gözyaşlarını hiç unutmadığından bahsediyor. O gün sakat hayvanlar için kendi imkanlarıyla yürüteçler yapmaya başlıyor Hasan. İlk yürüteci en sevdiği uzaktan kumandalı arabasının tekerleklerinden yapmış. Liseye gittiği o dönemler kırsal bir kasabada yaşadığını düşününce o arabayı neden çok sevdiğini anlayabiliyorum. O yüzden Hasan'ın dinlerken anlattıklarını daha da değerleniyor gözümde.

"Hiçbir şeyim yoktu ama asla korkmadım"
"O gün internete yurt dışında hayvanlar için yapılan yürüteçlerle karşılaştım. 'A ben neden yapmayayım ki' dedim kendi kendime. Hemen rafındaki en sevdiğim uzaktan kumandalı arabamı aldım. Tekerleklerini söktüm ve minicik bir yürüteç yaptım. Sonra attım yürüteci çantama, dışarı çıktım. Şans bu ya, o gün bir restoranın önünde arka ayaklarını sürüyün sakat bir kediyi karşılaştım. İlk yaptığım yürüteci onda denedim. Önce biraz garipsedi, anlamadı durumu. Son yavaş yavaş hareket etmeye başladı. Ayakları yere sürünmeden yol alabildiğini anlayınca başladı koşmaya. O gün dedim ki, 'Ben bu işi yapacağım.' Sonra evdeki

eşyaları, çöplerde bulduğum oyuncakları toplamaya başladım. Bir sürü yürüteç yaptım. Kime verecektim bu yürüteçleri? Kendimi tanıtmak ve daha fazla hayvana ulaşmak için birkaç yerle röportaj yaptım ve sonra önünü alamadım. Yüzlerce insan benden yürüteç istemeye başladı. Ne param var ne bir atölyem. Dedim ki 'Hasan oğlum sen ne yaptın?' Hiçbir şeyim yoktu ama asla korkmadım. Eskicilerin demirleri taşımasına yardım ederdim, onlar da bana işime yarayabilecek borular verirdi. Onları keser, birleştirir sonra boyardım. Kimse diyemez bu malzemeleri çöpten almış diye."

Boruları hafif malzemelerden seçmeye çalışıyor, çoğunlukla alüminyum kullanıyor. Şimdiye kadar 300'ü aşkın hayvan için yürüteç yapmış. Bu hayvanlar arasında kedi, köpek, kuş hatta buzağı bile var. Bir gün kendisinden arka ayakları doğuştan olmayan ve bu yüzden sahibi tarafından terk edilen bir buzağı için yürüteç istemişler. Hasan, "Oha" dedim. "İnek için nereden malzeme bulacağım?" Düşündüm. Biraz büyüğe bir el arabasının tekerleklerinden kocaman bir yürüteç yaptım," diyor.

"İyilik, karşılık beklemeden yapılan her şeydir"
Tüm bunları nasıl yapabildiğini soruyorum Hasan'a. Aslında bu işi para karşılığı yapıp yapmadığını merak ediyorum. "Ben yaptığım iyiliğin karşılığını düşünmem. İyilik ne diye sorarsan da, karşılık beklemeden yapılan her şey derim. Sevgi de tam burada gizli," diye yanıtlıyor Hasan beni. Şimdilerde herkes onu 'Hayat Tamaricisi' diye tanıyor. Hâlâ kendisine sponsor olan markalar sayesinde ücretsiz bir şekilde hayvanlar için yürüteç ve protezler yapıyor.

Hasan yalnızca hayvanlar için değil, şimdide kaday 2 kişi için de protez yapmış. Bir zamanlar mucizelere asla inanmayan Hasan, yaşadığı bir mucizeyi anlatıyor bana.

"İnsanlar her şeyin en iyisini isterler!"
"Bir gün iki kolu olmayan bir çocuk gördüm. Ve kalkıp yanına gittim. Bilmiyorum, neden, nasıl gittiğimi. İçimde çok farklı duygular uyardı.

'Sana protez yapmamı ister misin?' diye sordum. Çocuk havalara uçtu. Sonra eve geldim. Masamın başına oturdum ve malzemelerime baktım. 'Hasan,' dedim, 'Oğlum ne halt ettin sen?' Bir çocuğa söz, sözden ziyade bir umut vermiştim. İnsanlar her şeyin en iyisini isterler. Hayvanlar öyle değil ama insanlar sen bir hata yaparsan kabul etmezler. Ne yapacağım diye düşünürken birden telefonum çaldı. Bir iletişim firması benimle reklam filmi çekmek istiyordu. Kabul ettim, geldiler, çektiler. Ve bir mucize oldu. Bana 3D bir yazıcı hediye ettiler. O gün hıçırarak ağlamam sebebi kimsenin anlamadı. O çocuğa verdiğim sözü tutabilecektim artık. Bir süre yazıcı üzerine eğitim aldım ve bir insan için ilk protezini yaptım. O çocuğun gözlerindeki mutluluğu hiçbir şeye değişmem."

Önce bir böceği ezmekle başlıyor her şey. Sonra bir kedinin kuyruğunu çekmek, sonra bir köpeğe tekme savurmak, sonra bir insana zarar vermek... Aslında insanın kendini üstün görmesiyle başlıyor her şey. Tüm canlılara saygı duyacak bir insanlık için çalışan Hasan Kızıl, "Başarı hesaplarımızda kaç sıfırlı para olduğu değil, hayatımızı yaşayacağımız kadar şanslı olmamız, geriye neler bırakacağımızdır. Şuan hâlâ hayattayken bu gezegene tüm canlılar için güzel izler bırakın," diyor.

Bazen özgürlük iki teker üzerinde koşarken rüzgârın yüzüne çarpmasıdır.

(2004 - Yönetmen: Ezel Akay - Senaryo: Levant Karak)

Köyümüzde şenlik kaldı mı, a dostlar?

Çocukluğum köylerde geçirdi. Şehre kıyasen dingindi hayat ama kendi içinde hep çok renkliydi. Bir düğün dernek olduğunda mesela, kızlar bir evde toplanırdı. Biri erkek kılığına girer damat-gelin hicvi yapılarırdı. Sıkılınca köyün parkına giderdik. Korumlukta ağaçlar altına atılmış bankların adı parktı. Yürüyüş yapar, dertleşirdik. Akşamları bahçelere uzun masalar kurulurdu. Bazı meşakkatli yemekler komşularla imcece usulü pişirilirdi, birlikte yenilirdi. Bazen çerçi gelirdi. Eşeğine bağlı kocaman kutularda, incikler boncuklar, su taşları, nakış malzemeleri olurdu. Çerçiden sonraki akşamlar kızlar buluşur, birlikte gergefe Rönesans tablolarını hatırlatan resimler işlerdi. Yanmış kibritlerden oyuncak evler yapardık kocaman. Yani aslında kartondan yapar, üzerine aşıp görüntüsü versin diye kibritle kaplardık. Bir de bayramlardaki şeker kağıtlarını atmaz, onları çeşitli şekillerde katlar, diker, yapıstırır, abajura ya da kapı sinekliğine dönüştürürdük.

Arada cambazlar gelirdi. Sirkelerin hayvansız olanı gibi. Trapezcilere cambaz derdik sanırım. Herkes toplanırdı, üç otuz paraya onları izlerdik. İki direk arasına ip gerip üstünde yürürler, birbirlerinin üstünden atlarlar, ateş yutarlardı.

Bir kere de aşık atışması

izlediğimi hatırlıyorum. Meydanda olmuştuk. Dişlerinin arasına iğne alıp söylüyorlardı. Konuyu da halk seçiyordu. Aşıklara hasat diyorlardı örneğin, onlar içinde hasat geçen türkü çalıp söylüyordu. Söz, müzik o an üretiliyordu.

Evlerin bazılarında bağlama, kanun gibi enstrümanlar vardı. Kaval zaten Allah'ın emri, sazlardan oyup hemen yapıpıverirdi.

Hatta halam da mandolin çalardı bir ara.

Kitaplar fare kemirmesin, güve yemesin diye, kilerde naftalini bir sandıkta dururdu. Malum bahçeliydi evler, tedbiri elden bırakmamak lazım.

Dünyaca ünlü sanatçılar TIR'lar dolusu ekiplerle konsere gelmezdi belki ama yazlar da açık hava sinemasız geçmezdi.

Köyde bir hayat vardı, şimdi şehirlerde her akşam dizi izlemekten oldukça daha renkliydi.

Fransa'da bir köyde bir hafta zaman geçirdim

bu yaz. Bir sürü eve misafir oldum. Piyano vardı evlerde. Bir tören gibi değil de bahçeye çıkarken hemen oracıkta ayakta iki dakikaya notalara basıp geçiyordu insanlar. Kalabalık akşamlarda ise sırayla çalıyorlardı, birbirlerinden istek yaparak, tadına varıyorduk.

Kalabalık yaşıyorduk hayat, çocukluğumun köyleri gibi. Kapılar açık, bahçeler dolu.

Köylü bir yaşamda, kendimizi bulalım. Efendi olmadık, bari biraz hayatın tadına varalım.

Köyün yakınından geçen dereye kano kiralama yeri açmışlar. Kısa bir ders ile 16 kilometrelik bir güzergahta kürek çekiyorlar. Nehrin kenarında ufak kamp alanları var. Çocuklar buz gibi suda yüzüyor köpekleri ile, çadırların önünde uzanmış kitap okuyor tatilciler, karavanlardan gitar sesi geliyor.

Herkes sohbet ediyor ama nasıl oluyorsa ortamda bir gürültü olmuyor, hiçbir rahatsız edici ses duyulmuyor. Cırcır böceklerinin şarkısını kimseler bastramıyor.

Köyde her hafta oranın sakinlerinin müzik dinletisi, tiyatro gösterisi ya da doğaçlama komedi şovu oluyor.

Sıklıkla da festivaller yapılıyor. Mesela yılda bir gün, 200 yıl öncenin hayatını yaşıyorlar. Eski geleneksel kıyafetleri giyip o dönemi canlandırıyorlar. Onlar için zor değil çünkü pek çok yapı en az 200 yıldır korunmuş zaten. Köy meydanındaki panayır alanı, kilise, pazar yeri, köprüler, taş döşeli sokaklar olduğu gibi duruyor. Hiçbir evde TOKİ'lerden

alıştığımız alüminyum doğrama balkon demirlerinden yok mesela.

Ben gittiğimde, dışarıya açık bir festival vardı. Köyün nüfusu 3 katına çıkmıştı. Stantlarda el işi sanat eserleri, ev yapımı yemekler, belediye bahçesinde sahne ve müzik grupları.

Köyün birkaç tane tasarım dükkânı var. Yerel sanatçılar orayı terk etmemiş. Eserlerini görmek ve almak isteyenler köye geliyor. Böylece gelen ziyaretçiden kafeler ve restoranlar da kazanıyor.

Birkaç tane de sanat atölyesi ve galerisi var. Resim yapan çok. Herkes eserlerini sergileme şansına batabiliyor, dışarıdan getirilen eserleri de sergide görebiliyorlar.

Akşamları hafif esmeye başladığında, burnuma dolan temiz hava ve lavanta kokuları eşliğinde, evlerin kendi mahzeninden el emeği buz gibi roza şarapları tadarken ve içeriden piyano sesleri kulağıma çalınırken, bu hayatı hepimizin hak ettiğini düşündüm. Zor değil, imkânsız değil. Aksine basit ve konforlu. Ufak bir yaşam ama asla dar değil.

Köydeki yazlarım buna çok benzerdi sonuçta. Yapmamız gereken "geç kaldım" hissinden kurtulmak belki de. Resim kursunun yaşı mı var sanki? Ha keza bir enstrüman çalmanın ya da ufaklık bir atölyede ahşap oymanın? Olimpiyatlar için spor yapmıyacağız; zengin olmak için resim, ünlü olmak için müzik yapmak değil bu. Hayatı iyileştirmek için, kendimiz için, dinginlik için.

Elimizden çıkana bakıp, kendimizi mutlu etmek için üretmek bu.

Biz bile bir Fransız müzisyenin hayatını değil, Macron'u okuyoruz gazeteden. Resimdeki akımları bilmemek, klasikleri okumamız olmak ayıp değil bize. Sohbetlerimiz ana konuları kısıtlı. Ama onlar eve çekildiklerinde Macron'un ismine de bir sandalye ayırmıyorlar yemek masalarında. Hayallerinden, planlarından bahsediyor bazen de ortaya bir konu açıp üzerine tartışıyorlar -ki felsefedir bu.

Biz ise, hayatımızı mahvettiğine inandığımız tüm isimlere resmi geçit yaptırıyoruz akşamları. Masamızın baş köşesinde hep onlar oluyor gıyaplarında.

En güzel mevsimlerdendir eylül, havanın insanı şefkatle sardığı, yüzü gibi ferahlattığı aydır. Biraz felsefe, biraz sanat, bolca müzik ve geç kalmalardan döndüren kararlar diliyorum hepimize, sevmediklerimiz akşamlarımızdan uzak olsunlar. Köylü bir yaşamda, kendimizi bulalım. Efendi olmadık, bari biraz hayatın tadına varalım.

Arthur Schopenhauer

Her gerçek, üç aşamadan geçer. İlki, dalga geçilir. İkincisi, şiddetli biçimde karşı çıkılır. Üçüncüsü ise bariz olarak kabul edilir.

İnsan mükemmeliyeti, peyda olabilecek bir kusur ile bir aradadır, aynı şekilde her kusur da mükemmeliyetle bir aradadır.

Genellikle bizlere bir şeyin değerini öğreten kayıptır.

En yüce, en farklı ve en kalıcı zevkler zihin ile tecrübe edilir.

Dâhi kaderine sadık olmayan akıl sahibidir.

Hakikat uzun ömürlü olduğu için bekleyebilir.

Devasa büyüklükteki bir meşe ağacı bir zamanlar, domuzun yutabileceği bir palamuttu.

AFORİZMALAR

Jane Austen

insanların birbirlerine sıkıca bağlandığı yerde yokluk, zenginliğin ta kendisidir.

Okumaya düşkün olmak, doğru yönlendirildiği takdirde, başlı başına bir eğitimidir.

Acılarımız geçtiğinde geride bıraktığı his genelde keyif verir.

Bir kişi-beyefendi yahut hanımefendi olsun- iyi bir romandan zevk almıyorsa çekilmez derecede ahmaktır.

Siz onlar için uğraştıkça, kendileri için daha az uğraşacak insanlar vardır.

Hiç kimse kaba bir tutum içinde olmak istememişti fakat hiç kimsenin de onu avutmak gibi bir uğraşı yoktu.

Bazen dünyada bir arada olmak isteyeceğin son kişi aslında onsuz

Plastikten sözler, plastikten insanlar

Bir ruhsuzlukla savaşıyoruz. Her yanımıza sinmiş, kurtulmaya çalıştıkça içine çeken bir ruhsuzluk. İğreti duran sözler, görünüşler, dokunuşlar. Plastikleşen ve plastikleştikçe her yana kolayca eğilip bükülebilen insanlar, fikirler, sözler, devletler, ilişkiler. 20. yüzyıla yön veren çeliğin sertliği, bükülmeliği, çifte su verilmişliği yerini plastığa bıraktı. Tanrılar da devletler de insanlar da plastikten. Çabuk şekil alıp, çabuk bozuluyor. Kırılan, yerini hemen yerine bırakıveriyor. Eritilip yeniden şekil verilebilen muazzam bir esneklik bütün ilişkilere sızıyor. 21. yüzyıl her şeyden önce plastikleşme çağıdır. Normalliğin yeniden ve hızla tanımlandığı, normal olanı güçlü olanın gerekirse kanla belirlediği yeni bir dönem bu. Yalnızca yaptıklarınızla değil, asil, yapmadıklarınızla tanımlanacağınız, söylediklerinizle suçlanacağınız, bulunmadığınız yerlere niçin gitmediğiniz sorgulanacak.

Normalleştikçe eğretilecek yeni bir hayat-durum. Ruhsuzluğun kutsandığı bir dönem. Bir ilişkiler bütünü. Bizi yalnızca kendisiyle değil, bizzat bizi bizle sinayan, bizle şekillendirecek olan bir ruhsuzluk hali. Hayatı sivilaştıran ve eldeki kaptara aldığı kadarını dolduran bir cambaz. Evet, hayat sivilaşıyor. Her şey her mekâna ve zamana kolayca uyum sağlıyor. Bir çocuk bedeni, bir yetişkinin açlığını doyuruyor; bir gözyaşı, haber bültenlerinde yalnızca eğlencelik bir görüntü oluyor; bir seviniş, bir gülmek ve dahi azıcık huzur, yok edilmesi elzem olan bir terör eylemi olarak kodlanıp şifreleniyor. Ne ki, içerisinde olduğumuz sürece kolay üstesinden gelebileceğimiz bir hal değil bu. "İçinden farkındalık" değiştirmeye yetmiyor. Kafamızı kurtarsak kolumuzun içinde kaldığı, gövdemizi çıkarsak ayaklarımızın içinde yere daha sağlam basmaya çalıştığımız bir mekân-durumdur.

İçerideyiz ve çemberi kırmak istiyoruz. Ama dışarısını da bilmiyoruz. Her şeyi bilen, her şeyi aklı yeten, bilmedikleri hakkında bile gülerce konuşabileceğini sanan -ve bazen saçmalamayla konuşmak sanan- biz, bu

iktidar ağının dışarısını bilmiyoruz. Çünkü o varlığını kurarken, bizimle birlikte, bize karşı ve dolayısıyla bizim içimizden kurdu. Karşı çıkanla, destekleyeni bir kılan, birbirlerinin boğazını sıkıyaya basılmış olanları aynılaştıran müthiş trajedi bu işte.

İyilikle kötülüğü ayıran her kimse, bunun sorumlusu da o. İyiliği baş köşeye oturttuğunu sanırken, aslında onu kötülüğün kucağına mahkûm eden de o. Kötülüğe karşı iyilikle karşı koyabileceğini sanan

saflık da o. İyiliğin her şart ve durumda geçerli olması gerektiğini buyurarak şiddet gibi kurucu bir unsuru kötülerin eline bırakan da o. "Sana tokat atana diğer yanğını çevir" diyen İsa'dan söz etmiyorum ben. Etmeyeceğim de. Ya da "İncinsen de incitme" diyen hünkârdan değil, "Mademki bu kerre mağlûbuz/ Netsek, neylesek zaid/ Gayrı uzatman sözü/ Mademki fetva bize ait/ Verin ki basak bağrına mührümüzü" diyen Bedreddin'dir sözüne sözümlü kattığım. Onda ki kabulleniş, o kabullenişteki karşı çıkış ve yeniden diriliş olan inanç. Kötülüğü iyiliğin, iyiliği kötülüğün içinde arayıp bulan bu dirayet ve inatır benim söylemeye çalıştığım.

Bir anıt gibi ona ulaşmamızı bekleyen inadımızdır bizi bu karanlığın ortasından çekip çıkaracak olan.

Bize kim öğretti bunca nezaketi, bunca saçmalığı. Kibarlık ne zaman ve nerede katıldı hayatımıza. Kırılma kırılma kırılmama neden öğrenemedik hâlâ? Büyük yeteneksizliğiniz sakın bu olmasın hayatta. Ya da o hep söylene-gelen büyük oyun. Nereye kadar dayanacak kalbimiz, aklımız ve o narin bedenimiz bunca nezakete. Kırıldıktan pas tutan, dışarıya daha da nazik, kendisine daha da kabalaşan bir aklı sahip olacağımızın farkına ne zaman varacağız.

"İçimde bir çocuğun..." Yo yo hayır, böyle şeyler değil söylenmesi gereken. Ah bu romantik saçmalıklar, ah içimizi doldurdukları ateşimizi solduran bu "ahlaksız" sözler. Direne direne azalanların, bağ eğmeye eğmeye başlı gidenlerin umudumuzu bir sünger gibi emdiği o mazlumluk saçmalığı. Oysa ne yalnızca direnişimiz ne de eğdiğimiziz başlarımız değil; o anlaşılmaz neşemiz ve doğrurun ve yanlışın ötesinde bir anıt gibi ona ulaşmamızı bekleyen inadımızdır bizi bu karanlığın ortasından çekip çıkaracak olan.

Biz bir ruhsuzlukla savaşıyoruz. Plastik, her şekli alabilen, iğreti bir ruhsuzluk.

SELİN KALKAN

Tüm renkler içinde

Her sokağın bir tavrı, bir dokunuşu ve elbette ki bir hikâyesi vardır. Bağcılar'daki pek çok gencin ortak yaşamları, ortak paylaşımları ve sorunları Bağcılar sokaklarının hikâyesini sert bir dille yazılır hale getirmiş. Gençlerin protest tavrı, suçla iç içe olmaları, illegal ve legal arasındaki yaşamları sokağı dışarıdan tehlikeli görünür hale getirmiş. Oysa birçoğunun hayalleri ve yaşam şartları hepimizle ortak.

Bağcılar Parkı'ndan içeri girdikten sonra dümdüz devam edip ortadaki göbeği geçince, sağdaki çocuk parkında bir ağaca bağlı eskiden sokaklarda görmeye çok alışkın olduğumuz dönen salıncaklardan görüyorum. Başında genç biri, kilidini açıp salıncığı parkın ortasına doğru getiriyor. Yanına da balonlar, pamuk şekerler, oyuncaklar ve bir tane akülü araba bırakıyor. Yanına doğru gidiyorum ve suçla iç içe olan bu sokakların ortasında yaşam savaşını, çocukların eğlence ihtiyacına hizmet ederek veren Recep'te tanışıyorum.

Geçim derdini omuzlara yüklemek bana düştü "Aslen Diyarbakırlıyız ama Batman'da doğmuşum ben. On yedi yaşındayım. Yedi sene önce geldik İstanbul'a, altı kardeşim, annem ve babamla. İlk geldiğimiz sene okula gidiyordum. Ben ortaokuldayken babam beyin kanaması geçirence okulu bıraktım ve çalışmaya başladım. En büyük çocuk ben olunca, geçim derdini

omuzlara yüklemek bana düştü. İki yıl önce annemle beraber bir tane salıncak alıp parka çıkmaya başladık. Sonra çocukların isteklerine göre işi biraz daha büyüttük. Oyuncak, pamuk şeker, akülü araba da getirmeye başladık. Bir lirasını alan, Recep abi diye koşmaya başlayır yanıma."

Haksızlığa uğradığı halde ses çıkaramayan çok insan var "Bir ay öncesine kadar gündüzleri tektilde çalışıyordum, akşamüzeri de parka geliyordum salıncığı ve tezgâhi açmaya. İki iş hem kafamı rahatlatıyordu hem de cebimizi. Bir ay önce zaim istedim, patron vermemeyince, çıktım ben de işten. Sonuçta elimiz iş tutmaya devam ediyor, önemli olan hakkımızı alabilmek. Çok insan var hakkını alamadığını gördüğüm halde sesini çıkaramayıp çalışmak zorunda olan. İşimden oldum ama çok şükür ki sessiz kalmadım hakkımı aradım ben."

Bir gün modelist olmak istiyorum "İnsan önünde en iyi örnek neyse ona özeniyor, ona ulaşmayı hayal ediyor. Benim de hayalim eğer bir gün başarabilirsem modelist olmak. Gerçek olacağına inanmamaktan değil de bu şartlar altında biraz zor tabii. Burada insanların meslek hayalleri bile birbirine benziyor. O yüzden modelist olmayı hayal ediyor olmak

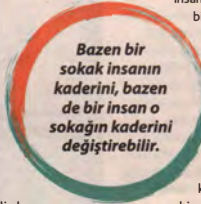
bile beni mutlu ediyor. Önceliğim kardeşlerimin okuması, meslek sahibi olması. Ben bir şekilde uzaklaştım okumaktan ve başka bir düzen oturttum hayatımda. Çok şükür mutluyum. Özellikle yaz aylarında parkta işler hareketli oluyor, gelen giden arkadaşlarını eksik olmuyor, vakitimiz güzel geçiyor."

İnsanların hayalsizlikleri bile birbirinin kopyası

"Burada insanlar tektill atölyesindeki ürünlere benziyor. Hepsi birbirinin aynısı gibi. Dışardan kalabalık ve renkli görünüyor olsa bile burada yaşayan gençlerin hayalleri, yaşamları ve hatta hayalsizlikleri bile birbirinin kopyası olmuş. Buradan başka bir yer de yaşamadığım için burayı hiçbir yere benzetemiyorum. Ama

bildiğim bir şey varsa o da burada görünen kalabalık aslında tek kişi, bu görünen renkliliğin arkasında aslında tek bir renk olduğunu düşünüyorum."

Her insanın kendi hikâyesi içinde var olduğu sokağın hikâyesini etkililer. Bazen bir sokak, insanın kaderini bazen de bir insan, o sokağın kaderini değiştirebilir. Recep, hayalleriyle bütün bu kalabalığın kaderini değiştirebilir ve o tek renkliliği yok edebilir. Bu değişimi yaşayıp birlikte göreceğiz.

DERYA AYDOĞAN

Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu!

Danimarka Prensi Hamlet hakkında tüm dünyada farklı şeyler konuşuluyor. Babasının ölümünden sonra aklını kaçırdığını söyleyenler de var, söylediği şeylerde haklı olduğunu iddia edenler de... Helsingör'e gidip neler olduğunu gözlerimle görmek istedim. Sarayda röportaj için beklerken Hamlet'in ben bir mezarlıkta beklediği haberini aldım. Mezarlığa giderken yolda bana saray çalışanları eşlik etti. Onlara Hamlet ile ilgili sorular sordum. Gülecek cevap verdiler; dalga mı geçtiler yoksa söylediklerinde ciddiler miydi anlayamadım.

Buraya gelirken hep sizi seven insanlarla karşılaştım. Sayın Hamlet, nedir sizin diğer prenslerden farkınız?

Doğrusunu isterseniz, korkunç kullar sarmış çevremi.... Ama, dostluğumuzun başı için söyleyin: Ne yapmaya geldiniz Helsingör'e?

Tüm dünya sizden bahsediyor. Sizi tanımak için geldim. Farklı olduğunuz kesin... Ben ayrıca iyi biri olduğunuzu da düşünüyorum. Züğürdün biri olduğum için teşekkürlerime de kıtır benim. Yine de teşekkür ederim; ama, emin olun, beş para etmez teşekkürüm. Sizi çağırmadılar mı? Kendiliğinden mi geldiniz? Canınız mı öyle istedi? Hadi, söyleyin doğrusunu.

Bana neden inanmıyorsunuz? Babanızın öldüğü günden beri sizinle röportaj yapmak için saraydan izin almaya çalışıyorum. Tamamen kendi isteğimle geldim. Hem kim, neden çağırсын ki beni buraya?

Hadi, hadi, söyleyin diyorum size... Niçin çağırıldığınızı ben söyleyeyim size; böylece sır vermenizi önlemiş olurum, kral ve kraliçeye verdiğiniz sözün bir tüyü bile kirlenmez. Son zamanlarda, bilmem neden, bütün sevincimi yitirdim, her gün yaptıklarımı yapamaz oldum. Gerçekten öyle karardı ki içim, dünya, bu güzelim yapı, çorak bir kayalıkla döndü gözümde.

Kimseye güvenmiyor musunuz? Görünen o ki, insanlar sizin canınızı çok yakmış... Görünen mi dediniz sayın bayan, görünen yok benim için, olan var... İnsan, ne yaman bir yapı insan! Akıl gücüyle ne soylu bir

“ Düşüncemizin katlanması mı güzel, zalim kaderin yumruklarına, oklarına... Yoksa direkt bela denizlerine karşı 'Dur, yeter!' demesi mi? ”

varlık! Düşünme yetenekleri ne sonsuz! Duruşu, kımdanışı ne anlamlı, ne güzel! Ne melekçe davranışları, ne tanrıca kavrayışları var! Evrenin gözbebeği insan, canlıların baş tacı! Ama benim için nedir insan, bu özü toz yaratık? İnsanın tadı yok benim için, kadının da yok... Gülüğünüze göre inanmıyorsunuz bana.

İnanıyorum size ama bir yandan söyledikleriniz komik geliyor. Bence dünya o kadar da kötü bir yer değil sayın Hamlet. Zaten dünya ne iyidir ne kötü... Düşüncenize bağlıdır iyilik ve kötülük. Bana göre dünya zindan.

Kadının da tadı yok dediniz demin. Anneniz, amcanızla evlendiği için mi bu kadar öfkelisiniz kadınlara? Elbette doğru bütün bunlar, tastamam doğru, ama bunları yazıya dökmek edepsizlik...

Üzgünüm ama bunları yazmak zorundayım. Biraz önce sizi sarayda beklerken, sizi seven kadın Ophelia ile tanıştım ve sizin için ne kadar endişe duyduğunuzu fark ettim. Kendinizi öldürmenizden korkuyordunuz.

Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu! Düşüncemizin katlanması mı güzel, zalim kaderin yumruklarına, oklarına ... Yoksa direkt bela denizlerine karşı 'Dur, yeter!' demesi mi? Ölmek, uyumak sadece! Düşünün ki uyumakla yalnız bilebilir bütün acıları yüreğin, çektiği bütün kahrılar insanoğlunun. Uyumak... Ama düş görebilirsin uykuda, o kötü! Çünkü ölüm uykularında, sıyrıldığımız zaman yaşamak kaygısından, ne düşler görebilir insan, düşünmeli bunu... Bu düşüncedir uzun yaşamayı cehennem eden.

Zaman peki? Çare olmuyor mu acılara? Danimarka'da kanunlar cezalandırmıyor mu acıları yaşıtanları?

Hamlet: Kim dayanabilir zamanın kırbacına? Zorbanın kahrına, gururunun çiğnemesine, sevgisinin kepaze edilmesine... Kanunlarını bu kadar yavaş yüzüzlüğün bu kadar çabuk yürütmesine... Kötülere kul olmasına iyi insanın... Bir birkaç saplayıp göğsüne kurtulmak varken? Kim ister bütün bunlara katlanmak?

Kimse istemese... Belki de ister bilmiyorum. Birkaç saplayıp göğsüne kurtulmak kolay mı öyle?

Hamlet: Ağır bir hayatın altında inleyp terlemek... Ölümden sonraki bir şeyden korkmasa... O kimsenin gidip de dönmediği bilinmez dünya, ürkütme yüreğini? Bilmediğimiz belalara atılmaktansa çektiklerine razı etme insan? Bilinç böyle korkak ediyor hepimizi: Düşüncenin soluk ışığı bulandırıyor yürekten gelenin doğal rengini. Ve nice büyük, yitice atılışlar yollarını değiştirip bu yüzen, bir iş, bir eylem olma gücünü yitiriyorlar.

ORHAN AYDIN

Siyah perde...

**Yalan ile kurgulanmış
bir film senaryosuna,
beceriksiz bir
yönetmen ve
yeteneksiz oyuncular
eklenince, o filmi
hiçbir montajcı
ya da yapay efekt
kurtaramaz, film
batar.**

— **D**ünyanın bütün ülkelerinde utanç raporları yayımlanıyor. Birincilik insan, doğa-çevre ve hayvan hakları ihlallerinde.

-Bizde de raporlar yayımladı ağabey, kimsenin umurunda değil. TMMOB, İnsan Hakları Derneği ve İnsan Hakları Vakfı'nın raporlarına düşman gözüyle bakılıyor. Oysa yer-gün-saat belirtilerek, olayların detayları ve tanıklıklara varana kadar her şey belgeli.

-Doğa ve çevre hakları derneklerinin, vakıflarının, bağımsız direniş yapılarının raporları da umursanmıyor. Bir avuç insan, hayatın talanına karşı dağlara, ormanlara, nehirlerle, hayvanlara koşuyor ama ülke habersiz.

-Karadeniz'de hayat yeşilden griye evriliyor. Dereler kurutuldu, çay ve fındık öldü, yaylalar beton. Yeşil Yol cinayeti sürüyor. Sahiller dolguya esir. Sel sularında boğuluyor kentler. Tuhafılar, "Ne de olsa kışın sonu bahardır" türküsü gibi bekliyor halk.

-Ege ve Akdeniz sahillerindeki yeşil talanlarını ve betona gömülen tarım, turizm alanlarını okudum. Bir avuç haramzade doymak bilmiyor.

-Diyarbakır'dan öteye tam bir yıkım var. Sur'dan başlayarak tüm kültürel varlıklar yok olmanın eşiğinde. Hasankeyf öldürüldü.

-Ankara filan tanınacak gibi değil. Yukarıdan bakınca su ve yeşil birikintileri birer leke olarak var.

-Ya Marmara, ya İstanbul.

-İstanbul deme. İstanbul deyince, "İhanet ettik, bunda benimde suçum var" dendi.

-İyi de, 3.Köprü ve havalimanı, ardından "yapacağış inşallah" denen Kanal İstanbul ne olacak?

-Her gün verilen yüzlerce yeni yapı ruhsatları ne olacak, doldurulan tüm sahiller ve denizin içine hançer gibi sokulan gökdelenler ne olacak, insanların deprem toplanma alanları, sık edilen parklar ne olacak, mimari kalıtların katliamları ne olacak?

-Olacak o kadar.

-Sen de tuhafısın, olmuyor işte olacak o kadar deyince olmuyor. Hayatın her alanında dibe vuruyoruz. Gelecek gri filan değil, simsiyah.

-Dünya Çocuk Hakları günü ile ilgili raporlar yayımlanıyor onları okudunuz mu? Türkiye'de 2 milyon çocuk işçi var, pedofili tavan yapmış durumda. Cezaevlerinde 2578 çocuk hapis, bunlardan 700 tanesi annesiyle birlikte kalmak zorunda olan 0-6 yaş grubunda.

-Of.

-Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Komisyonu Raporu yaşadıklarımızın ağır belgesi, "Son 10 yılda evlendirilen kız çocuğu sayısı 482 bin 908. 15-17 yaş arası 17 bin 789, 15 yaş altı 244 kız çocuğu doğum yapmış. Çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarında son 10 yılda yüzde 700'lük artış var. Sadece 2016 yılında çocuğa cinsel istismar yüzünden 15 bin 51 dava açılmış." Bunlar bilinenler, ya bilinmeyenler, korkudan saklananlar, aile ve çevre baskısıyla gizlenenler!

-Off ya, off! Bu nasıl iş arkadaş, neden bu çürümeye dur diyecek birileri çıkmıyor ortaya, neden?

-Karıştirma ortaltığı, işleri güçleri var, başları ABD ile dertte. Dolar çifttelli oynuyor. İflasın eşiğindeler. Kim ilgilenir senin doğa-çevre, çocuk hakları ya da adaletsizlik raporlarınınla.

-Evet, biz de tutmuş en anlamsız raporlardan filan söz ediyoruz, o zaman al sana rapor; "AKP 16 yıllık iktidarı boyunca, Gezi Direnişi'nden sonra en büyük yalnızlaşmayı yaşıyor ve buradan çıkış öyle baskıyla, TOMA'yla, copla, insanlara zehir püskürtmeyle, içeri tikmayla filan olmayacak."

-Ne olacak peki?

-Yalan ile kurgulanmış bir film senaryosuna, beceriksiz bir yönetmen ve yeteneksiz oyuncular eklenince, o filmi hiçbir montajcı ya da yapay efekt kurtaramaz, film batar. O gün bugündür, al gözüm seyreyle.

Bilinci olarak sorulan bu ısrarlı soruları tarihe karıştıracak en inandırıcı yalanları sizler için araştırdım.

Hangi bölümde okursanız okuyun "Mezun olunca ne yapacaksınız?" sorusuna cevap olarak verebileceğiniz en inandırıcı yalanlar

Mezun olunca işsiz kalacağımızı üniversite yıllarımızın ikinci senesinde tam olarak kabullendiğimiz ülkemizde, en fazla can sıkıcı sorulardan biri de okulu bitirince ne yapacağımızla ilgili olanlardır. Bu sorular karşısında lafları gevelerken yaşadığımız çaresizlik soru soranlar için adeta neşe kaynağı haline gelmektedir. Bilinçli olarak sorulan bu ısrarlı soruları tarihe karıştıracak en inandırıcı yalanları sizler için araştırdım.

1-"Elazığ Orman İşletme Müdürlüğü"nde memurluk yaptık. Şimdilik oraya gideceğiz gibi görünüyor ama bakalım hayırlısı."

KPSS, ALES ve YDS'ye hazırlanacağım bahaneleri en çok verilen yanıtlar arasında olduğundan soru soranlar için artık yeterli kadar inandırıcı değildir. Bir kurum hedefi vermek de gün geçtikçe demode olmaktadır. Karşı tarafı bu yalana ikna etmenin en kolay yolu "memurluk ayarladığınızı" belirtmenizdir. Verdiğiniz bu cevap kulaktan kulağa yayılacak ve mezun olana kadar kimse size işle ilgili soru sormayacaktır.

2-"Norveç'te bir okuldan kabul mektubu aldım ya Master yapacağım, muhtemelen kalırım orda."

Master'ı yurtdışında yapacağınızı söylemeniz karşı tarafın konuyu uzatmaması açısından çok önemlidir. İngiltere, ABD ya da Almanya gibi çok tercih edilen ülkeler yerine Kuzey Avrupa, Uzak Doğu ya da Asya'dan bir ülke ismi söylemeniz cevabınızı daha inandırıcı yapacaktır. Mümkünse bir okul hatta bölüm ismi ezberleyip söyleyebilirsiniz. Böyle bir cevabın ardından karşı tarafın aklında hiçbir soru işareti kalmayacak, mezun olana kadar sizi darlamayı bırakacaktır. Mezun olduğunuz zaman gelmesi muhtemel sorulan "okul kayıt döneminde ufak bir sorun çıktı, onla uğraşıyoruz" gibi laflarla geçiştirebilirsiniz.

3-"Bir dizide oyunculuk işi oldu, set met uğraşacağım artık."

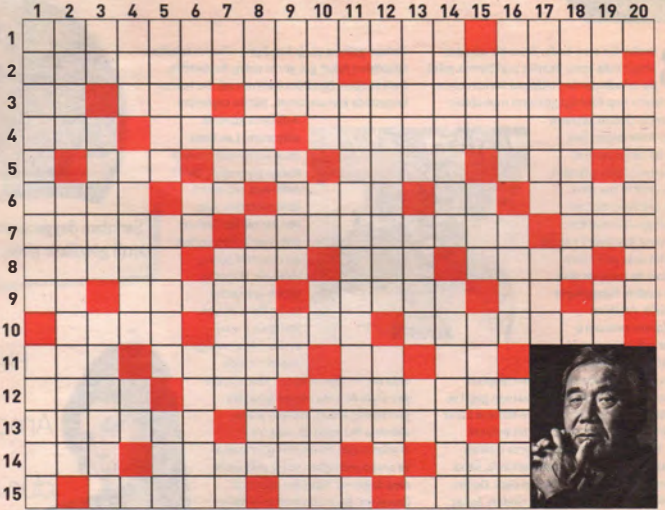
Memlekette 300 bine yakın insanın dizi/film sektöründen ekme kediğini düşünürsek bu yalanınızın en az şüphe doğuracak cevaplardan biri olacaktır. Herhangi bir yönetmen/produktör ismi vermenize de gerek yoktur. "Ayrılık, hasat, kod adı, mevsim, aile, aşk, çıkmaz, zamanı" kelimelerinden bir dizi ya da film ismi uydurup, başrolünde oynayacağınızı dahi söyleyebilirsiniz. Arada bir Facebook'a "Son 9 gün :D", "Bu ekip bir başka :D" ya da "Hiçbir şey yapmaya vaktim kalmıyor, inanın çok zor işmiş. I" gibi cümleler yazmanız yalanınızla tutarlı mantıksal bir bütün oluşturacaktır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

1. İmkansızın Şarkısı ve Sahilde Kafka adlı romanları da olan Japon yazar [Resimdeki] - Erden Kırıl'ın bir filmi. 2. Jules Verne'nin bir romanı - Melekler Erkek Olur, Çiçeklerin tanrısı, Çıplak ve Yalnız adlı romanları da olan yazar. 3. Radonun simgesi - Ağaçlıkları - Lisa Genova'nın bir romanı - Eskiden Harbiye ve Kadıköy'de olan iki sinemanın ortak adı. 4. "... Bradbury" [Fahrenheit 451'in yazarı] - "... Kusturica" [Boşnak sinema yönetmeni] - Step danslı müzikli filmlerin ünlü aktörü. 5. Yiğit, kahraman - Ortadoğu'da bir göl - Faiz hesaplanmasında kullanılan bir deyim - Burun. 6. Kendisi de eski bir serseri olan Amerikalı sosyolog Nels Anderson'ın kitabı - Yahya Kemal Beyatlı'nın aruz ölçüsü kullanmadığı tek şiiri - Letonya'nın başkenti - Bir nota - Ege Bölgesi'nde antik bir kent. 7. "... bir tamba ve siyah deri kaplı derin defterler [Enis Batur] - Ataerkil - "Batak" - [Sinasi'nin, Sair Evlenmesi oyunundaki bir tip] 8. "Elveda ..." [Wolfgang Becker'in filmi] - "İster misiniz ... kudurtsun beni" [Mayakovski] - Çöktan, geç, uzun süre - İhsan Oktay Anar'ın bir romanı. 9. Koca - "Taassuk-ı ..." ve Fitnat [Semsettin Sami'nin romanı] - "... Tunc" [yazar] - Çinkonun simgesi - Uluslararası Af Örgütü [Kısa]. 10. "... Paton" [Ağla Sevdiğim Yurdum'un yazarı] - Afrika'da bir ülke - "Samim ..." [Önbinlerin Dönüşü, Kalpalkılar ve İzmir'in İçinde adlı romanları da olan yazar]. 11. Athol Fugard'ın oyunu - İstanbul Silivrikapı'da bulunan bir tiyatro - "... Bo" [Çimlilerin ünlü şairi] - Bir nota. 12. Franz Kafka'nın bir romanı - Bir kadın gıysisi - Subaylar. 13. Özdemic Asa'nın ünlü bir şiiri - Franz Kafka'nın bir romanı. 14. İzmir'in Kemalpaşa ilçesine hakim dağı - İdeoloji Olarak ... ve Bilim" [Jürgen Habermas'ın kitabı] - "Anais ..." [Erotik yapıtlarıyla tanınan Amerikalı kadın yazar]. 15. Kropotkin'in yapıtı - "Dil hayret-i gamla ..." kaldi" [Şeyh Galib] - Çok aşağı, alt düzeyde.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Jo Nesbo'nun polisiye romanlarındaki baş kahramanı olan Norveçli dedektif - "Bir aşk oluverdi ...ık" [Yahya Kemal Beyatlı]. 2. "Loş ..." [Erhan Bener'in romanı] - "... Hayalet" [Gaston Leroux'un romanı]. 3. Bulmaca tanrısı - Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun bir romanı - "... Tekin" [Yazar]. 4. John Dos Passos'un romanı - Nabokov'un romanı - "Dedi gördüm ..." habibin anesini [Süleyman Çelebi]. 5. Büyük ılıp cilesi - "Remzi ..." [Adle ve Şey adlı öykü kitapları da olan yazar] - "Aslı ..." [Unutma Beni adlı masalsi çocuk romanının yazarı]. 6. "Nuri ..." [Resam] - Blake Edwards'ın bir filmi - "... İçsileri" [Gorki'nin romanı]. 7. Su - "... Gibi Son" [Turgay Kantürk'ün şiir kitabı] - Özer Kızıltan'ın bir filmi - Kar romanındaki temel tip. 8. Afrika'daki Kilimanjaro Dağı'nın, yerli dilinde "özgürlük" anlamına gelen yeni adı - J.M. Barrie'nin ünlü romanı. 9. Nazım Hikmet'in soyadı - "... Bir Hayatır" [Tanıl Bora'nın kitabı] - Bir soru sözü - Bir uzaklık ölçüsü. 10. "Ceyhun ..." [Kansu] [Sair] - İkkel benlik - Bertolucci filmi - Anlak. 11. Edip Cansever'in bir şiir kitabı. 12. Hasretinden Prangalar Eskittim in sairi - "...in Rüyası" [Tarık Buğra'nın romanı]. 13. "...den başkanı, gayri" anlamındaki sözcük - Fantastik bir animasyon filmi - İnsan Kaynakları [Kısa]. 14. "... Dol Kalbim" [Tarık Dursun K.'nin bir öykü kitabı] - "Edmond ..." [Cyrano de Bergerac'ın yazarı]. 15. Dedektif Nik'in uşağı - Take On Me adlı şarkıları da olan müzik grubu - "... Savasta" [Ronald Kessler'in ünlü kitabı] - Yabancı hayvan barmağı. 16. "Kunta ..." [Kökler romanının bir karakteri] - Herhang bir dalda ün yapmış yazar, sanatçı - Emile Zola romanı. 17. 1994 doğumlu, resime ve şiire mühtiş yetenekli Amerikalı kadın ressam, şair - "... Lee" [Sinema yönetmeni]. 18. Bir Japon tiyatrosu - Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın bir romanı. 19. Anahtar - Bilinç - Hakan Günday'ın bir romanı. 20. "... Aşklar" [Jean Luc Godard'ın filmi].

SOLDAN SAĞA

1. Küçük İskender-Soysal. 2. Ümit-Akova-Midak-Alo. 3. Çirozname-Lili Brik. 4. Ut-Paf-İt Dalası-Sami. 5. İyilik-Ege-Irem-At. 6. Pi-Are-Mezze-Zelda. 7. Ran-Emanet-Su-Teo. 8. Enis-İçit-Latife-Ona. 9. Leone-Ece-Ulama-Nr. 10.

Sk-Big Lebowsky-Erhat. 11. Akad-İke-Es. 13. Serapa-Nar-Çakal. 14. Alamut Kalesi-Oda. 15. Fi-Asar-Aziyade.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kiki-Arman-Usar. 2. Ümit-İlan-Katir. 3. Çir-Nil-Kara. 4. Ütopya-Seba-Ama. 5. Zaire-Oidipus. 6. İlan Fleming-Lata. 7.

Ska-İsa Çelik-Kr. 8. Komik-Ni-Elena. 9. Evet-Ketebe-Ala. 10. Na-Dert-Co-Erez. 11. Laga-Lewis-Si. 12. Emile-Sa-Ss-Çiy. 13. Rila-Nutuk-Ma. 14. Dişil-İlik-Kod. 15. Sabir-Afa-Azade. 16. Okr-Ez-Emek-La. 17. İsmet-Ar. 18. Saka-Leo. 19. Al-Madonna. 20. Lolita-Art.

REVOLVER VE VİDA

Bundan bir sene kadar önce bir arkadaş ortamında konu Beatles plaklarına geldi. Bu arkadaşlardan habissana Serhan olanı, Revolver'a hep özel ilgi gösterdi muhabbet

boyunca. Dedim satayım sana. Ama dedim ben aslında seriyi satmak istiyorum, seriyi satayım sana dedim. Yok deve dedi. Dedim o zaman şöyle yapalım madem. Ben sana Revolver'ı hediye edeyim ama geri kalan plakları da satayım yine sana dedim. Yanaşmıyor ben türlü. Allah'ım plaklarımı satmayo o kadar çok istiyorum ki. Çünkü o plaklardan bende

iki seri daha var. Yınlıların en cillopları. Sıfırsonu. Aradan bayağı bir zaman geçti ve ben Revolver'ı Serhan'a hediye etmeye karar verdim. Çünkü bazı şeyler yerini bulacak hacı. Kim bir şeyi en çok istiyorsa o onun olacak. Bu böyledir. Yazdım Serhan'a, sana dedim bir hediyem var. Ne ki o dedi. Dedim Revolver. Havalara uçtu sevincinden. Fakat biz o ara tatile çıkıyorduk, hemen veremedim hediyesini. Duruyor evde öyle. Döndük tatilden, yine bir şey oldu, yine veremedim hediyesini. Veremiyorum. Ben bir arkadaşına bir hediyesini veremiyorum. Geçen Cumartesi de BKM Mutfak Çarşı'da oyunum vardı. Dedim oraya gel madem. Oyundan önce veya sonra vereyim ben sana hediyesini. Ha bu arada davetli yazmam oynaya, çünkü o ayrı o ayrı dedim. Aypısın hacı dedi, akşam için sözleşti. Çantamı, plağı hazırladım evde. Tam evden çıkacağım, çok başka bir arkadaştan bir vatsap mesajı geldi. Özel bir bisiklet kadrosu aradığını biliyordu. Şans eseri internette bulmuş, bana linkini atmış. Akılım çıktı. Hemen satıcıyı aradım, kadroyu almak istediğimi söyledim. Almadım sonra o ayrı da akımda da uçtu işte o anlarda. Çantamı aldım çıkтым evden. Geri dönülemez bir noktada plağı evde unuttuğumu fark ettim. Mesaj attım Serhan'a. Plağı evde unuttum moruk dedim. Üzülürü ama yine de oynaya geldi. En çok da o güldü. Oyun sonrası, plağı ona ertesi gün getireceğimi söyledim. Ertesi gün arabayla çıktık yola. Ben, Özlem, Hazar ve plak. Ama önce şu arabayı bir yıkattık dedik. Yakıtıyoz arabayı, Serhan aradı. Neredesiniz ben gelip alayım dedi. Allah'ım bir plak mevzuu uzadıka uzuyor. Dedik "şurdayız, gelat madem." Geldi. O esnada da ben arabayı yıkattırken arabanın içinde bir vida bulmuştum. Arabanın mı düştü lan buvida acaba diye kıtlanmıştım

Serhan gelince plağı kendisine nihayet takdim edebildim fakat gel gör ki vidayı kaybettim. Delireceğim. Biraz önce elimdeydi. Serhan'ın karşısında kıvranıyordum. Bütün ceplerimi defalarca kontrol ediyordum. Lan biraz önce elimdeydi bu vida. Kafayı yiyeceğim. Belki defalarca ceplerimi kontrol ettim. Altı cep var bir de. Serhan gitti sonra. Ben yerleri ayrı kontrol ettim, vida yok. Hazar'ın bebek arabasına kadar baktım, yok. Serhan'a mesaj attım. Sana verdiğim poşetin içinde

vida var mı diye sordum. Muhabbete gel. Öyle bir vida olmadığına dair geri dönüş aldım. Yıkandı araba, aklımda fikrimde bir vida. Ya arabanın çok önemli bir parçasıysa ve araba yoldayken sırf o vida eksik diye dağıtırsa. Ağladım ağlamak üzereyim. Bu arada arabanın da her yerini kontrol edip eksik vida da aradım bir ara, aramadım değil. Çektiğim acı katlanırlı gibi değil. Nereden çıktı bu vida karşına. Belki de arabanın da bir parçası değil. E ama arabanın içinde çıktı. Off yaa. Derken bir yerde öyle durduk, kahve içeceğiz, cebimden para çıkarayım derken vida da geldi elim. Belki yüz kez kontrol ettiğim cebimden çıktı. Devçileyin de bir vida. Serhan'a mesaj atmam istidim. Buldum lan vidayı diye ama sonra iyice sapık zanneder diye düşünerek vazgeçtim. Sonra vidayı inceledim. İyi bir bisiklet tamircisi de olduğum için bir yandan da, vidanın henüz herhangi bir yere girip çıkmadığını anladım. İçim biraz olsun rahat etti ama etimden de et almış oldu bir vida. Taktı mı da taktıyordum işte. Çok güzel bir vida bir de. Plak anlatıyordum, vida anlatarak bitirdim hikâyeyi. Ama ilintili bir yerde de. Çok mutluymun vidayı bulduğum için. Vitrine koyacağım vidayı, çok güzel bir vida

Şarkılara duygu seren, çilelere göğüs geren,
Dertli gönüllere giren, işte benim Zeki Müren.
Zeki Müren

amy winehouse

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Selver Selçuk Öztek
- Yayıncı: Önder Abov, Başlı İnce
- Editöryal Danışman: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Aydın, Mustafa Kömür
- Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bavra, Gizem Çıtık, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavu@reklam.com, bavu@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Elthem Onur Bilgiç
- Grafik Tasarım: Başlı Can Sarıca
- İletişim: 0546 2863328 - iletisim@bavuldergi.com - bavu@birgun.net
- www.bavuldergi.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Basık: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159 Hadimköy Ammavtiköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.bavuldergi.com
- Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Güneş doğup nesneleri ısıttıca, birer birer renklerine kavuştular. Tavanda, tam tepemdeki ışığın kenarındaki kahverengi leke de gerçek rengini aldı. Bilincim yerine geldiğinden beri, dört gündür, alçının içinde bile sızlayan kemiklerimi oynatmadan sırt üstü yatıp baktığım kahverengi leke. Sanırım benzer bir leke askerde kaldığım koğuşun tavanında da vardı.

Hastane kalabalık. Alkol ve ilaç kokuyor. Gündüzleri koridorlarda ağlayan çocukların seslerini, geceleri odadaki diğer hastaların inlemelerini dinliyorum. Herkes hasta ve acı içinde. Ben de acı içindeyim. Tavandaki lekeden başka bir şey de yok bacakak.

Lekeye baktıkça aklım karışıyor. Kahverengisi, Leyla'nın ten rengiyle aynı tonda. Sahi Leyla nerede? En son pembe mobiletinin arka selesine oturtmuştum beni. Balat'ı gezdirecekti. Doğulu bir genç kız için fazla cesaretli olduğunu söylediğimde, mobiletyle aynı renkteki pembe kaskını sertçe kafama geçirdi. Sol kulağımı acıttı, ama ses çıkarmadım.

Arka selesine oturdum, ılık beline sarıldım. Ince esmer gövdesini incitmek ne kolay, diye düşündüm. Uzun siyah dalgalı saçları incir kokuyordu. Mobileti, trafikte pembe bir

su damlası gibi akıyordu. Birkaç aracı hızla geçtik; kornaların sesi, havaya kalkan eller, savrulan küfürler, başka bir motordan kaçarken karşımıza aniden çıkan otobüs? Sonra?.. Tavandaki kahverengi leke.

İçeri giren güleç hasta bakıcı, gündürlür cevap vermediğim halde nasıl hissettiğimi sordu, yine. Nasıl hissettiğimi bilmiyorum. O yüzden gündürlür cevap vermiyorum bu soruya. Üzerimden kimlik çıkmadığı için, ikinci sorusu ise adımı hatırlayıp hatırlamadığım oluyor, hem de her seferinde üzerime eğilip gözlerime bakarak yapıyor bunu. Gözlerimin içine baktığında zihnimi okuyabileceğini ya da dayanamayıp konuşacağımı falan mı sanıyor? Adımı söylemek istemiyorum. Bir süre daha burada yatmak ve Leyla'nın teniyle aynı renkteki lekeye bakmak istiyorum. İyi de Leyla nerede? "Leyla nerede?"

Bu hırıltılı ses benim mi? "Leyla nerede?" Yüzüme iyice eğilen hastabakıcının aşkın yüzü. "Leyla nerede?" Ayak sesleri, hemşirenin ince sesi. "Leyla nerede?" Beyaz önlüklü doktorun yüzü. "Leyla nerede?" Gözüme tutulan ışık. "Leyla nerede?" Dinlemediğim sorular. "Leyla nerede?" Çalan ziller, uğultular. "Leyla nerede?" Sessizlik. "Leyla?" Buğulanan tavan. "Ley.." Akıp giden leke...

Akıp giden trafikte, akıp giden hayatlar. Leyla pembe mobiletyle akıyor. Tezek kaplı taş evlerin üzerinden zıplayarak geliyor, İstanbul'daki akrabasının evinin tepesine konuyor. Sonra tüm İstanbul sular altında kalıyor. Leyla yine mobiletine biniyor, öğretmen olmak için en yüksek binaların üstünden bir o yana bir bu yana zıplıyor. Her konduğu binada evleri temizliyor, mis gibi yapıyor. Sonra beni görüyor suyun içinde, İstanbul'da boğulmak üzereyken, Tutup elimi, çekiyor beni sudan, boğulmaktan kurtarıyor. Mobiletinin arka selesine oturtuyor. Binaların üstünden birlikte zıplıyoruz. Leyla birden suya dalıyor. Kendisi de su oluyor. Mobileti eriyip gidiyor. Ben yine suyun içinde yapayalnızım, sakince boğuluyorum.

Güneş batmak üzere. Lekenin rengi koyulaşiyor. Leyla'nın kalbimdeki yeri ağırlaşıyor. Önceden kuşların kanatlarını çarptığı yerim, şimdi ıslak killi toprak gibi koyu ve tehlikeli. İçine girmeye cesaret edecek ne varsa emip, yok edecek. İçimde bir karanlık büyüyor, ıslak sıcak bir leke gibi. Leyla'nın yerli orası, asla dolmayacak.

İnci Bengü Karagöz

Yolladığınız öyküleriniz bundan böyle her ay bir yazarımız seçiyor. Önümüzdeki sayı Haydar Ergülen'in seçeceği öykü yayımlanacaktır. Değerlendirmesini istediğiniz 3000 vuruş civarı öykülerinizi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://trancey.org>

sizin
boşluğunuz

